provincie GELDERLAND

GS-BRIEF

Onderwerp: Melding buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

Beslispunten:

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde mevrouw Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Bevoegdhedengrondslag: Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst:

Gedeputeerde mevrouw Traag zal 6 en 7 april 2014 verblijven in Hannover om de Hannover Messe te bezoeken. De Hannover Messe is de grootste technologiebeurs ter wereld. De beurs trekt jaarlijks ruim 220.000 bezoekers uit meer dan 90 landen. Ieder jaar kiest de Hannover Messe een partnerland, dat extra in de spotlights staat. In 2014 is Nederland dat partnerland.

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

1 **Inleiding/aanleiding**

De Hannover Messe is de grootste technologiebeurs ter wereld. De beurs trekt jaarlijks ruim 220.000 bezoekers uit meer dan 90 landen. Ieder jaar kiest de Hannover Messe een partnerland, dat extra in de spotlights staat. In 2014 is Nederland dat partnerland. Als partnerland is Nederland prominent aanwezig op de Hannover Messe. Centraal staat een 2.000 m2 groot Holland Paviljoen. Daarnaast zijn er acht decentrale themapaviljoens. Deze paviljoens richten zich onder meer op de thema's energie, high tech systems & materials en toeleveranciers. Ons EMT Valleybureau GreenTechAlliances heeft voor deze unieke gelegenheid een professionele stand ingericht waar onze EMT-bedrijven zich presenteren aan handelspartners.

2 **Bestaand beleid c.q. kader**

Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

3 **Argumenten pro en contra**

Diverse bewindslieden zullen de Messe bezoeken, waaronder premier Rutte, minister van Economische Zaken Kamp en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Dekker. Daarnaast zijn regionale delegaties aanwezig. Mevrouw Traag is uitgenodigd voor de besloten feestelijke opening op zondag. Op maandagochtend is een persmoment gepland om de energie-samenwerking met Energieagentur NRW aan te kondigen. Maandagmiddag organiseert FME een business-programma met bedrijfspresentaties en networking events.

4 **Risico's**

N.v.t.

5 **Consequenties**:

x Financieel
☐ Juridisch

Inlichtingen bij [redacted], tel. [redacted]
e-mailadres: post@gelderland.nl

☐ Communicatie

Toelichting consequenties:

Mevrouw Traag maakt gebruik van dienstauto en wordt begeleid door een ambtenaar. De kosten voor de hotelovernachting zijn € 379,- per persoon. Conform de Reisregeling buitenland tarieven per 1 oktober 2013 zal mevrouw Traag een deel van de hotelovernachting zelf betalen. De gemaakte kosten door de ambtenaar komen ten laste van het programma Energietransitie.

6 Vervolgproces

Van de reis wordt een verslag gemaakt.

Arnhem, 26 maart 2014 - zaaknummer 2014-003432

12

Documentnummers te verzenden door DIV:	**Zaaknummer:** 2014-003432
Documentnummers niet te verzenden door DIV: 01850900	C5
Documentnummers stukken voor Provinciale Staten: 01850904	

Minuut — provincie Gelderland

Besluitnemer: ☑ GS ○ CvdK ○ BA

○ Anders

○ Mandatering

Beslissing uiterlijk d.d. | **Motivering:**

Openbaarheid inliggende documenten:

◉ Ja

○ Nee

○ Openbaar nadat belanghebbende(n) in kennis is (zijn) gesteld

Motivering:

Bevoegdheidsgrondslag:
Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Georganiseerd Overleg ○ Ja ○ Nee

Ondernemingsraad ○ Ja ○ Nee | **Inspraak** ○ Ja ○ Nee

Onderwerp:
Melding buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

Portefeuillehouder:
ged. Markink

☐ **Conceptbesluit:**

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde mevrouw Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Openbare samenvatting vaststellen

Organisatie-onderdeel: BBD/BBD

Schrijver: [redacted]	paraaf	datum
Telefoon: [redacted]	[redacted]	26-mrt-2014
Telefoon achtervang: [redacted]		
Instemming		
☒ Afdelingsmanager/ Manager Prioritaire Programma's [redacted]	[redacted]	26/3/14
☐ Programma		
Maak uw keuze		
☐		
☐		
☒ BBD/secr.	[redacted]	26/3/14
Voor-besproken/ P-beraad d.d.	Per mail aan gedeputeerden Traag en Markink.	
Secretaris	[redacted]	27-03-2014
Eindparaaf		1/4/'14

Beslissing: ☐ **Conform** ☐ **In afwijking** ☐ **Aangehouden**

Opmerkingen:

Terinzagelegging ○ Ja ◉ Nee | **Waarmerken** ○ Ja ◉ Nee

OLO ○ Ja ◉ Nee

Routering minuut na eindparaaf (bij gezien doorstrepen):

☐ FIN/FAB, H3.30 | ☒ Servicedesk DIV, M1.54

Invordering ○ Ja ○ Nee | **Service DIV Maak uw keuze** [redacted]

Documentnrs.

ARCADIA HOTEL HANNOVER

Arcadia · Karlsruher Str. 8 a · 30880 Hannover – Laatzen

Frau
[redacted]

NL-

Hannover, 18/03/2014

Offer 70190 with an option until 19/03/2014

Dear [redacted]

Thank you for your interest in our **Arcadia Hotel Hannover**. We can offer you:

Name: [redacted]
Date: 06/04/2014 until 07/04/2014
Rooms: 3 rooms

Price: 379,00 € per room / night

The above mentioned room rates include the following services:
- Accommodation in modern furnished rooms with bath, shower, WC, radio, colour-TV, direct dial telephone and air condition
- Services and 19% VAT
- Breakfast buffet

A cancellation free of charge is possible until 3 months prior to arrival. In case of non arrival or a late cancellation, we are entitled to charge you a no show fee with the amount of 90% of above mentioned room rate per room per day.

To guarantee your booking please give us your credit card number with exp. date.

Your credit card number: _____ Exp.date: _____

We are looking forward to welcome your guests in our Arcadia Hotel Hannover. Should you require any further information, please do not hesitate to contact us.
Thank you!

Kind regards
Your Arcadia Hotel Hannover

We confirm:

_____

[redacted]
Reception

Date, Signature, Stamp

Arcadia Hotel Hannover
Karlsruher Straße 8a, 30880 Hannover – Laatzen,
Tel. +49 511 875 73-0, Fax. +49 511 875 73-5 55,
info.hannover@ahmm.de,

www.arcadia-hotel.de

Arcadia Hotels & More Management GmbH
Osterbrooksweg 71, 22869 Schenefeld
Geschäftsführer: Annette Zimmermann,Erika Schallehn, Michaela Fricke ,
AG Pinneberg, HRB 9460
Ust-IdNr. DE 812 865 767

Bankverbindung
Commerzbank Laatzen
Kto. 121 442 800 BLZ 250 400 66

BIC COBADEFFXXX
IBAN DE 73 2504 0066 0121 4428 00

Notitie

provincie GELDERLAND

P&O

Aan : Annemieke Traag

Aan : [redacted]
Afschrift aan : [redacted]
Van : [redacted]
Datum : 18 juni 2014
Betreft : Declaraties GS

Gedeputeerde Traag heeft de verblijfskosten van een reis naar Hannover gedeclareerd.

De hoogte van de vergoeding van verblijfskosten wordt gebaseerd op de bedragen genoemd in de Reisregeling buitenland. In de bij het begeleidingsformulier gevoegde factuur is opgenomen dat er 3 kamers zijn gereserveerd en dat de prijs van de kamers €379 per kamer per nacht zijn. Ervan uitgaande dat dit onjuist is (dit blijkt ook uit de kamerprijzen zoals weergegeven op de website van het hotel) en het gaat om de totaalprijs van 3 kamers (inclusief ontbijt is het volgende van toepassing:

Uit de declaratie moet blijken op wie de kosten betrekking hebben. Deze informatie ontbreekt. Het maximum te declareren bedrag is €139,16 (logies en ontbijt) per persoon, uitgaande van 3 kamers blijft het bedrag binnen de gestelde maximumbedragen zoals opgenomen in de Reisregeling Buitenland. Wanneer er sprake is van met de gedeputeerde meereizende ambtenaren is het wenselijk dat zowel de gedeputeerde als de meereizende ambtenaren afzonderlijk betalen en vervolgens ieder een eigen declaratie indienen. De kosten van de gedeputeerde komen namelijk ten laste van een ander budget dan de kosten van de ambtenaren.

Advies:
Onder de aandacht brengen dat uit de declaratie moet blijken op wie de kosten betrekking hebben en dat het voor de verwerking van de declaratie wenselijk is dat de ambtenaar zijn/haar eigen kosten betaald en deze afzonderlijk declareert.

Annemieke
1) kun je uitsluitsel geven om de 3 kamers?
2) Graag in het vervolg ambtenaren zelf eigen kamer laten betalen/declareren.

[redacted] 23/6

20/10/2014
Maximaal uit te keren bedrag is € 139,16 Restant terugvorderen: € 239,84.

[redacted]

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 6 november 2014 12:33
Aan: [redacted]
Onderwerp: Hotelkosten hannover messe

Beste [redacted]
Zoals afgesproken heb ik bij het hotel in Hannover nog even navraag gedaan naar de hotelprijs.
Tijdens de Hannover Messe is er heel veel vraag naar accommodatie in de buurt van de Messe.
In deze periode is 379 euro de gebruikelijke marktprijs voor een hotelkamer.
Het gaat dus niet om een vergissing of dubbelboeking voor meerdere kamers.
Ik heb Annemieke Traag hiervan in kennis gesteld en zij stemt in met de verrekening van de meerkosten in december

Met vriendelijke groet,

[redacted] topsector EMT

provincie Gelderland

Postbus 9090
6800GX ARNHEM
Telefoon [redacted]
Werkdagen ma/di/do/vr

naar site GreenTechAlliances

naar wegwijzer voor ondernemers in Gelderland

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 10 november 2014 14:43
Aan: Traag, Annemieke
Onderwerp: Inhouding salaris dec. 2014

Beste mevrouw Traag,

Als er sprake is van het overschrijden van het maximum te declareren bedrag aan reis- en verblijfskosten, worden deze bedragen verrekend met de bezoldiging en zullen apart zichtbaar zijn op de salarisspecificatie. In de maand maart 2014 was er sprake van een overschrijding van het maximum te declareren bedrag (betreft: overnachting 6-7 april 2014 bezoek Hannover Messe). Er zal daarom een bedrag à € 239,84 worden ingehouden op het salaris in de maand december 2014. Hierbij komt de mail inhouding salaris maand november 2014 te vervallen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Provincie Gelderland
FIN/FAB

ICS VISA MasterCard
INTERNATIONAL CARD SERVICES

Volgnummer rekeningoverzicht	02
Klantnummer	00000147788
Huidig saldo	379,00
Termijnbedrag	379,00
Uiterste betaaldatum	02/04/2014
Datum rekeningoverzicht	27/03/2014
Vorig rekeningoverzicht	27/02/2014
Contact persoon	[redacted]
Bankrekening nummer	NL11ABNA0535026463

J.M.E. TRAAG
PROVINCIE GLD TAV AFD. FIB
POSTBUS 9090
6800 GX ARNHEM

NIEUWE BOEKING
Baten nr 2014-2516
Doc nr 14300539 [redacted] 10/11 '14

ALLE TRANSACTIES ZIJN IN EURO

BATCHNR: 2014-2403 geannuleerd door [redacted] i.o.v. [redacted] 04/11 '14
BOEKINGSNR:

Het openstaande saldo wordt omstreeks 02 APR 2014 van uw bankrekening met machtigingsnummer T10000022459001 geïncasseerd. Indien deze incasso mislukt heeft u 7 dagen de tijd om het openstaande saldo aan ons over te maken op rekeningnummer NL80 ABNA 0550 2881 71 t.n.v. International Card Services BV te Diemen. Vermeld bij uw betaling altijd het bovengenoemde 11-cijferig klantnummer. Het ICS identificatienummer is NL13ZZZ332005960000.

[redacted] 30/10 14
geen inhouding salaris nov '14 geannuleerd [redacted]
> inhouding dec '14

ALGEMENE INFORMATIE

Uw verzoek om een transactie te onderzoeken kunt u zenden naar:	Telefoon nr. + 020 - 6603 771	Bestedings-limiet	Bestedings-ruimte	Saldo betwiste transacties
ICS SERVICEDESK POSTBUS 23225 1100 DS DIEMEN	Maandag - Vrijdag: 9.00 - 21.00 Zaterdag: 9.00 - 17.00	7.000,00	6.621,00	0,00

REKENINGOVERZICHT KAARTHOUDER

J.M.E. TRAAG [redacted]	Vorig saldo	Bestedingen + en kosten	+ Contante opnames	+ Rente en provisie	- Ontvangsten =	Nieuw saldo
Rekening totaal	177,58	379,00	0,00	0,00	177,58	379,00

SPECIFICATIE

Transactie-datum	Omschrijving	Originele valuta	Bedrag
10-03	AUTOMATISCHE INCASSO		177,58 CR
20-03	ARCADIA HOTELS LAATZEN DEU		379,00

Beste [redacted]
dit was de prijs voor 1 kamer!
zie bevestiging Ayse heeft wel 3 kamers gereserveerd.
Groet [redacted]

SP-03-04-2014

RTF003921
MC-199-NL-10/2013

provincie GELDERLAND

Begeleidingsformulier

Naam/voorletters CvdK/gedeputeerde: TRAAG

ONTV. 16/5 14

Dit formulier betreft: (1)

- ☐ declaraties
- ☐ uitgaven op rekening
- ☒ gebruik creditcard / nr. creditcard overzicht: 02 (2)

Ir.	Datum nota/ bon/ uitgave	Nota van: (bedrijfsnaam)	Bestemming/ locatie	Aanleiding *)	kosten hebben mede betrekking op (naam en functie vermelden) *)	Kostensoort	Zakelijke reis, tijdstip Vertrek	Zakelijke reis, tijdstip Terugkeer	Bedrag kosten (€)
			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)		
	18-3 2014	Arcadia Hotel Hannover	Hannover Duitsland	Bezoek Hannover Messe	—	Overnachting	6-4 2014	7-4 2014	€ 379,-

ONTVANGEN 26 JUNI 2014

Totaal € 379 0,00

De achterzijde van het formulier kan gebruikt worden voor een meer uitgebreide toelichting KALMTHOUT

K/Gedeputeerde	
dus	[redacted]
ndte	
tum	13-05-2014.

Secretaris/budgethouder	
paraaf	28/5/14
datum	

P&O	
paraaf	[redacted]
datum	18-6-2014

F&BV/BFA	
paraaf	[redacted] 30/10 14
datum	

provincie GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Provinciale Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum
2 april 2014

zaaknummer
2014-003432

onderwerp
Buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

Geachte Staten,

Bij dezen delen wij u mede dat gedeputeerde mevrouw Traag 6 en 7 april 2014 zal verblijven in Hannover om de Hannover Messe te bezoeken.

De Hannover Messe is de grootste technologiebeurs ter wereld. De beurs trekt jaarlijks ruim 220.000 bezoekers uit meer dan 90 landen. Ieder jaar kiest de Hannover Messe een partnerland, dat extra in de spotlights staat. In 2014 is Nederland dat partnerland. Als partnerland is Nederland prominent aanwezig op de Hannover Messe. Centraal staat een 2.000 m^2 groot Holland Paviljoen. Daarnaast zijn er acht decentrale themapaviljoens. Deze paviljoens richten zich onder meer op de thema's energie, high tech systems & materials en toeleveranciers. Ons EMT Valleybureau GreenTechAlliances heeft voor deze unieke gelegenheid een professionele stand ingericht waar onze EMT-bedrijven zich presenteren aan handelspartners.

Ook zullen diverse bewindslieden de Messe bezoeken, waaronder premier Rutte, Minister van Economische Zaken Kamp en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Dekker. Daarnaast zijn regionale delegaties aanwezig. Mevrouw Traag is uitgenodigd voor de besloten feestelijke opening op zondag. Op maandagochtend is een persmoment gepland om de energie-samenwerking met Energieagentur NRW aan te kondigen. Maandagmiddag organiseert FME een business-programma met bedrijfspresentaties en networking events. Na het bezoek aan de beurs wordt u over het verloop geïnformeerd.

Mevrouw Traag maakt gebruik van dienstauto en wordt begeleid door een ambtenaar. De kosten voor de hotelovernachting zijn € 379,- per persoon. Conform de Reisregeling buitenland tarieven per 1 oktober 2013 zal mevrouw Traag een deel van de hotelovernachting zelf betalen.

Het voornemen tot het aanvaarden van deze uitnodiging is in de vergadering van ons college van Gedeputeerde Staten besproken. Het college heeft ingestemd met het voornemen van de gedeputeerde om deze buitenlandse reis te maken.

inlichtingen bij [redacted]

telefoonnummer [redacted]

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
GELDERLAND

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

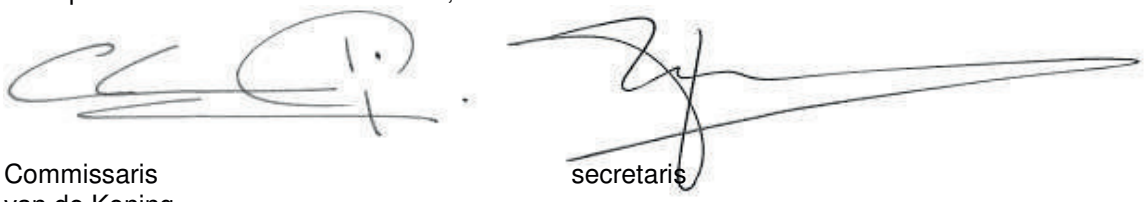

Commissaris
van de Koning

secretaris

Verslag buitenlandse zakelijke reis gedeputeerde Traag naar Hannover – 6 & 7 april 2014

Op 6 en 7 april 2014 heeft gedeputeerde Traag op uitnodiging van het Rijk en FME de Hannover Messe bezocht. De Hannover Messe is de grootste technologiebeurs van Europa. Dit jaar was Nederland officieel partnerland van de Messe. De Messe werd officieel geopend door Angela Merkel en Mark Rutte. Ons EMT valleybureau GreenTechAlliances was met een professionele stand aanwezig in het Holland Paviljoen waar EMT-bedrijven zich presenteren. Maandagochtend ondertekenden gedeputeerden Traag en Rietkerk en [redacted] van EnergieAgentur NordRheinWestfalen een Interregvoorstel voor meer samenwerking tussen NRW en Oost Nederland op het thema energie.

ICS VISA MasterCard
INTERNATIONAL CARD SERVICES

Volgnummer rekeningoverzicht	01
Klantnummer	00000147788
Huidig saldo	177,58
Termijnbedrag	177,58
Uiterste betaaldatum	10/03/2014
Datum rekeningoverzicht	27/02/2014
Vorig rekeningoverzicht	28/10/2013
Contact persoon	[redacted]
Bankrekening nummer	NL11ABNA0535026463

ALLE TRANSACTIES ZIJN IN EURO

J.M.E. TRAAG
PROVINCIE GLD TAV AFD. FIB
POSTBUS 9090
6800 GX ARNHEM

Journaal: 2014-1693-01
DOC: 14300171

Het openstaande saldo wordt omstreeks 10 MAR 2014 van uw bankrekening met machtigingsnummer T10000002245900l geïncasseerd. Indien deze incasso mislukt heeft u 7 dagen de tijd om het openstaande saldo aan ons over te maken op rekeningnummer NL80 ABNA 0550 2881 71 t.n.v. International Card Services BV te Diemen. Vermeld bij uw betaling altijd het bovengenoemde 11-cijferig klantnummer. Het ICS identificatienummer is NL13ZZZ332005960000.

[redacted] 03/04/'14

ALGEMENE INFORMATIE

Uw verzoek om een transactie te onderzoeken kunt u zenden naar:	Telefoon nr. + 020 - 6603 771	Bestedings-limiet	Bestedings-ruimte	Saldo betwiste transacties
ICS SERVICEDESK POSTBUS 23225 1100 DS DIEMEN	Maandag - Vrijdag: 9.00 - 21.00 Zaterdag: 9.00 - 17.00	7.000,00	6.822,42	0,00

REKENINGOVERZICHT KAARTHOUDER

J.M.E. TRAAG [redacted]	Vorig saldo	Bestedingen + en kosten	+ Contante opnames	+ Rente en provisie	- Ontvangsten =	Nieuw saldo
Rekening totaal	0,00	177,58	0,00	0,00	0,00	177,58

SPECIFICATIE

Transactie-datum	Omschrijving		Originele valuta	Bedrag
20-02	THON HOTEL EU	BRUXELLES BEL		177,58

provincie
GELDERLAND

Begeleidingsformulier

ONTVANGEN 21 MAART 2014

Naam/voorletters ~~CvdK~~/gedeputeerde:

Traag J.M.E

Dit formulier betreft: (1)

- ☐ declaraties
- ☐ uitgaven op rekening
- ☒ gebruik creditcard / nr. creditcard overzicht

01 (2)

Nr.	Datum nota/ bon/ uitgave	Nota van: (bedrijfsnaam)	Bestemming/ locatie	Aanleiding *)	kosten hebben mede betrekking op (naam en functie vermelden) *)	Kostensoort	Zakelijke reis, tijdstip Vertrek	Zakelijke reis, tijdstip Terugkeer	Bedrag kosten (€)
			(3)	(4)	(5)	(6)	(7)		
	20-2 2014	Thon Hotel EU	Brussel.	werkbezoek	CA. Traag	overnachting	19-2 2014	20-2 2014	177,58

HOTEL EU
e la Loi
40 Brussels
HANT COPY
20/02/14 08:59
ETION
RCARD EMV
**********[redacted]
EXPY: ****
ENTRY: KEYED
P R O V E D
CODE: 001309
INAL ID: 75800114
HANT ID: 28324663
REF. NO.: 59290
UNT WILL BE DEBITED
S.AMOUNT: EUR177.58
L AMOUNT: EUR177.58
ATURE REQUIRED
VS

Totaal € 177,58 ~~0,00~~

De achterzijde van het formulier kan gebruikt worden voor een meer uitgebreide toelichting

dK/Gedeputeerde	[redacted]
dus naar waarheid	
andtek.	
tum	10-03-2014.

Secretaris/budgethouder	
paraaf	13/3/14
datum	

P&O	
paraaf	[redacted]
datum	20-3-2014

F&BV/BFA	
paraaf	[redacted] 03/04 '14
datum	

THON
Hotel EU

Kamer nr. : 507
Aankomst : 19-FEB-14
Vertrek : 20-FEB-14
Kassa : 181
Faktuur nr. : 91672

Mrs A. Traag
Provincie Gelderland
[redacted]
Postbus 9090
Arnhem 6800 GX
Netherlands

CRS Number :

INVOICE

Thon Brussels EU, 20-02-14 Pagina 1 van 1

Datum	Beschrijving	Debit EUR	Credit EUR
19-02-14	Kamer	170.00	
19-02-14	Verblijfstaks	7.58	
20-02-14	Mastercard [redacted] XX/XX		177.58
	Totaal	177.58	177.58
	Saldo	**0.00**	
	Taksvrij	0.00	
	Totaal excl. BTW	167.53	

BTW Detail	BTW	Netto	Brutto
BTW 6%	10.05	167.53	177.58
Totaal BTW	10.05		

Handtekening : _____

I agree that my liablity for this invoice is not waived and agree to be held personally liable in the event that the indicated person, association or company fails to pay for any part or the amount of these charges. This invoice also serves as receipt of payment for services rendered .

Merchant ID :		*Approval Code :*	*A001309*	*Exchange Rate :*	
Transaction ID :	*1299407*	*Approval Amount :*	*177.58*	*Currency Amount :*	

Please share your experience with us on www.thonopinion.be and participate in the monthly prize draw for free room nights

Référence point 29 et 52b5 de la circulaire 06/1999

Thon Hotel EU
Wetstraat 75 rue de la Loi, B-1040 Brussels, Belgium
Tel : +32 (0)2 204 39 11, Fax : +32 (0)2 204 39 12
E-mail : eu@thonhotels.be, Website : http://www.thonhotels.com/eu
Registered Name: S.A Thon Belgium N.V., Avenue Louise, 91-93, B-1050 Brussels
TVA/BTW BE 0434 223 765, RPM Bruxelles, Bank ING 370-1236163-82
IBAN : BE 25 3701 2361 6382, Swift code/BIC : BBRUBEBB

GREAT HOTELS OF THE WORLD

Kort verslag werkbezoek gedeputeerde Annemieke Traag, 19 en 20 februari 2014
Thema Energietransitie en het kader Klimaat- en Energiebeleid 2030

([redacted] en [redacted])

[redacted] European Commission, [redacted] unit DG Energy

Gespreksonderwerp: voorstel van de Europese Commissie over een nieuw kader voor Klimaat- en Energiebeleid 2030

Toelichting van de Europese Commissie(EC) hoe zij tot het voorstel van twee bindende doelstellingen zijn gekomen en voor energiebesparing nog enig voorbehoud hebben in afwachting van de evaluatie van de Energy Efficiency Directive (EED) in juni 2014. De EC nodigt de provincie(s) van harte uit om deel te nemen aan de consultatie van de EED , die loopt van 3 februari tot en met 24 april.

- Ambtelijke opvolging:
  [redacted] en [redacted] nemen deel aan de consultatie namens alle 12 provincies

[redacted] European Commission, DG Klima
Gespreksonderwerp: voorstel van de Europese Commissie over een nieuw kader voor Klimaat- en Energiebeleid 2030.
[redacted] legde uit dat de politieke druk van de Oost-Europese landen (met Polen voorop) er toe geleid heeft dat de Europese Commissie het voorstel heeft gedaan van 40 % broeikasgasreductie in 2030 (om zo goed beslagen ten ijs te komen op de VN klimaatconferentie van Parijs in december 2015 (Kopenhagen 2009 revisited) en 27 % hernieuwbare energie. Dit geeft in principe de ruimte aan Polen en andere landen om een (flink) deel vande broeikasgasreductie in te vullen met nieuwe kerncentrales en/of het afvangen van CO2 (CCS). Voor Polen en andere Oost-Europese landen is de route naar meer hernieuwbare energie zoals Duitsland, Denemarken en andere West-Europese landen voorstaan geen uitgemaakte zaak. Zij zeggen. Wij hebben een achterstand in economische ontwikkeling. Wij willen meer geld vanuit Brussel om op deze weg voort te gaan.

Deze politieke spanning kan er toe leiden dat op 20/21 maart nog geen overeenstemming bestaat op de top van 28 regeringsleiders over dit nieuwe klimaat en energie pakket voor 2030. In juni is dan de volgende kans.

Ook maakte [redacted] duidelijk dat 27 % hernieuwbare energie voor de Eu als geheel voor Nederland neer komt op een percentage van tussen de 19 en 21 % hernieuwbare energie productie in 2030. Dat is dus fors meer dan de 14 % in 2020 en ook flink wat meer dan de 16 % in 2023 zoals die nu in het Nationale Energieakkoord afgesproken zijn.

DG Clima beschikt over uitvoerige informatie over effecten van het klimaat en energie pakket zoals die zijn vastgelegd in het zogeheten Impact Assessment rapport dat hoort bij de 2030 voorstellen.

- Ambtelijke opvolging:
  [redacted] stuurt een overzicht van activiteiten van de provincie Gelderland op het gebeid van Energietransitie *(gereed)*

[redacted] EERA, European Energy Research Alliance
Gespreksonderwerp: wat kan EERA betekenen voor regionale overheden en andersom als het gaat om uitwisseling van kennis?

De EERA heeft een netwerk van 4.000 onderzoekers en is complementair aan KIC. NERA: Nederlands energie research alliance. Op 9 april organiseert de EERA haar jaarcongres in Brussel waarvoor Annemieke Traag van harte is uitgenodigd.

- Ambtelijke opvolging:
  BV. [redacted] of [redacted] : Contact leggen met ECN, [redacted] ECN

De provincie kan als funding organisation participeren met cofunding van EC in het kader van SET-plan.

The European Strategic Energy Technology Plan, European Commission, DG Energy, Technology and Innovation
The SET-Plan establishes an energy technology policy for Europe. It's a strategic plan to accelerate the development and deployment of cost-effective low carbon technologies. The plan comprises measures relating to planning, implementation, resources and international cooperation in the field of energy technology.

De Nederlandse contactpersoon voor de SET is:
[redacted] Energie en Duurzaamheid, Ministerie van Economische Zaken, Postbus 20101, 2500 EC DEN HAAG
[redacted]
[redacted]

De provincie kan bij hem met voorstellen komen voor cofunding van projecten.

[redacted] **Permanente Vertegenwoordiging**
Gespreksonderwerp: Kabinetsstandpunt en provinciaal standpunt Klimaat- en Energiebeleid 2030
Van Rompuy aarzelt of het wel gaat lukken om tijdens de top 20 en 21 maart unanimiteit voor het klimaatpakket krijgen. Oost-Europese landen voornamelijk tegen, die vinden dat te duur. De Polen maken veel gebruik van kolen.
September overleg met VN met ban-Ki-Moon.

[redacted] **Renewable Energy, European Commission**, **Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI)**

Gespreksonderwerp: Succesvolle regionale energieprojecten en mogelijkheden tot financiering worden toegelicht aan de hand van de diverse mogelijkheden in EFRO, Horizon 2020 etc. . Ook worden we aangemoedigd om mee te doen met de Europese Sustainable Energy week 23 tot en met 27 juni in Brussel.

Onderdeel daarvan is een prijsvraag voor het beste regionale of lokale project m.b.t. energietransitie (besparing en/ of opwekking van hernieuwbare energie. De deadline hiervoor is 28 maart.

Hier zouden we – als Gasterra dat ook ziet zitten - het project HR ketels en brandstofcellen op groen gas voor kunnen aanmelden.

Programma werkbezoek gedeputeerde Annemieke Traag, 19 en 20 februari 2014
Thema Energietransitie en het kader Klimaat- en Energiebeleid 2030

Woensdag 19 februari 2014

Aankomst met dienstauto om 10.45 uur.

11.00 – 12.00 uur: [redacted] **unit DG Energy**
Locatie: [redacted]
Gespreksonderwerp: voorstel van de Europese Commissie over een nieuw kader voor Klimaat- en Energiebeleid 2030

Wandelen naar Europarlement

12.30 – 13.30 uur: Lunch met **Gerben Jan Gerbrandy, Europees Parlement**

Wandelen naar HNP

14.30 - 16.00 uur: [redacted] **DG Klima en** [redacted] **DG Regio**
Locatie: Huis van de Nederlandse Provincies
Gespreksonderwerp: voorstel van de Europese Commissie over een nieuw kader voor Klimaat- en Energiebeleid 2030

Wandelen naar Rue de Namur

16.30 – 17.30 uur: [redacted] **European Energy Research Alliance**
Locatie: [redacted]
Gespreksonderwep: wat kan EERA betekenen voor regionale overheden en andersom als het gaat om uitwisseling van kennis.

EERA is an alliance of leading organizations in the field of energy research. EERA aims to strengthen, expand and optimize EU energy research capabilities through the sharing of world-class national facilities in Europe and the joint realization of pan-European research programmes (EERA Joint Programmes). The primary focus of EERA is to accelerate the development of energy technologies to the point where they can be embedded in industry-driven research. In order to achieve this goal, EERA streamlines and coordinates national and European energy R&D programmes.

Wandelen naar de Grote Zavel

19.00- -21.30 uur: **Diner in Restaurant Lola**, Grote Zavel 33

Donderdag 20 februari 2014

Wandelen van THON hotel naar de PV

9.30 – 10.30 uur [redacted] **Permanente Vertegenwoordiging**

Locatie [redacted]

Gespreksonderwerp: Kabinetstandpunt en provinciaal standpunt Klimaat- en Energiebeleid 2030

Metro naar Place Rogier

11.00- 12.00 uur [redacted] **Renewable Energy, European Commission, Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI)**

Locatie: [redacted]

Gespreksonderwerp: Succesvolle regionale energieprojecten en mogelijkheden tot financiering

12.00 uur Einde programma

Met dienstauto naar Arnhem

3

Document-nummer(s):	**Zaaknummer:** 2012-018501
Doc.nrs. bijlagen: 01488490	B1
Doc.nrs. bijlagen te bewerken door DIV: 01488490	
Beslissing uiterlijk d.d. 6 november 2012	**Motivering:** ivm actualiteit

Openbaarheid inliggende documenten:
- (•) Ja
- ( ) Nee
- ( ) Openbaar nadat belanghebbende(n) in kennis is (zijn) gesteld

Motivering:

Georganiseerd Overleg ( ) Ja (•) Nee

Ondernemingsraad ( ) Ja (•) Nee **Inspraak** ( ) Ja (•) Nee

Onderwerp:
Congres Lokale en Regionale Overheden, Raad van Europa

☑ **Advies:**

Statennotitie over het Congres Lokale en Regionale Overheden vaststellen

Openbare samenvatting vaststellen

Beslissing: ☐ Conform ☐ In afwijking ☐ Aangehouden

Opmerkingen:

Terinzagelegging ( ) Ja (•) Nee **Waarmerken** ( ) Ja (•) Nee

OLO ( ) Ja (•) Nee

Routering minuut na eindparaaf (bij gezien doorstrepen):

☐ FIN/FAB, H3.30 ☒ Servicedesk DIV, M1.52

Invordering ( ) Ja ( ) Nee **Service DIV Maak uw keuze** [redacted]

Minuut

Niet openbaar

provincie Gelderland

Besluitnemer: (✓) GS ( ) CvdK ( ) BA

( ) Anders

( ) Mandatering

Bevoegdheidsgrondslag:
Artikel 158 lid 1 onder a provinciewet

Portefeuillehouder:

ged. mw. Traag

Organisatie-onderdeel: KAB

Schrijver: [redacted]		paraaf	datum
Telefoon: [redacted] **Telefoon achtervang:** [redacted]		[redacted]	22-okt-2012
Instemming			
☒ Afdelingsmanager/ Manager Prioritaire Programma's [redacted]		[redacted]	29-okt-2012
☐			
☐			
☐			
☐			
☐			
☒ BBD/secr.		[redacted]	30-10-12
Voor-besproken/ P-beraad d.d.	Gedeputeerden Traag en Markink		22-okt-2012
Secretaris		[redacted]	1/11/12
Eindparaaf		[redacted]	6/11 2012

Documentnrs.

OPENBARE SAMENVATTING (indien GS-besluit)

Onlangs vond de 23e bijeenkomst plaats van het Congres voor lokale en regionale overheden. Dit congres van gemeenten en provincies uit 47 Europese landen is een onderdeel van de Raad van Europa. Met deze Statennotitie informeren wij Provinciale Staten over de werkzaamheden van het Congres. Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de Nederlandse delegatie van het Congres en participeerde in deze bijeenkomst. De belangrijkste onderwerpen waar het Congres zich mee bezighoudt zijn het bevorderen van democratie op lokaal en regionaal niveau, het verbeteren en versterken van het lokale en regionale bestuur en mensenrechten.

TOELICHTING CONCLUSIE/ADVIES:

INLEIDING/AANLEIDING: (wat is de aanleiding, de voorgeschiedenis en de feitelijke situatie?)

Gedeputeerde Traag is lid van het Congres van Lokale en Regionale Overheden. Onlangs was zij als lid van de Nederlandse delegatie namens de Nederlandse provincies actief deelnemer aan de 23e bijeenkomst van het Congres, onderdeel van de Raad van Europa, in Straatsburg.

De belangrijkste onderwerpen waar het Congres zich mee bezighoudt zijn het bevorderen van democratie op lokaal en regionaal niveau, het verbeteren en versterken van het lokale en regionale bestuur en mensenrechten.

Niet alle leden van de Staten zullen het Congres kennen, vandaar dat pro-actieve informatievoorziening middels deze statennotitie opportuun is. U wordt daarom gevraagd in te stemmen met het versturen van bijgaande Statennotitie. Het is dus van belang om de Staten te informeren over de werkzaamheden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden en de betekenis hiervan voor de Nederlandse decentrale overheden in het algemeen en Gelderland in het bijzonder.

VRAAG- EN/OF PROBLEEMSTELLING EN AFWEGING: (welke argumenten zijn van belang voor het advies?)

Bij de inleiding is al gewezen op het belang van een actieve informatievoorziening richting Provinciale Staten. Het belang om de Staten te informeren is extra groot gezien Nederland in 2013 onderworpen wordt aan een monitor door het Congres. Jaarlijks worden zo vijf landen onder de loep genomen en gekeken naar de staat van de decentrale autonomie in die landen.

Ter voorbereiding op deze monitor heeft de Nederlandse delegatie aan onafhankelijk wetenschapper [redacted] van de Universiteit van Tilburg gevraagd om een zogenaamde pre-monitor op te stellen. Hij heeft in dit premonitorrapport laten zien dat de decentrale autonomie in Nederland steeds verder onder druk komt te staan. Het is van belang om te benadrukken dat het niet een rapport is van de delegatie, maar wel in opdracht van de delegatie is opgesteld. Het rapport is door de delegatie aangeboden aan de besturen van IPO en VNG. Tevens is het door de delegatie in Straatsburg gepresenteerd ten voorbereiding op de monitor die het congres naar Nederland zal uitvoeren in 2013.

Inhoudelijk stelt [redacted] dat de decentrale autonomie gevaar loopt. In het rapport kraakt [redacted] een aantal kritische noten over de financiele verhoudingen in Nederland. Zo noemt hij de beperkte eigen belastinginkomsten van provincies, gemeenten en waterschap. Ook is het 'quasi-specifieke' deel van de uitkering van het Rijk in relatie tot het vrij besteedbare deel van die uitkering, aan decentrale overheden naar zijn mening niet conform de geest van door Nederland geratificeerde regels van de Raad van Europa (handvest lokale autonomie).

TOELICHTING ASPECTEN

Aspecten: (wat zijn de consequenties van het besluit voor de onderstaande aspecten?, aanklikken om tekstvak te openen)

- ☐ Juridisch
- ☐ Financien
- ☐ Communicatie
- ☐ Overig

☐ PERSOONLIJKE BELEIDSOPVATTINGEN (niet openbaar o.g.v. artikel 11 Wet openbaarheid van bestuur) (Opvattingen, voorstellen, risico's, aanbevelingen of conclusies van ambtenaren, bestuurders of derden en de daartoe door hen aangevoerde argumenten.)

provincie GELDERLAND

GS-BRIEF

Onderwerp: Melding buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

Beslispunten:

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde mevrouw Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Bevoegdhedengrondslag: Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst:

Gedeputeerde mevrouw Traag zal 26 en 27 maart 2014 verblijven in Straatsburg. Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de zevenkoppige Nederlandse delegatie bij het Congres (onderdeel van de Raad van Europa). De delegatie bestaat uit drie leden vanuit de provincies en vier vanuit de gemeenten. De gedeputeerde participeert in de 26e bijeenkomst van het Congres, van 24 tot en met 27 maart 2014. Het Congres bestaat uit bestuurders afkomstig uit 47 (!) Europese landen. Het Congres adviseert de Raad van Ministers van de Raad van Europa. Het invloedrijke Congres vormt daarmee een bijzondere belangrijke stem van alle gemeenten en provincies in Europa.

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

1 Inleiding/aanleiding

Aanleiding van de buitenlandse reis is de halfjaarlijks bijeenkomst van het Congres. Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de zevenkoppige Nederlandse delegatie bij het Congres.

2 Bestaand beleid c.q. kader

Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

3 Argumenten pro en contra

Onderdeel van de Raad van Europa is het Congres voor lokale en regionale autoriteiten. Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de zevenkoppige Nederlandse delegatie bij het Congres. De delegatie bestaat uit drie leden vanuit de provincies en vier vanuit de gemeenten. De gedeputeerde participeert in de 26e bijeenkomst van het Congres, van 24 tot en met 27 maart 2014. Zij is op 26 en 27 maart aanwezig. Het Congres bestaat uit bestuurders afkomstig uit 47 (!) Europese landen. Het Congres adviseert de Raad van Ministers van de Raad van Europa. Het invloedrijke Congres vormt daarmee een bijzondere belangrijke stem van alle gemeenten en provincies in Europa.

Het Congres komt tweemaal per jaar bij elkaar in Straatsburg en houdt zich met drie belangrijke onderwerpen bezig:

1. democratie op lokaal en regionaal niveau bevorderen
2. het lokale en regionale bestuur verbeteren en versterken (goed bestuur)
3. mensenrechten

Inlichtingen bij [redacted], tel. [redacted]
e-mailadres: post@gelderland.nl

4 **Risico's**

N.v.t.

5 **Consequenties**:

x Financieel
☐ Juridisch
☐ Communicatie

Toelichting consequenties:

De kosten voor een overnachting door mevrouw Traag bedragen € 125,00. Op 26 maart is de vergadering van Provinciale Staten en omdat onzeker is hoelang deze vergadering duurt, maakt gedeputeerde Traag gebruik van de dienstauto. Mevrouw Traag wordt begeleid door twee ambtenaren (waaronder een trainee). Deze reis- en verblijfkosten zijn circa € 1.400,00 (vervoer per vliegtuig en twee overnachtingen in verband met voorbereidingen seminar). De kosten die worden gemaakt door de gedeputeerde worden gedekt uit het budget Reis- en verblijfkosten Gedeputeerde Staten (een deel kan worden gedeclareerd bij het Congres). De gemaakte kosten door de ambtenaar komen ten laste van Activiteitenkosten Buitenland.

6 **Vervolgproces**

Van de reis wordt een verslag gemaakt.

Arnhem, 17 maart 2014 - zaaknummer 2014-003432

2

Documentnummers te verzenden door DIV:	**Zaaknummer:** 2014-003432
Documentnummers niet te verzenden door DIV: 01845438 C1	
Documentnummers stukken voor Provinciale Staten: 01842841	
Beslissing uiterlijk d.d.	**Motivering:**
Openbaarheid inliggende documenten: ◉ Ja ○ Nee ○ Openbaar nadat belanghebbende(n) in kennis is (zijn) gesteld	**Motivering:**
Georganiseerd Overleg ○ Ja ○ Nee	
Ondernemingsraad ○ Ja ○ Nee	**Inspraak** ○ Ja ○ Nee

Onderwerp:
Melding buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

☐ **Conceptbesluit:**

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde mevrouw Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Openbare samenvatting vaststellen

Beslissing: ☐ **Conform** ☐ **In afwijking** ☐ **Aangehouden**

Opmerkingen:

Terinzagelegging ○ Ja ◉ Nee	**Waarmerken** ○ Ja ◉ Nee		
	OLO ○ Ja ◉ Nee		

Routering minuut na eindparaaf (bij gezien doorstrepen):

☐ FIN/FAB, H3.30 ☒ Servicedesk DIV, M1.54

Invordering ○ Ja ○ Nee **Service DIV Maak uw keuze** [redacted]

Minuut provincie Gelderland

Besluitnemer: ☑ GS ○ CvdK ○ BA

○ Anders

○ Mandatering

Bevoegdheidsgrondslag:
Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Portefeuillehouder:
ged. Markink

Organisatie-onderdeel: BBD/BBD

	paraaf	datum
Schrijver: [redacted]		
Telefoon: [redacted] **Telefoon achtervang:** [redacted]	[redacted]	~~6-mrt~~-2014 17-3-14
Instemming		
☒ Afdelingsmanager/ Manager Prioritaire Programma's [redacted] ☐ Programma Maak uw keuze	[redacted]	18-3-'14
☐		
☐		
☒ BBD/secr. [redacted]	[redacted]	18/3/14.
Voor-besproken/ P-beraad d.d. Per mail aan gedeputeerde Markink. 18-3-14		
Secretaris	[redacted]	19/3/14
Eindparaaf		25/3/'14

Documentnrs.

ICS VISA MasterCard
INTERNATIONAL CARD SERVICES

Volgnummer rekeningoverzicht	03
Klantnummer	00000147788
Huidig saldo	126,65
Termijnbedrag	126,65
Uiterste betaaldatum	05/05/2014
Datum rekeningoverzicht	28/04/2014
Vorig rekeningoverzicht	27/03/2014
Contact persoon	[redacted]
Bankrekening nummer	NL11ABNA0535026463

J.M.E. TRAAG
PROVINCIE GLD TAV AFD. FIB
POSTBUS 9090
6800 GX ARNHEM

ALLE TRANSACTIES ZIJN IN EURO

BATCH NR: 2014-2402
DOCUMENT NR: 14300534

Het openstaande saldo wordt omstreeks 05 MAY 2014 van uw bankrekening met machtigingsnummer T100000022459001 geïncasseerd. Indien deze incasso mislukt heeft u 7 dagen de tijd om het openstaande saldo aan ons over te maken op rekeningnummer NL80 ABNA 0550 2881 71 t.n.v. International Card Services BV te Diemen. Vermeld bij uw betaling altijd het bovengenoemde 11-cijferig klantnummer. Het ICS identificatienummer is NL13ZZZ332005960000.

[redacted] 30/10 14

ALGEMENE INFORMATIE

Uw verzoek om een transactie te onderzoeken kunt u zenden naar:	Telefoon nr. + 020 - 6603 771	Bestedings-limiet	Bestedings-ruimte	Saldo betwiste transacties
ICS SERVICEDESK POSTBUS 23225 1100 DS DIEMEN	Maandag - Vrijdag: 9.00 - 21.00 Zaterdag: 9.00 - 17.00	7.000,00	6.873,35	0,00

REKENINGOVERZICHT KAARTHOUDER

J.M.E. TRAAG [redacted]	Vorig saldo	Bestedingen + en kosten	+ Contante opnames	+ Rente en provisie	- Ontvangsten =	Nieuw saldo
Rekening totaal	379,00	132,34	0,00	0,00	384,69	126,65

SPECIFICATIE

Transactie-datum	Omschrijving	Originele valuta	Bedrag
27-03	HOTEL HANNONG STRASBOURG FRA		126,65
07-04	KOSTEN TE LAAT BETALEN		5,69
07-04	CORR KOSTEN LATE BETALING		5,69 CR
02-04	AUTOMATISCHE INCASSO		379,00 CR

MC-199-NL-10/2013

GELDERLAND

Begeleidingsformulier

Naam/voorletters CvdK/gedeputeerde:
TRAAG

ONTV. 15/5 14

ONTVANGEN 2 3 JUNI 2014

Dit formulier betreft: (1)

- ☐ declaraties
- ☐ uitgaven op rekening
- ☒ gebruik creditcard / nr. creditcard overzicht

03 (2)

Nr.	Datum nota/ bon/ uitgave	Nota van: (bedrijfsnaam)	Bestemming/ locatie	Aanleiding *)	kosten hebben mede betrekking op (naam en functie vermelden) *)	Kostensoort	Zakelijke reis, tijdstip		Bedrag kosten (€)
							Vertrek	Terugkeer	
	(3)			(4)	(5)	(6)	(7)		
	27-3 2014	Hotel Hannong	Strassburg	bijwonen Comite v/d Regio's		overnachting	26-3 2014	27-3 2014	126,65 ✓

HOTEL HANNONG
UN HOTEL DE CHARME CONTEMPORAIN

Date 27/03/2014 N° Fact. 1 145 100 CL +++++ Ch: 205

MESSIEURS DAMES TRAAG Annemieke

Date	Libellé	Qté	Prix uni	Prix total	Tv
26/03/2014	Chambre Single petit-déjeuner incl	1	125,00	125,00	1
	Taxe de Séjour	1	1,65	1,65	5

PAGE: 1

Total H.T. de la Facture : 113,64 € Total non Taxable 1,65 €
Total TVA1 : 10,00 % 11,36 €
Total TVA2 : 20,00 %
Total T.T.C. : **126,65 €**
Arrhes : **0,00 €**
Reste à payer :
C.B. 126,65

Hôtel Hannong 15, rue du 22 Novembre - 67000 Str

CHÂTEAUX & HOTELS COLLECTION* Le charme, le vrai.

15 rue du 22 Novembre / F 67000 STRASBOURG / Tel. : +33 (0)3 88 32 16 22
info@hotel-hannong.com / www.hotel-hannong.com

AS au capital de 108 500 EUROS / BP STRASBOURG IBAN : FR76 1760 7000 0101 2104 4235 449 / SWIFT : CCBPFRPPSTR
R.C. STRASBOURG 58 B 242 / Code APE 5510Z / TVA FR 11 588 502 427

Total € 126,65 0,00

*) De ac[redacted] bruikt worden voor een meer uitgebreide toelichting KALMTHOUT

CdK/Ge[redacted]
Aldus na[redacted]
handtek[redacted]
datum 11-05-2014

Secretaris/budgethouder	
paraaf	28/5/14
datum	

P&O	
paraaf	[redacted]
datum	18-6-2014

F&BV/BFA	
paraaf	[redacted] 30/10 14
datum	

provincie GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Provinciale Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum
25 maart 2014

zaaknummer
2014-003432

onderwerp
Buitenlandse reis gedeputeerde mevrouw Traag

Geachte Staten,

Bij dezen delen wij u mede dat gedeputeerde mevrouw Traag 26 en 27 maart 2014 zal verblijven in Straatsburg.

Onderdeel van de Raad van Europa is het Congres voor lokale en regionale autoriteiten. Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de zevenkoppige Nederlandse delegatie bij het Congres. De delegatie bestaat uit drie leden vanuit de provincies en vier vanuit de gemeenten. De gedeputeerde participeert in de 26e bijeenkomst van het Congres, van 24 tot en met 27 maart 2014. Zij is op 26 en 27 maart aanwezig. Het Congres bestaat uit bestuurders afkomstig uit 47 (!) Europese landen. Het Congres adviseert de Raad van Ministers van de Raad van Europa. Het invloedrijke Congres vormt daarmee een bijzondere belangrijke stem van alle gemeenten en provincies in Europa.

Het Congres komt tweemaal per jaar bij elkaar in Straatsburg en houdt zich met drie belangrijke onderwerpen bezig:

1 democratie op lokaal en regionaal niveau bevorderen
2 het lokale en regionale bestuur verbeteren en versterken (goed bestuur)
3 mensenrechten

Bijzondere aandacht ligt op de toepassing van de beginselen van het Europees Handvest inzake lokale autonomie. Binnen het Congres wordt gewerkt met rapporteurschappen. Het Congres wijst uit haar midden leden aan die zullen rapporteren over bepaalde onderwerpen. In dit kader is gedeputeerde Traag met een lid van de Estse delegatie bezig met een rapport e-democracy. In dat kader vindt op 27 maart in Straatsburg een voorbereidend seminar met als titel: Deepening democracy with e-media plaats, mede georganiseerd door de gedeputeerde. Zij zal de bijeenkomst onder andere openen en sluiten.

Daarnaast staat dit keer onder andere het monitoringsrapport over de toestand van de Nederlandse lokale en regionale democratie op de agenda. Minister Plasterk zal daarom ook aanwezig zijn en het Congres toespreken. Ook de heer (Johan) Remkes en mevrouw (Annemarie) Jorritsma zullen op 26 maart present zijn.

inlichtingen bij [redacted]

telefoonnummer [redacted]

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

Na afloop zal PS middels een Statenbrief worden geïnformeerd over het verloop van het Congres en het seminar over e-democracy.

De kosten voor een overnachting door mevrouw Traag bedragen € 125,00. Zij maakt gebruik van de dienstauto. Mevrouw Traag wordt ambtelijk ondersteund (twee personen). Deze reis- en verblijfkosten zijn circa € 1.400,00 (vervoer per vliegtuig en twee overnachtingen in verband met voorbereidingen seminar). De gedeputeerde kan een deel van de door haar gemaakte kosten declareren bij het Congres.

Het voornemen tot het aanvaarden van deze uitnodiging is in de vergadering van ons college van Gedeputeerde Staten besproken. Het college heeft ingestemd met het voornemen van de gedeputeerde om deze buitenlandse reis te maken.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

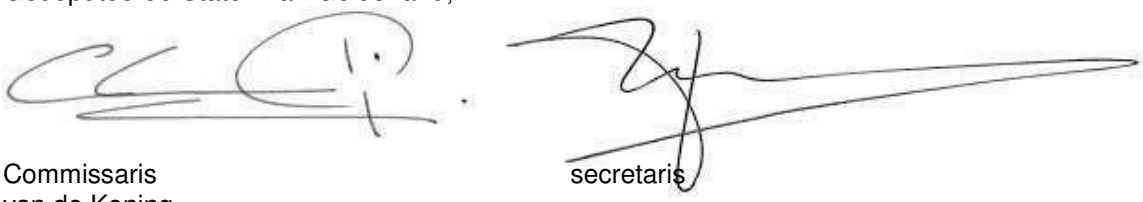

Commissaris
van de Koning

secretaris

provincie GELDERLAND

STATENBRIEF

Onderwerp: Congres Lokale en Regionale Overheden: monitoring Nederland en e-democracy

Doel van deze brief:

Het college van Gedeputeerde Staten verzoekt de leden van Provinciale Staten om:

☐ Te besluiten conform het ontwerpbesluit

☐ Over de inhoud van deze brief te overleggen

☒ De inhoud van deze brief voor kennisgeving aan te nemen (informatieplicht)

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)
Wij hebben u geïnformeerd over het voornemen van gedeputeerde mevrouw Traag om 26 en 27 maart 2014 naar Straatsburg te gaan voor de 26e bijeenkomst van het Congres voor lokale en regionale overheden van de Raad van Europa (PS2014-261). Gedeputeerde Traag is lid van de Nederlandse delegatie van het congres en heeft geparticipeerd in een deel van deze bijeenkomst. Conform de Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden brengen wij hierbij verslag uit van deze buitenlandse dienstreis.

2 Aanleiding
Het Congres voor lokale en regionale overheden (gemeenten en provincies) is een onderdeel van de Raad van Europa. Eind maart 2014 kwam het Congres voor de 26e keer bij elkaar. Het Congres adviseert de Raad van Ministers van de Raad van Europa. Het invloedrijke Congres vormt daarmee een bijzondere belangrijke stem van alle gemeenten en provincies in Europa. Het Congres komt tweemaal per jaar bij elkaar, in Straatsburg, tijdens een meerdaagse sessie. De belangrijkste onderwerpen waar het Congres zich mee bezighoudt zijn het bevorderen van democratie op lokaal en regionaal niveau, het verbeteren en versterken van het lokale en regionale bestuur en mensenrechten.

Gedeputeerde Traag is namens de Nederlandse provincies lid van de Nederlandse delegatie van het Congres en participeerde in deze bijeenkomst. Het Congres bestaat uit bestuurders afkomstig uit 47 (!) Europese landen. De Nederlandse delegatie bestaat uit drie leden vanuit de provincies en vier vanuit de gemeenten. Er zaten in het verleden al vaker Gelderse gedeputeerden in de delegatie en wij zetten daarmee dus een goede traditie voort. Voor een uitgebreide toelichting op het Congres voor lokale en regionale overheden verwijzen wij u naar de Statennotitie die wij u in november 2012 hebben gestuurd. <PS-nummer PS2012-847>

3 Bestaand beleid c.q. kader
Het Congres wijst uit haar midden leden aan die zullen rapporteren over bepaalde onderwerpen. Gedeputeerde Traag is samen met een lid van de Estse delegatie rapporteur over e-democracy. Over dit onderwerp vond tijdens het congres een succesvol seminar plaats ("deepening democracy with e-media"). Tijdens het seminar kwamen sprekers aan het woord uit Engeland, Estland (een voorloper op het gebied van e-democracy) en Nederland. Er was aandacht voor het gebruik van open data ten behoeve van transparantie in het bestuur, internettoepassingen voor kiezers (kieskompas) en de combinatie van online- en offline-democratie. Het seminar werd enthousiast ontvangen. Dat betekent dat het thema ook in andere Europese landen leeft. Nog dit jaar beziet het congres hoe met dit onderwerp verder te gaan.

Inlichtingen bij dhr. B. van de Meerendonk, tel. (026) 359 95 48
e-mailadres: post@gelderland.nl

Ook het monitoren van verkiezingen in andere landen behoort tot de taken van de Congresleden. Dat geldt ook voor het in kaart brengen van de stand van zaken van de decentrale autonomie in de deelnemende lidstaten. In het afgelopen jaar is Nederland onder de loep genomen. Ter voorbereiding hierop heeft de Nederlandse delegatie in 2012 een onafhankelijk wetenschapper ingehuurd om een zogenaamd premonitoringsrapport op te stellen. Het rapport is tijdens de bijeenkomst aangeboden aan het Congres, als hulpmiddel voor de monitoringscommissie. Meer hierover in de Statennotitie die wij u in november 2012 hebben gestuurd. <PS-nummer PS2012-847>. Het uiteindelijke rapport is opgesteld door een delegatie van het Congres van lokale en regionale overheden naar aanleiding van een onderzoek en een bezoek aan Nederland.

Tijdens deze zitting van het congres is het monitoringsrapport over Nederland besproken en vastgesteld door het congres. Over het algemeen is het congres positief over de stand van de Nederlandse lokale en regionale democratie, ook in relatie tot de rijksoverheid. Wel worden een aantal kritische noten gekraakt over het beperkte belastinggebied en de invloed die het Rijk blijft uitoefenen op naar provincies en gemeenten gedecentraliseerde taken. Soortgelijke opmerkingen zijn eerder ook al door de Raad van State gemaakt. Belangrijkste aanbevelingen uit het monitoringsrapport over Nederland zijn:

- verankering van de lokale en regionale autonomie in de Grondwet;
- versterking van het mechanisme van consultatie bij planning en besluitvorming (code interbestuurlijke verhoudingen);
- voldoende budget en meer vrijheid in de besteding ervan (vergroting lokale en provinciale belastinggebied). Dus geen deconcentratie maar echte decentralisatie.

De in Straatsburg aanwezige minister Plasterk gaf in een reactie aan dat de Nederlandse regering tijdens het komende overhedenoverleg met IPO en VNG in gesprek wil over de aanbevelingen. Hij sprak wel al direct uit niet over te willen gaan op vergroting van het gemeentelijk en provinciaal belastinggebied in een tijd van economische crisis. De minister gaf ook aan echt te willen decentraliseren naar provincies en gemeenten en dat dat ook inhoudt dat de landelijke overheid en het parlement zich terughoudend zouden moeten opstellen op deze gebieden.

Meer informatie over het congres op www.coe.int/congress. Het rapport is hier te vinden.

4 Argumenten/afwegingen/risico's

n.v.t.

5 Financiële consequenties

n.v.t.

6 Proces en evaluatie

n.v.t.

Arnhem, 15 april 2014 - zaaknummer 2012-018501

Gedeputeerde Staten van Gelderland
ing. J. Markink - plv. Commissaris van de Koning
drs. P.P.L. van Kalmthout - secretaris

220814Batch805

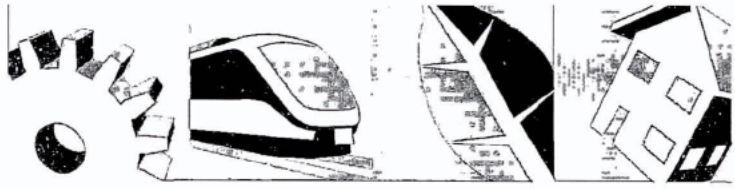

Factuur

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN
Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
Tel.024-329 79 79

Provincie Gelderland
T.a.v. Financiële administratie
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

14781391

Faktuurnummer	: 14000081	Debiteurnummer	: 100615
Behandeld door	: [redacted]	Factuurdatum	: 21-08-2014
Uw referentie	: 138368	Projectnummer	:

				BTW
Bijdrage stadsregioreis bestuurders 2014, deelnemers mevr. Bieze-van Eck, mevr. Traag, en dhr. Markink.	3	à € 1.179,75	3.539,25	21 %

BTW		
BTW 21%	614,25	Totaal te voldoen € : **3.539,25**

Betalingstermijn:

Bedrag	Vervaldatum
€ 3.539,25	20-09-2014

Graag bij betaling vermelden: 100615 / 14000081
Betaling op bankrekeningnummer 28.50.69.063 (BNG Bank)
IBAN: NL88BNGH0285069063 BIC: BNGHNL2G
KvK: 09214938000 BTW: NL803890898B01 BCF: 803890898BCF01

[redacted]

Van: Routine <info@routine-nijmegen.nl>
Verzonden: donderdag 11 september 2014 9:56
Aan: Routine
Onderwerp: Stadsregioreis 2014 naar Stuttgart --> 24-26 september 2014
Bijlagen: programma Stadsregioreis 1009.pdf

Beste deelnemers aan de Stadsregiostudiereis 2014,

Met genoegen bevestigen wij hierbij uw deelname aan de Stadsregioreis 2014 naar Stuttgart en sturen wij u in de bijlage het programma toe *(wijzigingen nog voorbehouden).*
Belangrijk voor uw agenda zijn natuurlijk de vertrektijd op woensdagochtend en de tijd waarop u vrijdagavond weer terug bent.

In Stuttgart verblijven we in **Le Meridien Stuttgart**, Willy-Brandt-Strasse 30, 70173 Stuttgart → hotelwebsite: www.lemeridienstuttgart.com

Medio volgende week ontvangt u de Reader waarin u informatie vindt over Stuttgart en de te bezoeken organisaties.

Heeft u nog vragen .....
Stuur ons dan een e-mailtje of bel naar onderstaand telefoonnummer.

Hartelijke groet,
mede namens [redacted]

[redacted]

Contactadres Stadsregioreizen 2014,
Bureau Routine
Alligatorstraat 29, NL - 6532 AS Nijmegen
T +31 (0)24 355 5503, M 06 54 66 22 05
E info@routine-nijmegen.nl

PROGRAMMA

d.d. 10 september 2014 (wijzigingen voorbehouden)

Woensdag 24 september 2014

07.45 Verzamelen op Station Arnhem Centraal

08.07 Vertrek per trein van Arnhem via Frankfurt naar Stuttgart

10.34 Aankomst op station Frankfurt Flughafen

10.53 Vertrek van station Frankfurt Flughafen

12.08 Aankomst op Stuttgart Hbf

Lopen naar uitgang Lautenschlagerstrasse, waar de bus staat en de koffers de bus in gaan.

12.45 Lunch in restaurant **Amici**, Lautenschlagerstrasse 2

14.00 Transfer per bus naar Max Planck Instituut

14.45 Programma **Max Planck Instituut**

Presentatie door [redacted] BioRegio STERN (onder voorbehoud).
BioRegio STERN is een organisatie die zich inzet om de sector Life Sciences in Stuttgart in (inter)nationaal perspectief te versterken.

Presentatie en rondleiding door de onderzoekslaboratoria door [redacted] en [redacted] van de Nano Research Group van het Max Planck Instituut voor Intelligente Systemen.

17.00 Transfer per bus naar het hotel

17.45 Inchecken hotel **Le Meridien**

18.40 Verzamelen in de lobby van het hotel

18.45 Wandelen naar het kantoor van de **Honorair Consul Willem G. van Agtmael** (Kleiner Schlossplatz 13-15)

19.05 Ontvangst met aperitief
Aangeboden door NBSO Stuttgart

19.15 Speech van de Honorair Consul Willem G. van Agtmael

19.50 Lopen naar Restaurant Brauhaus Schönbuch (Bolzstrasse 10)

20.00 Diner in restaurant **Brauhaus Schönbuch**

± 22.00 VRIJ -
Op eigen gelegenheid naar het hotel lopen.
Mogelijkheid om een taxi te nemen op de Bolzstrasse

Donderdag 25 september 2014

	Ontbijt
08.15	Verzamelen in de lobby
08.30	Lopen naar Verband Region Stuttgart
09.00	Programma **Verband Region Stuttgart** Presentatie door [redacted] Verband Region Stuttgart, over de governance binnen de regio Stuttgart en het regionale belang van het Stuttgart 21 project. Presentatie door [redacted] Region Stuttgart GmbH, over de activiteiten met betrekking tot het versterken van de economische ontwikkeling van de regio Stuttgart.
10.45	VRIJ
12.15	Op de begane grond van het Kunstmuseum Stuttgart verzamelen. Lunch in restaurant **CUBE**
13.15	Einde lunch en lopen naar de bus
13.30	Transfer per bus naar het **Porsche museum en werkplaats**
14.15	Rondleidingen door het museum en de werkplaats van Porsche deel 1
15.30	Rondleidingen door het museum en de werkplaats van Porsche deel 2
16.45	Transfer per bus naar het hotel
19.00	Verzamelen in de lobby van het hotel
19.10	Wandelen naar de diner locatie
19.30	Aperitief & Diner in restaurant **Am Schlossgarten**
22.00	VRIJ - Op eigen gelegenheid naar het hotel lopen.

Vrijdag 26 september 2014

* Ontbijt
* Uitchecken hotel (incl. eventueel afrekenen eigen gemaakte kosten voor (mini)bar/internet etc.)
* Koffers inleveren bij de receptie.

08.55 Verzamelen in zaal Toulouse van ons hotel naast de ontbijtzalen. Begane grond.

09.00 Presentatie door [redacted] **Stuttgart 21 project**, over het majeure railproject Stuttgart-Ulm en het proces tot nu toe.

10.00 Lopen naar Bahnhofsturm

10.10 Bezoek **Bahnhofsturm** met vervolg uitleg over Stuttgart 21

± 12.00 Lopen naar restaurant Bonatz op de 8e verdieping van de Bahnhofsturm

Lunch in restaurant **Bonatz**

13.15 Lopen naar Hotel Le Meridien waar de bus klaar staat.

14.00 Transfer per bus naar het Cannstatter Volksfest.

15.00 Bijwonen opening van het **Cannstatter Volksfest**

16.00 Verzamelen bij de bus.
Transfer per bus naar Stuttgart Hbf

17.00 uiterlijk! Aankomst op Station Stuttgart Hbf

17.26 Vertrek trein (Stuttgart via Frankfurt naar Arnhem)

18.38 Aankomst op station Frankfurt Flughafen

Verrassingsbuffet op station Frankfurt Flughafen

19.43 Vertrek trein Frankfurt naar Arnhem

22.29 Aankomst op Station Arnhem Centraal

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

ons kenmerk	[redacted]
uw kenmerk	
Behandelaar	
projectnummer	1101.004.001
betreft	Uitnodiging bestuurlijke stadsregioreis 2014
bijlage(n)	1

ontvangen op 10 JUNI 2014 Provincie Gelderland

Aan het College van Gedeputeerde Staten
De heer Clemens Cornielje
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Inkoopordernr. 138368

Namens prov Gld gaan Conny Bulle e Annemiek Traag. + Mark[redacted]

17/6

Nijmegen, 5 juni 2014

Geachte heer Cornielje,

Ieder jaar organiseert de Stadsregio Arnhem Nijmegen een studiereis naar het buitenland. Deze studiereis biedt de bestuurders in de regio de uitgelezen mogelijkheid om, naast het opdoen van inspiratie en ideeën in een buitenlandse setting, ook nader met elkaar kennis te maken en van gedachten te wisselen.

Enkele weken geleden hebben wij u op de hoogte gesteld van de bestuurlijke stadsregioreis naar Stuttgart van woensdag 24 september tot en met vrijdag 26 september. In de aankondiging die u onlangs van ons hebt ontvangen hebben wij u gevraagd deze data alvast te reserveren in uw agenda.

Vanaf nu kunt u zich voor deze bestuurlijks stadsregioreis inschrijven. Daarnaast informeren wij u graag over het globale reisschema en het programma.

Programma
Tijdens de bestuurlijke stadsregioreizen komen verschillende inhoudelijke onderwerpen aan de orde. Ook dit jaar zal er aandacht zijn voor stedelijke ontwikkeling, mobiliteit, economie en regionale samenwerking. Dit jaar richten we specifieke aandacht op de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden en wat ervoor nodig is om deze samenwerking te optimaliseren. In Stuttgart en de Stuttgart Region is een aantal zeer aansprekende voorbeelden te vinden.

Stuttgart is de hoofdstad van de Duitse deelstaat Baden-Württemberg. De Stuttgart Region heeft ruim 5,3 miljoen inwoners en is daarmee een van de belangrijkste metropolen in Duitsland. De stad staat bekend als hightech industriestad met een grote hoeveelheid kennisinstituten. De automerken Mercedes-Benz en Porsche en het elektronica- en autotoeleveranciersbedrijf Bosch zijn hier gevestigd. Tijdens onze reis gaan we op zoek naar wat deze internationale bedrijven van overheidspartijen op lokaal en regionaal niveau nodig hebben om te kunnen floreren in de regio.

Op dit moment kent Stuttgart de hoogste dichtheid van academische, wetenschappelijke en onderzoeksinstituten van Duitsland en levert daarmee ook het grootste aandeel van de patenten. Naast een aantal gerenommeerde universiteiten en hogescholen (onder meer de Universiteit van Stuttgart, Universiteit van Hohenheim, het Stuttgart Instituut voor Management en Technologie en verschillende universiteiten voor toegepaste

Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
Stationsplein 26
6512 AB Nijmegen
T 024 - 329 79 79
F 024 - 329 79 70
info@destadsregio.nl
www.destadsregio.nl

wetenschap), herbergt Stuttgart maar liefst zes Fraunhofer instituten en twee Max Planck instituten. We brengen een bezoek aan enkele van deze instituten en we besteden aandacht aan de betekenis van de universiteiten, hogescholen en instituten voor de regio en de lokale overheden en vice versa.

Reisschema
We verzamelen op woensdagochtend 24 september om 07.45 uur op het Centraal Station van Arnhem, waarna we om 08.07 uur met de Duitse ICE-trein richting Stuttgart reizen. Vrijdagavond zullen we naar verwachting rond 22.30 uur weer arriveren op het Centraal Station van Arnhem. In Stuttgart verplaatsen we ons zoveel als mogelijk met een eigen bus.

Kosten
De kosten voor deze reis bedragen € 975,- per persoon (exclusief BTW) en komen voor eigen rekening.

Inschrijven
U kunt zich aanmelden via het bijgevoegde inschrijfformulier. Het inschrijfformulier dient vóór 1 juli aanstaande volledig ingevuld geretourneerd te worden.

Vragen
Wanneer u vragen heeft over de reis of over uw aanmelding, kunt u contact opnemen met [redacted] van Bureau Routine via telefoonnummer [redacted] of e-mail info@routine-nijmegen.nl.

Indien u vragen heeft over het inhoudelijke programma, kunt u contact opnemen met [redacted] van de Stadsregio Arnhem Nijmegen via telefoonnummer [redacted] of e-mail [redacted]

Wij zien uw aanmelding graag tegemoet en hopen op een succesvolle en vruchtbare stadsregioreis.

Het College van Bestuur Stadsregio Arnhem Nijmegen

de secretaris

Roel Wever

de voorzitter

Wim Dijkstra

Naam bijlage:
1. Aanmeldformulier bestuurlijke stadsregioreis 2014

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Verslag

bestuurlijke stadsregioreis naar Stuttgart

24 t/m 26 september 2014

INHOUDSOPGAVE

De drie van Dijkstra	**1**
Snel overstappen	**2**
Fundamenteel onderzoek in Duitsland	**2**
Life sciences in Stuttgart	**2**
Sprinkhanen overleven alles	**3**
Een Nederlander in Stuttgart	**3**
Echt waar: Duitsers zijn toch echt anders dan Nederlanders!	**4**
Hightech moet het winnen van Frau Antje	**4**
Enge lift	**5**
Regionale samenwerking in Stuttgart	**5**
Menig droom komt uit	**6**
Zuffenhausen? Nooit van gehoord!	**7**
Het diner	**7**
Optimalisatie Zuid-Duitse railverbindingen	**8**
Schwabische spezialitäten	**9**
Deelnemerslijst	**10**

Redactie: [redacted]
Foto's: [redacted]
Eindredactie: Bureau Routine

© Foto's omslag: Stuttgart-Marketing GmbH

De drie van Dijkstra

Elkaar ontmoeten op de ochtend van vertrek op het station in Arnhem heeft zoiets als het ontmoeten van oude vrienden die je lang niet hebt gezien. Dat, tezamen met een vleug uitgelatenheid als gevolg van de op handen zijnde reis, kenmerkt de sfeer op het station in Arnhem, zo rond een uurtje of kwart voor acht 's ochtends. Iedereen heeft de reader ontvangen en misschien al wel een paar keer doorgebladerd. Eén ding is alvast blijven hangen: het voorwoord van de voorzitter van de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Wim Dijkstra. Het reisgezelschap zal gedurende de reis een drietal vragen moeten beantwoorden ten aanzien van de toekomstige regionale samenwerking, onder het motto 'we gooien het kind niet met het badwater weg'. Dit zijn in het kort:

1. Is regionale samenwerking noodzakelijk om onze gezamenlijke doelen te bereiken?
2. Zijn we bereid elkaar daarin iets te gunnen?
3. Erkennen we dat de vorm waarin we samenwerken ten dienste moet staan van de inhoud?

De voorzitter is kraakhelder in zijn voorwoord: alleen een driewerf 'ja' leidt tot de juiste koers voor onze regio.

Laten we samen op reis gaan!

Wim Dijkstra: *"Bij elk bezoek was de boodschap van de inleiders: zoek naar wat je bindt, werk samen op inhoud, gun elkaar een succes, communiceer vanaf het begin van een traject met alle relevante partners, wees gedreven, geloof in wat je doet en breng je enthousiasme over op anderen.*
Dat was de kernboodschap van de wetenschapper, de regiodirecteur, de Porsche- medewerkers, de communicatiemensen van het stationsproject.
Voor ons geldt: de bijzondere open en plezierige sfeer in ons gezelschap moeten we ook na deze stadsregioreis vasthouden. We kunnen in de dagelijkse praktijk van de stadsregio laten zien dat we onze les hebben geleerd.
We hebben ook kunnen ervaren hoe bijzonder het is als een reis als deze zo vlekkeloos verloopt vanwege de goede voorbereiding en begeleiding.
We kunnen dus op de drie vragen uit het voorwoord volmondig ja antwoorden, welnu laten we dat ook doen."

Snel overstappen

Met de hogesnelheidstrein naar Stuttgart, met een overstap in Frankfurt. Het overstappen is met zo'n grote groep en een veelheid aan koffers en tassen altijd een spannende bezigheid. De intraregionale samenwerking kwam tijdens het overstappen al goed op gang toen de conducteur wegens tijdgebrek weigerde om de deuren van ons treinstel te openen. Het schema van de trein is 'sehr punktlich' en er was geen tijd om al die overstappers te faciliteren. Horende de felle frasen in het Duits van enkele van onze medereizigers zwichtte de beste man alsnog en kon het gezelschap instappen in de trein. En zo kwamen we rond de klok van twaalf in de middag aan in de Hauptbahnhof te Stuttgart.

Fundamenteel onderzoek in Duitsland

Na de lunch startte het inhoudelijke programma met een bezoek aan het Max Planck Instituut. Het Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften e.V. (afgekort MPG) is een Duitse onafhankelijke organisatie voor wetenschappelijk onderzoek. MPG werd in 1948 opgericht als opvolger van de Kaiser-Wilhelm-Gesellschaft en is vernoemd naar de Duitse natuurkundige Max Planck. Het Max-Planck-Gesellschaft heeft 80 instituten voor verschillende wetenschappelijke disciplines, de Max Planck Instituten (MPI), waarvan de meesten zich in Duitsland bevinden. De Max Planck Instituten worden jaarlijks voorzien van forse bijdragen uit de Duitse staatskas ter versterking van fundamenteel onderzoek. Omdat sprake is van ruime budgetten en geen sprake is van marktdruk bij de researchactiviteiten, zijn de Max Planck Instituten een paradijs voor fundamentele wetenschappers. Er zijn twee Max Planck instituten in Stuttgart, waarbij wij tijdens onze stadsregioreis een bezoek brachten aan het Max Planck Instituut voor Intelligente Systemen.

Life sciences in Stuttgart

Alvorens de inhoudelijke presentaties van het Max Planck Instituut startten, was tijd ingeruimd voor een presentatie van [redacted] BioRegion STERN, een organisatie die zich inzet om de sector Life Sciences in de regio Stuttgart te versterken. [redacted] vertelde wat de belangrijkste werkzaamheden zijn van BioRegion STERN en welke contacten reeds zijn gelegd met Nederland. Onder meer onderhoudt BioRegion STERN contacten met de BOM, de Brabantse OnwikkelingsMaatschappij, daar waar het gaat om life sciences. Het blijkt dat vooral Nederland een hele belangrijke en interessante partner is voor BioRegion STERN en dat deze organisatie graag haar betrekkingen met Nederland uitbreidt. Het is volgens [redacted] goed zakendoen met de Nederlanders; er is veel know-how aanwezig bij de Nederlandse buren die robuust verbonden kan worden met de Duitse life sciences industrie. De basis hiervoor ligt bij elkaar opzoeken en leren kennen, de technische uitwerking van die verbinding volgt daarna.

> ***Karin van Willigen**: "Terugkijkend op deze reis was voor mij toch wel het mooiste moment het bezoek aan de BIO STERN regio, die eerste middag bij het Max Planck instituut. Daar bleek dat we al jarenlang goede contacten met Stuttgart en omgeving onderhouden op gebied van Life Science. Al diverse bedrijven doen via deze lijn (Oost NV-Bio Stern regio) daadwerkelijk business in Zuid Duitsland. Natuurlijk is dit een regio met veel potentie, zoals ook de honorair consul terecht opmerkte, maar we beginnen niet vanaf nul.*

Dit bezoek heeft er bij ons toe geleid om hier nog meer accent op te leggen. Eind oktober gaan een paar van mijn collega's wederom naar Stuttgart (en de NBSO ter plekke) om nav de Medica, een grote life science beurs in Dusseldorf, de zakelijke banden met bedrijven in deze regio verder te versterken."

Sprinkhanen overleven alles

Na de presentatie van BioRegion STERN was het de beurt aan [redacted] en [redacted] om ons mee te nemen in de wereld van de Max Planck Instituten en wat deze betekenen voor Duitsland en de regio Stuttgart. In hun presentatie gingen beide onderzoekers in op het ontstaan van de Max Planck Instituten en het belang daarvan voor de fundamentele wetenschap in nationaal en internationaal opzicht. Vervolgens werd een uitgebreide rondleiding verzorgd door jonge PhD-wetenschappers in de onderzoekslaboratoria van de Nano Research Group. Een van de onderdelen van de rondleiding was de bezichtiging van een proefopstelling met sprinkhanen die in een carrousel continu onder de kracht van 3G ronddraaien. Met dit onderzoek wordt getracht bewijs te vinden voor het hypothese dat de samenstelling van het schild van insecten onderhevig is aan externe veranderingen. Verbazingwekkend was dat de sprinkhanen in de proefopstelling normaal functioneerden, ondanks de continue beweging van de terraria waarin zij opgesloten zaten.

***Roel Wever**: "Passie is cruciaal getuige de presentatie van de man bij Max Planck instituut inzake insecten. We benutten onze universiteiten te weinig, zowel de Radboud Universiteit als de Wageningen Universiteit."*

Een Nederlander in Stuttgart

Na het inspirerende bezoek aan het Max Planck Instituut voor Intelligente Systemen stond een bezoek aan de Nederlandse honorair consul van de Duitse deelstaat Baden-Württemberg op het programma. Het bezoek aan honorair consul Willem van Agtmael stond vooral in het teken van het 'hoe en wat' rondom succesvolle Duits-Nederlandse handelsbetrekkingen. Van Agtmael is mede-eigenaar en directeur van de Breuninger warenhuisketen in Duitsland, waarvan de vestiging in Stuttgart de zogenaamde 'flagshipstore' is. Het warenhuis in Stuttgart is een van de grootste warenhuizen in Duitsland. Van Agtmael is een geboren Nederlander en blijft volgens eigen zeggen ook volop Nederlander in Duitsland. Met name zet Van Agtmael zich vanuit zijn rol als honorair consul in om de Duits-Nederlandse handelsbetrekkingen in de regio Stuttgart te versterken.

Echt waar: Duitsers zijn toch echt anders dan Nederlanders!

Van Agtmael wees ons tijdens de ontvangst op zijn kantoor met name op de culturele verschillen tussen Nederland en Duitsland. Nederlanders nemen al snel aan dat de Duitse cultuur zeer nabij de Nederlandse is, maar er is een aantal belangrijke verschillen. Twee van de door Van Agtmael genoemde voorbeelden laten we hier graag de revue passeren. Onze Duitse buren zijn veel meer gericht op resultaat dan hun collega's uit Nederland en dat uit zich vaak in de vergaderwijze. De Duitsers zullen altijd voor resultaat gaan in hun vergaderingen terwijl de Nederlanders veelal de insteek hebben om verkennende gesprekken te voeren zonder dat sterk wordt gestuurd op het maken van afspraken. Een ander voorbeeld is de benaderwijze met betrekking tot hiërarchische verhoudingen. Daar waar dit in Duitsland hoog in het vaandel staat, is het in Nederland vanzelfsprekender om hier losser mee om te gaan. Bottom-line van de boodschap van Van Agtmael is dat zaken doen als Nederlander met de Duitsers een verdiepingsslag vergt in de wijze van benaderen en onderhandelen. Nederlanders denken hier vaak te licht over en doen er daarom goed aan om zich te verdiepen in de Duitse culturele omgangsvormen om ook succesvol grensoverschrijdend te kunnen samenwerken.

Hightech moet het winnen van Frau Antje

Van Agtmael sloot af met een belangrijke boodschap ten aanzien van de Nederlandse propositie. Onze partners in Europa, en daarmee ook Duitsland, zien Nederland nog altijd als het land van kaas, koeien en Frau Antje. Dit dogma werkt wat Van Agtmael betreft belemmerend voor het neerzetten van een goede Nederlandse propositie bij buitenlandse partners. Nederland is inmiddels allang niet meer alleen het land van Frau Antje, maar steeds meer de kraamkamer voor het ontwikkelen van hightech oplossingen die op wereldniveau onderscheidend zijn. Juist dit laatste moet prevaleren bij lobby en vermarkting van Nederland.

Pepijn Oomen: *Een paar leermomenten uit de reis:*
** De Stuttgartse Stadsregion weet prima hoe je jezelf kunt opblazen tot de beste regio ter wereld. Wat zijn wij nog bescheiden!*

** De wijze waarop de regio omgaat met burgerparticipatie is ouderwets (waarom immers kwamen er pas protesten nadat de besluiten al genomen waren?) en niet goed op elkaar afgestemd (In de Region werd heel iets anders gezegd dan door de PR-lui in het station). Dat doen wij dan toch weer beter...*
** Hoe technisch en slim we onszelf ook vinden, in het buitenland blijven we een onderdeel van een wat achtergebleven landje dat grossiert in tulpen en ouderwetse molens;*

** De samenwerking in onze regio moet doorgaan. Als daar strijd over is, zet dan de strijdenden in een haperende lift;*

Enge lift

Van Agtmael houdt kantoor aan de Kleiner Schlossplatz, midden in het centrum van Stuttgart. Voor een aantal leden van ons reisgezelschap bevatte het bezoek aan het kantoor van de gewaardeerde honorair consul een angstig moment. Terwijl onze groep zich naar de vierde verdieping begaf, deels met de trap en deels met de lift, haperde deze laatste en bleven de liftdeuren angstvallig lang gesloten. Dit terwijl zo'n tien mensen zich op dat moment in de lift bevonden. Na zo'n kwartier te hebben vastgezeten in de inmiddels snikhete lift, konden de liftgangers door medereizigers worden bevrijd. De rest van onze stadsregioreis is de trap daarom weer volop in gebruik geraakt.

Liesbeth Tuijnman: "*Plezierige reis, veel genetwerkt, leuk 'oude' bekenden te ontmoeten. Stuttgart 21 interessant, Max Planck Instituut ging wat boven mijn pet. Genieten van Porsche, veel gezelligheid en ERG VEEL TRAPPEN.....*"

Regionale samenwerking in Stuttgart

Het programma van donderdagochtend stond in het teken van het samenwerkingsverband van de regio Stuttgart. Met zo'n 2,7 miljoen inwoners en 179 deelnemende gemeenten is het regionaal samenwerkingsverband een van de grootste in Duitsland. [redacted] van het Verband Region Stuttgart, nam onze groep in vogelvlucht mee in de thema's waarmee het regionaal samenwerkingsverband zich bezig houdt. Dit zijn onder meer mobiliteit en infrastructuur, ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw en landschapsontwikkeling. Interessant is de democratische legitimatie van het Stuttgarter samenwerkingsverband. Hier is sprake van separate regionale verkiezingen waarbij het regionaal bestuur direct wordt gekozen. Deze verkiezingen vallen samen met de lokale verkiezingen om de gang naar de stembus zo veel als mogelijk voor de inwoners te optimaliseren.

Een opvallend punt was de aandacht van het regionaal samenwerkingsverband voor het milieu en dan met name voor de luchtkwaliteit. Stuttgart is gelegen in een rivierdal, dat zorgt voor een specifieke bereikbaarheids- en luchtkwaliteitsproblematiek. Men is daarnaast uitgesproken zuinig op de groene hellingen aan de flanken van het centrum van Stuttgart, om deze uit handen te kunnen houden van verdere verstedelijking.

Roel Wever: *"Regionale samenwerking is cruciaal getuige samenwerking in regio Stuttgart. Daarbij is overdracht van taken, bevoegdheden en middelen noodzakelijk. Directe verkiezingen zijn wenselijk. Economie en ontwikkeling daarvan staat centraal."*

Carol van Eert: *"Ons bezoek aan het Regioverband Stuttgart heeft me opnieuw bevestigd dat regionale samenwerking op de domeinen economie en mobiliteit van essentieel belang is. Het feit dat men daar zelfs heeft gekozen voor een direct gekozen regionaal bestuur maakt eens*

te meer duidelijk dat wij volstrekt niet onderkennen op welke schaalniveaus we in Nederland onze zaken bestuurlijk moeten organiseren. Regio's in Europa die er toe doen, hebben de daartoe benodigde maatregelen genomen in de sfeer van de governance, de financiële bijdragen van gemeenten én de noodzakelijke belastingstelsels. Alleen die regio's zullen uiteindelijk in de strijd tussen stedelijke regio's binnen Europa, en zelfs wereldwijd, een rol van betekenis kunnen blijven spelen. Zij zullen de nieuwe en innovatieve vestigingsplaatsen zijn waar jonge en hoogopgeleide mensen naar toe trekken. Als wij niet binnen dat speelveld in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen ons nog intensiever gaan richten op deze vormen van samenwerking, zal onze relatieve positie enkel afnemen in de toekomst. Dan schuift de Achterhoek een stukje op in westelijke richting."

***Hans Driessen**: "Wat een contrast in Stuttgart. Enerzijds kennisgemaakt met een goed opgezet "Regionalverband Stuttgart". Rechtstreeks gekozen door de burgers, voorzien van wettelijke bevoegdheden en van geld. Helemaal gericht op het toekomstbestendig maken en houden van deze sterk groeiende regio.*
Anderzijds alle onderlinge discussies tussen en binnen de gemeenten in onze eigen Stadsregio over toekomstige samenwerking. Eigen belang, korte termijn en een wel erg grote focus op zuinigheid.
Wij willen toch graag iets van anderen leren; hier ligt een uitgesproken kans om dat te doen."

Menig droom komt uit

Donderdagmiddag was het zover: een bezoek aan het Porschemuseum en de Porschefabriek. Van een bezoek aan de beroemde Porschefabriek en het Porschemuseum gaat menig hart sneller kloppen. En degenen die er eigenlijk niet zoveel om geven, kijken na een bezoek aan de indrukwekkende fabriek toch met andere ogen naar een Porsche. De aanwezigheid van zowel de Porsche- als de Mercedesfabrieken hebben Stuttgart en de omliggende regio onmiskenbaar internationaal op de kaart verankerd. Stuttgart is het automotive-centrum van Duitsland met de bijbehorende kennis daar waar het gaat om ontwikkelingen in de auto-industrie. De fabriek zelf is opvallend opgeruimd en schoon, de medewerkers werken in gestaag tempo maar met trots aan de prachtige auto's die in de fabriek worden gebouwd. Door het beperkte beschikbare grondoppervlak voor de productielijn, beschikt de fabriek over een aantal verdiepingen waartussen de auto's vernuftig met liftconstructies van de ene naar de andere productielijn worden bewogen.

***Arthur Boone**: "Wederom een geslaagde stadsregio studiereis dit jaar!*
Stuttgart was dit keer ons doel, een stad waar de werkloosheid op ca. 4% ligt t.o.v. een landelijk gemiddelde van ca. 8%. Daar wilden wij wel meer van weten. Een combinatie van

trotse traditionele maakindustrie gecombineerd met kennis instellingen en een mee denkende en werkende overheid blijkt ook hier de beste combinatie.
Netwerken blijkt in deze regio nog belangrijker dan bij ons. Niet alleen wat je weet, maar ook wie je kent en de verbindingen die je kunt leggen zijn van het uiterste belang. Ons bezoek aan de Consul, de universiteit alsmede de Porschefabriek waren indrukwekkend en leerzaam.
Ook het versterken en uitbreiden van onze onderlinge contacten heeft een prominente rol gespeeld gedurende de reis en daar plukken we de rest van het jaar de vruchten van."

Zuffenhausen? Nooit van gehoord!

Feitelijk staan zowel de Porschefabriek als de Mercedesfabriek in Zuffenhausen, een plaats aan de rand van het veel grotere Stuttgart, op zo'n acht kilometer afstand van het Stuttgarter stadscentrum. Echter, wanneer we spreken over deze fabrieken, hebben we het eigenlijk altijd over hun vestiging in Stuttgart. En dat leert ons weer dat het voor de regionale uitstraling feitelijk niet uitmaakt waar een dergelijk topbedrijf zich precies in de regio bevindt, de aanwezigheid van het bedrijf straalt af op de hele regio en niet alleen op het kleine Zuffenhausen.

***Anja van Norel**: "De reis stond vooral in het teken van de meerwaarde van samenwerken. Onderstaande foto heb ik gemaakt van het plafond van het Porsche museum. Synoniem voor samenwerking binnen de stadsregio. De mensen van de verschillende gemeenten staan deels geclusterd maar er zijn er ook die hun eigen weg gaan. Het beeld op de foto wordt daarbij wat vervaagd door de vele hokjes.*
In het midden staan drie Porsches. Misschien wel de meest geavanceerde en krachtige auto van de wereld. Zouden we ons als stadsregio daar niet mee willen vereenzelvigen? Ik denk het wel. Het geheim van Porsche hebben we die middag in hun fabriek kunnen zien.
Porsche, het resultaat van 2000 mensen die in 9 uur tijd, door goede samenwerking, van alle onderdelen één krachtige auto maken.
Dan moet het ons, 750.000 mensen, toch ook lukken om zonder hokjes met 21 gemeenten samen één heldere en vooral krachtige stadsregio te vormen."

Het diner

Het diner op de tweede avond is traditiegetrouw gelardeerd met speeches van debutanten, met scherpte en humor. De deelnemers die nog niet eerder bij een stadsregioreis waren, krijgen de gelegenheid om kort zichzelf te presenteren en een stevig statement te maken over de regio. Dit was een niet onbelangrijk moment op onze stadsregioreis, in een periode waar in de discussie over de toekomstige regionale samenwerking nog steeds naar een gezamenlijke koers wordt gezocht.

Optimalisatie Zuid-Duitse railverbindingen

Op vrijdagochtend bracht ons gezelschap een bezoek aan het Stuttgart 21 project, één van de grootste railprojecten in het zuiden van Duitsland. Het project heeft als doel de verbindingen tussen Stuttgart en Ulm te optimaliseren en de reistijd naar Stuttgart te verbeteren. Dit is van belang voor het behouden van de concurrentiepositie van Stuttgart, bijvoorbeeld ten opzichte van München. Het project bestaat uit realisatie van een nieuw ondergronds station vlak naast het huidige station, een grootschalige gebiedsontwikkeling om de vraag naar woonruimte op te vangen en de aanleg van een spoorverbinding tussen Stuttgart en Ulm.

Als eerste bezichtigden we de Bahnhofturm, een expositieruimte uitgespreid over een viertal etages waarbij alle relevante informatie rondom het railproject is verbeeld en verwoord. Vervolgens was tijd ingeruimd om een deel van het project buiten te bezichtigen. Naast het huidige station ligt thans een forse bouwput waarin de nieuwe sporen verdiept worden aangelegd. Op maaiveldniveau verrijst over enkele jaren een parkachtig landschap, als belangrijk groen element in het dichtbebouwde Stuttgart.

Het is een project van de lange adem, met veel tegenstand vanuit de samenleving. Nog steeds protesteert iedere maandagmiddag een belangengroep op de Schlossplatz in het centrum van Stuttgart tegen het project. Vanuit het project wordt veel aandacht besteed aan de communicatie rondom de werkzaamheden. Bij de ontwikkeling van de plannen worden uitdrukkelijk belangengroeperingen betrokken zoals de gehandicaptenbond daar waar het gaat om een goede toegankelijkheid van het nieuwe station.

> ***Paul Loermans**: "Het zijn de mensen die moeten willen samenwerken, structuren zijn het middel. Kennismaking op een informele wijze helpt om de wil tot samenwerken te bevorderen. Juist door het nog even niet te hebben over de dingen waar we zakelijk over moeten onderhandelen, maakt dat we deze onderhandelingen straks beter voren.*
> *Verder was Verband Region Stuttgart een les hoe 179 burgemeesters vanuit zelfstandigheid toch samenwerken.*
>
> *En natuurlijk hoe moet je je servet op de knieën draperen bij het diner met de koning."*

Schwabische spezialitäten

In het kader van het opsnuiven van de Zuid-Duitse cultuur bracht ons reisgezelschap, als laatste onderdeel van het programma, op vrijdagmiddag een bezoek aan de opening van het Cannstatter Volksfest, het op een na grootste bierfeest van Duitsland. Het Cannstatter Volksfest duurt zo'n zestien dagen en het feest vindt plaats op een enorm evenemententerrein ten noorden van het Stuttgarter stadscentrum. In rap tempo worden enkele weken van tevoren enorme hallen op dit terrein opgebouwd, waarin feestvierders maar ook zakenmensen gedurende twee weken hun huiskamer hebben. Ons gezelschap mocht speciaal bij de opening van dit Volksfest aanwezig zijn, waarbij de Landespraesident het festijn opende door de kurk van het eerste biervat af te slaan. Een gedenkwaardig moment als afsluiting van een mooie reis.

Deelnemerslijst

NAAM	ORGANISATIE	FUNCTIE
[redacted]	Stadsregio Arnhem Nijmegen	[redacted]
Pepijn Baneke	Gemeente Mook en Middelaar	Wethouder
Ria Barber-Hendriks	Gemeente Ubbergen	Wethouder
Henk van den Berg	Gemeente Heumen	Wethouder & Stadsregioraadslid
Conny Bieze-van Eck	Provincie Gelderland	Gedeputeerde
Arthur Boone	Gemeente Westervoort	Wethouder
[redacted]	Gemeente Millingen a/d Rijn	[redacted]
Engin Bülbül	Gemeente Arnhem	Raadslid & Stadsregioraadslid
[redacted]	Rijkswaterstaat Oost-Nederland	[redacted]
Wim Dijkstra	Stadsregio Arnhem Nijmegen	Voorzitter bestuur
Hans Driessen	Gemeente Beuningen	Wethouder & Stadsregioraadslid
Carol van Eert	Gemeente Beuningen	Burgemeester
[redacted]	Gemeente Ubbergen	[redacted]
George van Gorkum	Gemeente Rozendaal	Wethouder
Ronald Haverkamp	Gemeente Rheden	Wethouder & Stadsregioraadslid
[redacted]	Gemeente Overbetuwe	[redacted]
Wynte Hol	Gemeente Overbetuwe	Wethouder
Arend van Hout	Gemeente Westervoort	Burgemeester & Stadsregioraadslid
Theo Janssen	Gemeente Lingewaard	Wethouder
Theo Kampschreur	Gemeente Westervoort	Wethouder
[redacted]	Gemeente Rheden	[redacted]
Piet de Klein	Gemeente Beuningen	Wethouder & Stadsregioraadslid
Jan Hendr k Klein Molekamp	Gemeente Rozendaal	Burgemeester
Dorus Klomberg	Gemeente Rheden	Raadslid & (plv) Stadsregioraadslid
Rik de Lange	Gemeente Duiven	Burgemeester & Stadsregioraadslid
Paul Loermans	Gemeente Wijchen	Wethouder
Kees Luesink	Gemeente Doesburg	Burgemeester
Lea Manders	Gemeente Arnhem	Raadslid & Stadsregioraadslid
Jan Markink	Provincie Gelderland	Gedeputeerde
Alex Mink	Gemeente Arnhem & CvB Stadsregio	Wethouder & Collegelid Stadsregio
Henk Montfrooy	Gemeente Arnhem	Raadslid & Stadsregioraadslid
Ellen Mulder-Metselaar	Gemeente Doesburg	Wethouder
Henk Nijland	Gemeente Duiven	Wethouder & Stadsregioraadslid
Marc van N jnatten	Gemeente Nijmegen	Raadslid & Stadsregioraadslid
Anja van Norel-Hansen	Gemeente Zevenaar	Wethouder & Stadsregioraadslid
Nicole Olland	Gemeente Rheden	Wethouder
Pepijn Oomen	Gemeente Nijmegen	Raadslid & Stadsregioraadslid
Theo Peren	Gemeente Lingewaard	Wethouder & Stadsregioraadslid
Luciën van Riswijk	Gemeente Druten	Burgemeester
Ben Ross	Gemeente Overbetuwe	Wethouder & Stadsregioraadslid
Jan de Ruiter	Gemeente Zevenaar & CvB Stadsregio	Burgemeester & Collegelid Stadsregio
Agnes Schaap	Gemeente Wijchen	Wethouder & Stadsregioraadslid
Mark Slinkman	Gemeente Rijnwaarden	Burgemeester
Johan Sluiter	Gemeente Lingewaard	Wethouder
Ellen de Swart	Gemeente Heumen	Wethouder
Turgay Tankir	Gemeente Nijmegen	Wethouder
Marcel Thijsen	Gemeente Wijchen & CvB Stadsregio	Wethouder & Collegelid Stadsregio
Harriët Tiemens	Gemeente Nijmegen & CvB Stadsregio	Wethouder & Collegelid Stadsregio
Annemieke Traag	Provincie Gelderland	Gedeputeerde
Liesbeth Tu jnman	RBT KAN	Voorzitter
[redacted]	Stadsregio Arnhem Nijmegen	[redacted]
Peter Wassink	Gemeente Millingen a/d Rijn	Wethouder
[redacted]	Stadsregio Arnhem Nijmegen CvB	[redacted]
[redacted]	Gemeente Lingewaard	[redacted]
[redacted]	Oost NV	[redacted]
[redacted]	Stadsregio Arnhem Nijmegen	[redacted]

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
Stationsplein 26
6512 AB Nijmegen
T (024) 329 79 79
F (024) 329 79 70
info@destadsregio.nl
www.destadsregio.nl

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Provinciale Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum
8 oktober 2014

zaaknummer
2014-003432

onderwerp
Melding buitenlandse zakelijke reis gedeputeerde Traag

Geachte Staten,

Hierbij delen wij u mee dat gedeputeerde Traag - als gedeputeerde van Gelderland en voorzitter van de liniecommissie - op 26 en 27 oktober 2014 in Helsinki zal verblijven. Mevrouw Traag is gevraagd om op 27 oktober in Helsinki een Letter of Intent te ondertekenen vanuit het belang van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, mede namens haar collegae in de Liniecommissie. De Liniecommissie vormt het politiek-bestuurlijke orgaan van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) is een uniek militair-historisch monument van zo'n 85 kilometer lang en 2 tot 5 kilometer breed, dat door het landschap van midden Nederland slingert. Met de aanleg van de linie werd gestart in 1814 en is sindsdien steeds opnieuw aangepast en verbeterd.

Het doel van de bijeenkomst is als regio's de intentie uit te spreken om samen specifieke kennis uit te wisselen en om samen te lobbyen naar 'Brussel' om financiering van de restauratie, onderhoud en versterken van gebruiksmogelijkheden te verkrijgen. Vanuit de andere Europese regio's zullen onder andere aanwezig zijn de burgemeesters van Paola (Malta) en Besançon (Frankrijk), een gedeputeerde uit Antwerpen en een parlementslid uit Venetië.
Met het 'financieel terugtrekken' van de nationale overheden is voor deze regio's de Europese Fondsen van een toenemend belang. Met de ondertekening van de 'letter of intent' door de regio's geven de deelnemers aan samen te willen optrekken in het uitwisselen van kennis en informatie en in het lobbyen naar 'Brussel'.

De reis (vervoer per vliegtuig en het verblijf) van mevrouw Traag wordt geheel door het Europese project 'At Fort' betaald en heeft voor Gelderland geen financiële consequenties. Er gaat vanuit Gelderland geen ambtelijke ondersteuning mee naar Helsinki.

Het voornemen tot het aanvaarden van deze uitnodiging is in de vergadering van ons college besproken. Het college heeft ingestemd met het voornemen deze buitenlandse reis te maken.

Wij gaan er van uit u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

inlichtingen bij [redacted]

telefoonnummer [redacted]

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
GELDERLAND

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Commissaris
van de Koning

secretaris

provincie GELDERLAND

GS-BRIEF

Onderwerp: Melding buitenlandse reis gedeputeerde Traag

Beslispunten:

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Bevoegdhedengrondslag: Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst:

Gedeputeerde mevrouw Traag zal op 27 oktober 2014 in Helsinki een Letter of Intent ondertekenen vanuit het belang van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, mede namens haar collegae in de Liniecommissie. De Liniecommissie vormt het politiek-bestuurlijke orgaan van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het doel van de bijeenkomst is als regio's de intentie uit te spreken om samen specifieke kennis uit te wisselen en om samen te lobbyen naar 'Brussel' om financiering van de restauratie, onderhoud en versterken van gebruiksmogelijkheden te verkrijgen.

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

1 **Aanleiding (inleiding) / bestaand beleid c.q. kader**

Mevrouw Traag is - als gedeputeerde van Gelderland en voorzitter van de liniecommissie - gevraagd om op 27 oktober in Helsinki een Letter of Intent te ondertekenen vanuit het belang van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, mede namens haar collegae in de Liniecommissie. De Liniecommissie vormt het politiek-bestuurlijke orgaan van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) is een uniek militair-historisch monument van zo'n 85 kilometer lang en 2 tot 5 kilometer breed, dat door het landschap van midden Nederland slingert. Met de aanleg van de linie werd gestart in 1814 en is sindsdien steeds opnieuw aangepast en verbeterd.

2 **Inhoud voorstel / argumenten pro en contra**

Het doel van de bijeenkomst is als regio's de intentie uit te spreken om samen specifieke kennis uit te wisselen en om samen te lobbyen naar 'Brussel' om financiering van de restauratie, onderhoud en versterken van gebruiksmogelijkheden te verkrijgen. In een separate GS-brief wordt het college gevraagd in te stemmen met de 'Letter of Intent Helsinki 2014' en wordt gevraagd de portefeuillehouder te machtigen deze Letter of Intent op 27 oktober in Helsinki te ondertekenen.

3 **Consequenties**:

☐ Financieel
☐ Juridisch
☐ Beleidsmatig

Toelichting consequenties:

De reis (vervoer per vliegtuig en het verblijf) van mevrouw Traag wordt geheel door het Europese project 'At Fort' betaald en heeft voor Gelderland geen financiële consequenties.

Inlichtingen bij: [redacted]
e-mailadres: post@gelderland.nl

4 Risico's

N.v.t.

5 Vervolgproces en communicatie

Van de reis wordt een verslag gemaakt.

Arnhem, 8 oktober 2014 - zaaknummer 2014-003432

Documentnummers te verzenden door DIV: 01978779 | **Zaaknummer:** 2014-003432

Documentnummers niet te verzenden door DIV: 01978781

Documentnummers stukken voor Provinciale Staten:

C7

Minuut

provincie Gelderland

Besluitnemer: ☑ GS ○ CvdK ○ BA

○ Anders

○ Mandatering

☑ Bevoegdheidsgrondslag

Artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Beslissing uiterlijk d.d. | **Motivering:**

Openbaarheid inliggende documenten: | **Motivering:**

- ◉ Ja
- ○ Nee
- ○ Openbaar nadat belanghebbende(n) in kennis is (zijn) gesteld

Georganiseerd Overleg ○ Ja ○ Nee

Ondernemingsraad ○ Ja ○ Nee | **Inspraak** ○ Ja ○ Nee

Onderwerp:
Buitenlandse zakelijke reis gedeputeerde mevrouw Traag naar Helsinki.

Portefeuillehouder:
ged. Markink

Organisatie-onderdeel: BBD/BBD

☑ **Beslispunten:**

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerde mevrouw Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Openbare samenvatting vaststellen

ZIE BIJGEVOEGDE GS-BESLISSING VAN 14 OKT. 2014

Beslissing: ☒ Conform ☐ In afwijking ☐ Aangehouden

Opmerkingen:

	paraaf	datum
Schrijver: [redacted]		
Telefoon: [redacted] **Telefoon achtervang:** [redacted]	[redacted]	8-okt-2014
Instemming		
☒ Afdelingsmanager/ Manager Prioritaire Programma's [redacted]		
☐ Programma Maak uw keuze		
☐		
☐		
☒ BBD/secr. [redacted]	[redacted]	8/10/14
Voor-besproken/ P-beraad d.d. Per mail op 08-10-1 aan gedeputeerden Markink en Traag.		
Secretaris	[redacted]	9/10/14
Eindparaaf		13/10/14

Terinzagelegging ○ Ja ◉ Nee | **Waarmerken** ○ Ja ◉ Nee

OLO ○ Ja ◉ Nee

Routering minuut na eindparaaf (bij gezien doorstrepen):

☐ FIN/FAB

☒ Servicedesk DIV, M1.54

Invordering ○ Ja ○ Nee

Service DIV Maak uw keuze

Documentnrs.

01978779

ATFORT - Helsinki

- Het doel van de reis

De slotconferentie van ATFORT besluit het driejarige Interreg kennisuitwisselingsproject. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is hiervan leadpartner. Als voorzitter van de Liniecommissie was Annemieke Traag de aangewezen bestuurder om de projectresultaten in ontvangst te nemen en een intentieverklaring te ondertekenen teneinde een Europees netwerk van militair erfgoed te formeren. Het ATFORT project heeft aangetoond dat een actief en grensoverstijgend netwerk bijdraagt aan de transformatie van buiten gebruik geraakte voormalige militaire terreinen tot dynamische plekken vol economische en sociaal maatschappelijke activiteiten. Het nieuw opgerichte netwerk zal zich richten op het voortzetten van de kennisuitwisseling, nieuwe Europese samenwerking en financiering en tot slot ook beleidsbeïnvloeding. In aanwezigheid van de bestuurders van de 10 overige ATFORT partners (en de overige 80 deelnemers) heeft Annemieke Traag een speech gehouden over 'behoud door ontwikkeling van militair erfgoed'.

- Bijbehorende beleidsoverwegingen

Het ATFORT project heeft bijgedragen aan de kennisopbouw en kennisuitwisseling van hergebruik van militair erfgoed. Met het ondertekenen van het Pact van Altena zijn de 4 Waterlinie provincies nog meer dan eerst aan zet om het Nationaal Project Nieuwe Hollandse Waterlinie te voltooien. De ATFORT resultaten en aangeboden beleidsaanbevelingen leveren hier een nuttige bijdrage aan.

- Samenstelling gezelschap (bestuurder, ambtenaar en eventuele derden)

Vanuit de Provincie Gelderland was alleen Annemieke Traag mee naar Helsinki. Overige leden reisgezelschap: Projectbureau NHW, RCE, Provincie Utrecht en gemeente Utrecht en Culemborg, SLO.

- Periode

26-27 oktober 2014

- Gemaakte kosten bestuurder en begeleidende ambtena(a)r(en) en eventuele vergoeding door derden

Reis- en verblijfskosten zijn betaald vanuit het ATFORT project. Annemieke heeft zelf de taxi betaald vanuit de congreslocatie naar het vliegveld nabij Helsinki. Vervoer naar Schiphol op de heenweg en vanaf vliegveld Düsseldorf terug naar huis, is door de Provincie Gelderland geregeld en betaald.

- Eventueel meereizen van een partner

n.v.t.

- Eventuele verlenging van reis voor privé doeleinden

n.v.t.

- Resultaat van de reis

Internationale erkenning van het 'behoud door ontwikkeling' beleid op het gebied van militair erfgoed. De Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt hoog aangeschreven door de overige Europese partners. Daarbij wordt het aanpakken van de Waterlinie als geheel èn het sturen op kwaliteit als bijzonder aangemerkt.
Er is een intentieverklaring ondertekent (Annemieke Traag heeft namens de Liniecommissie getekend) en de ontvangen beleidsaanbevelingen kunnen helpen om de uitvoering van het Pact van Altena vorm te geven.

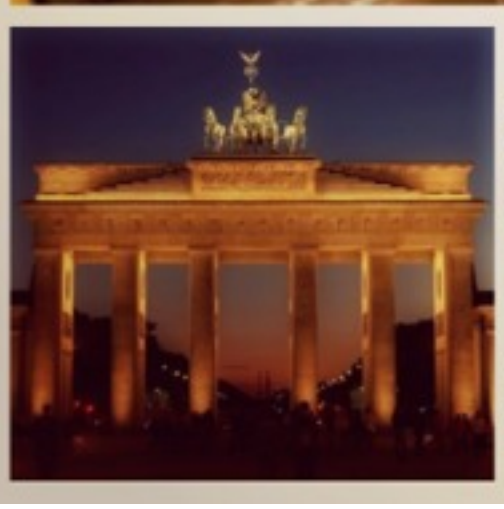

OFFERTE WERKMISSIE NAAR BERLIJN

PROVINCIE GELDERLAND

---

30 OKTOBER - 1 NOVEMBER 2014

VoyEdge

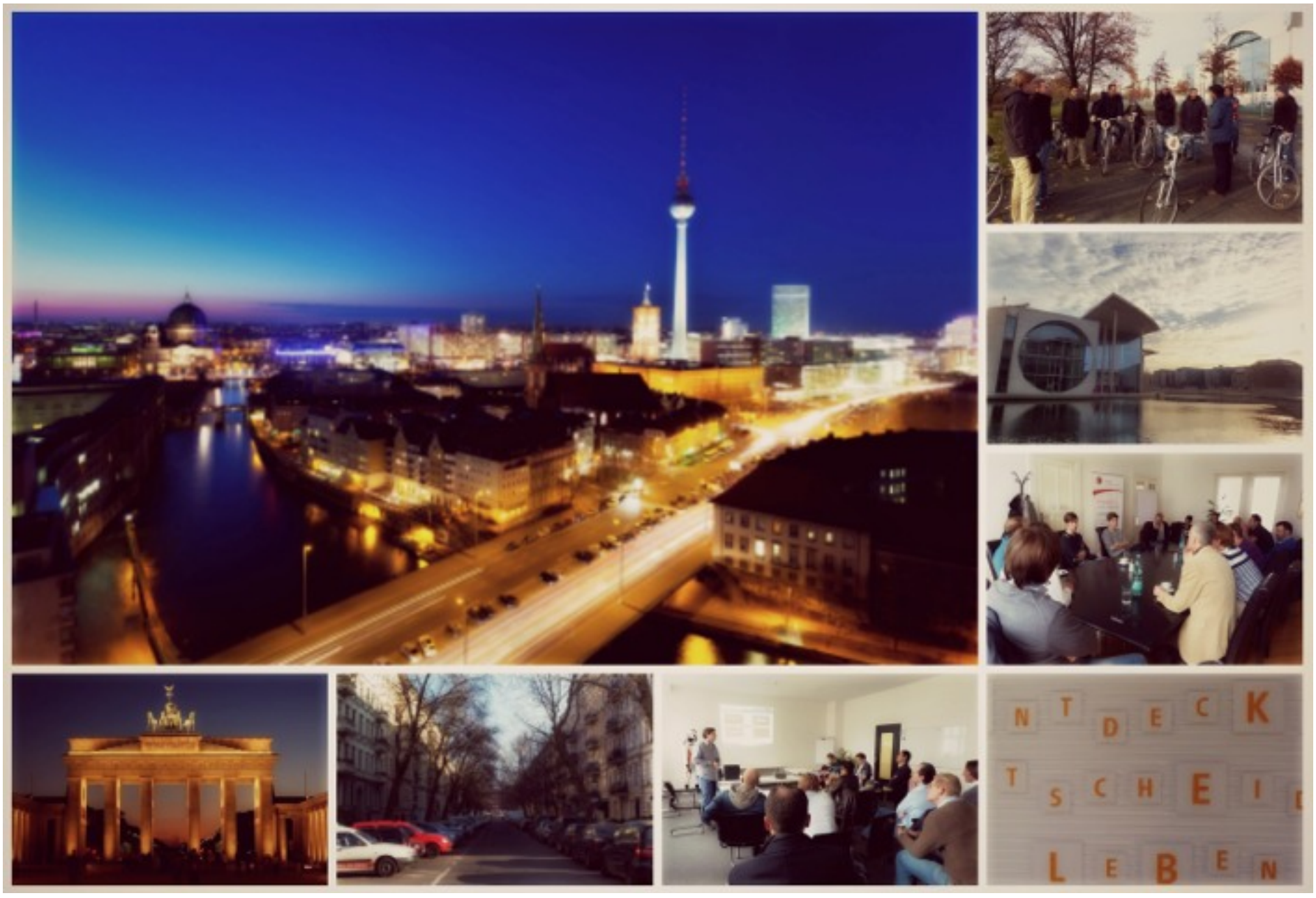

WERKMISSIE NAAR BERLIJN

Met veel plezier biedt VoyEdge de Provincie Gelderland deze offerte aan voor de ontwikkeling, organisatie en begeleiding van een werkmissie naar Berlijn van 30 oktober tot en met 1 november 2014.

Wij zijn ervan overtuigd dat we u een interessant en gevarieerd programma kunnen bieden, dat perfect aansluit bij de wensen van de provincie Gelderland. Daarbij maken we o.a. gebruik van onze ervaring met de organisatie van zakelijke reizen naar Berlijn, als wel de organisatie van de werkmissie voor de Provincie Gelderland naar Silicon Valley in juni 2013. .

1. Doelen van de werkmissie

De Provincie Gelderland streeft de volgende doelen na met de werkmissie:

- Inspiratie en inzichten op doen over best practices op het gebied van mobiliteit en economie in Berlijn. Meer concreet zijn voor nu reeds genoemd:
  - het creëren van een excellent innovatiebeleid (en de rol van de internationale school daarbinnen);
  - aansluiting op het Trans-Europese transportnetwerk;
  - al bestaande connecties tussen de provincie Gelderland en Berlijn.
- Identificeren van kansen voor samenwerking op de thema's mobiliteit en economie, tussen de vier grote steden Ede, Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen en de Provincie Gelderland, gebaseerd op de coalitieakkoorden;
- Investeren in de relaties met de bestuurders op het gebied van Mobiliteit en Economie tussen de Provincie Gelderland en de vier grootste gemeenten in Gelderland.

2. Deelnemers en begeleiding

- De groep bestaat uit ongeveer 12 deelnemers. Het gaat om Gedeputeerden Annemieke Traag en Conny Bieze van de Provincie Gelderland, 8 wethouders Economie en Mobiliteit van de Gemeenten Ede, Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen, een Provinciaal ambtelijk ondersteuner en programmamanager.
- Het project wordt vanuit VoyEdge begeleid door [redacted]. De projectleider adviseert bij de inbedding van de reis in de huidige activiteiten van de Provincie Gelderland en faciliteert de reis. Tijdens de werkmissie begeleidt de VoyEdge facilitator de reflectiesessies, waarborgt de kwaliteit van de afspraken en ontzorgt de deelnemers op het logistieke front, zodat zij zich ter plaatse volledig kunnen richten op de inhoud van het programma en de onderlinge kennisuitwisseling.

Over VoyEdge - www.voyedge.nl

VoyEdge organiseert al jaren inspiratie- en innovatiereizen met impact naar onder meer Amerika, Azië, binnen Europa en het Midden-Oosten. VoyEdge heeft inmiddels een trouwe kring aan opdrachtgevers en deelnemers opgebouwd. Onze aanpak bestaat uit een aantal elementen:

Research

Allereerst beschouwen wij de reis nooit als doel op zich, maar altijd als een middel om de zakelijke doelen van deelnemers dichterbij te brengen. Dit uit zich in een gedegen onderzoek naar de ontwikkelingen in het werkveld van de klant zowel in Nederland als op de bestemming, goede afstemming om behoeften scherp te krijgen en een maatwerk programma dat al in Nederland begint door een gedegen voorbereiding en daar weer eindigt door een goede follow-up.

Begeleiding

Vervolgens zijn wij ervaren in het ontwikkelen en begeleiden van reizen met een perfecte balans tussen inhoud, groepsproces, netwerken en ontspanning. Wij hebben inhoudelijke kennis van zaken t.a.v. innovatie, ondernemerschap en groei. Bovendien zijn wij ervaren in het begeleiden van reflectiesessies waarin deelnemers hun opgedane inspiratie vertalen naar acties voor de eigen praktijk. VoyEdge ontzorgt deelnemers als het gaat om de praktische kant van de reis, zodat alle aandacht kan uitgaan naar kennis, ervaring en contacten opdoen.

Netwerk

Tot slot hebben wij een uitgebreid internationaal netwerk opgebouwd dat ons in staat stelt om bij zeer interessante organisaties en instellingen binnen te komen. De afgelopen twee jaar organiseerde VoyEdge vier reizen naar Berlijn. Voor meer informatie zie www.voyedge.nl.

3. Programma

Berlijn

De Provincie Gelderland heeft gekozen voor de bestemming Berlijn. Berlijn is een mooi voorbeeld van een stad en regio waarin het innovatie ecosysteem zich de laatste jaren snel ontwikkeld heeft. Zo heeft Berlijn een groeiende startup scene, enkele vooraanstaande onderzoeksinstituten en universiteiten en het grootste science- en technologie park van Duitsland, Adlershof. Bovendien verbindt Berlijn Oost- en West-Europa, is het Duitslands grootst “laboratorium” op het gebied van elektrische mobiliteit, en staat zij bekend als innovator op het gebied van openbaar vervoer.

Proces

In nauwe afstemming met de provincie Gelderland zorgt VoyEdge voor een optimale inbedding van de reis in de processen bij de Provincie Gelderland. Bij goedkeuring van de offerte zal meer in detail besproken worden hoe de reis optimaal kan aansluiten bij de doelen en processen van de provincie Gelderland en de betrokken Gemeenten. Voor nu zijn daarover de volgende afspraken gemaakt:

FASE	WIE	PLANNING
VOORBEREIDING		
Uitnodigen deelnemers voor werkmissie	Provincie Gelderland	juli
Ambtelijke voorbereiding; identificeren van kansen door het analyseren van de coalitieakkoorden	Provincie Gelderland	Augustus/ September
Intakegesprekken met de deelnemers	VoyEdge	Augustus/ September
Kick-off bijeenkomst: Verdere kennismaking, toelichting gezamenlijke kansen, toelichting programma in Berlijn	VoyEdge i.s.m. Provincie	Oktober
Ontwikkelen besloten website en program guide	VoyEdge	Oktober
WERKMISSIE		
Gedane “huiswerk” uitwisselen tijdens reis naar Berlijn	Deelnemers	30 -10
Nieuwe ideeën opdoen tijdens bezoeken en met elkaar bespreken en verdiepen tijdens de reflectiesessies	VoyEdge	30 -10 t/m 01-11
FOLLOW-UP		
Follow-up bijeenkomst met de deelnemers: terugkijken op belangrijkste take-aways en vooruit kijken op acties	VoyEdge	Eind Januari
Eventueel 2 aparte trajecten voor economie en mobiliteit op ambtelijk niveau uitwerken	Provincie Gelderland i.s.m. gemeenten	na werkmissie

Om het maximale uit de reis te halen, zorgt VoyEdge voor een goede inhoudelijke voorbereiding waarbij we met de Provincie Gelderland de inhoudelijke thema's en sectoren voor de reis aanscherpen en deze koppelen aan de ontwikkelingen en organisaties in Berlijn. Vervolgens houden we met alle deelnemers intakegesprekken om specifieke verwachtingen en wensen op te halen, zodat we deze kunnen vertalen in het programma. Ongeveer zes weken voor aanvang van de reis krijgen de deelnemers toegang tot onze besloten website, waar deelnemers meer informatie vinden over de bestemming, de andere deelnemers, het programma en de voorbereiding. Verder stellen we voor om ongeveer tien dagen voor vertrek een voorbereidende bijeenkomst te organiseren met als doel onderlinge kennismaking, uitleg over de reis en het programma, en het aanscherpen van ieders eigen doelen voor de reis. Ook wordt tijdens de voorbereidende bijeenkomst de ambtelijke analyse van de coalitieakkoorden gepresenteerd. Enkele dagen voor vertrek kunnen deelnemers een program guide downloaden. Hierin vinden deelnemers informatie over de reis, achtergronden over de bedrijven, organisaties, sprekers en relevante artikelen. Na afloop van de reis organiseren we een follow-up bijeenkomst waarin deelnemers met elkaar hun 'take-aways' delen en ook aangeven wat ze tot nu toe met hun inzichten hebben gedaan of willen gaan doen.

Methode

VoyEdge gebruikt bij de ontwikkeling van haar reizen een beproefde methode, waarbij het programma wordt opgezet volgens een combinatie van theorie, praktische voorbeelden, persoonlijke ervaringen, onderlinge discussie en fun. Elke dag wordt afgesloten met een reflectiesessie onder begeleiding van VoyEdge, waarbij deelnemers hun onderlinge ervaringen uitwisselen, inzichten verdiepen en vertalen naar de dagelijkse praktijk.

Programma

Onderstaand vindt u een eerste opzet van het programma. Het programma wordt na goedkeuring van de offerte verder uitgewerkt op basis van:

- de door de Provincie Gelderland benoemde thema's
- het door VoyEdge uitgevoerde onderzoek naar de genoemde thema's en raadpleging van haar netwerk
- intake gesprekken met de deelnemers
- mogelijkheden bij de ontvangende organisaties

	ochtend	**middag**	**avond**
donderdag 30-10	8:00 Vertrek met de trein vanuit Arnhem naar Berlijn Inhoudelijke sessie in de trein	14:00 Aankomst in Berlijn Fietstocht en/of inhoudelijk programma Reflectiesessie	Groepsdiner
vrijdag 31-10	Bezoeken rondom het thema innovatie	Bezoeken rondom thema mobiliteit Reflectiesessie	Groepsdiner
zaterdag 01-11	9:00 Vertrek vanuit Berlijn	15:00 Aankomst in Arnhem (en omstreken)	

5. Uitvoering

VoyEdge is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de volgende taken:

1. Project management: coördinatie van alle activiteiten die noodzakelijk zijn voor een succesvolle planning, voorbereiding en implementatie van de werkmissie in samenwerking met de Provincie Gelderland.
2. Ontwikkeling van het programma voor de werkmissie, middels de volgende stappen
   - Opbrengsten voor en verwachtingen van de werkmissie scherp krijgen op basis van:
     1. de doelen van de Provincie Gelderland, en;
     2. de interesses van de individuele deelnemers.
   - Research naar thema's in Gelderland en mogelijkheden in Berlijn;
   - Het selecteren van de potentiële organisaties en sprekers voor het programma en de communicatie met hen om de meetings te 'verkopen' en de sprekers, ruimtes en agenda's te organiseren.
   - Het informeren van de te bezoeken organisaties over de deelnemers, hun achtergronden en interesses.
3. Logistiek van de reis, inclusief treintickets, accommodatie, transport, restaurants, enzovoorts (in samenwerking met een zakelijk reisbureau).
4. Verzorgen van informatie voorziening richting de deelnemers.
5. Middels een digitaal formulier op de VoyEdge website het verzamelen van de benodigde gegevens van de deelnemers ten behoeve van het organiseren van de logistiek en het goed informeren van de te bezoeken partijen.
6. Provincie Gelderland adviseren hoe, bv. middels de reflectiesessies, zoveel mogelijk resultaat te behalen uit de groep als geheel, naast de kennis en inspiratie die de individuele deelnemers op zullen doen.
7. Het publiceren van een informatieve en actuele website exclusief voor de deelnemers aan de reis, enkele weken voor vertrek. Op deze website vinden deelnemers naast praktische informatie, achtergrondinformatie over te bezoeken organisaties en instituten en over de inhoudelijke onderwerpen.
8. Het - in samenwerking met de Provincie Gelderland - organiseren van een voorbereidende bijeenkomst in Nederland voor vertrek en een follow-up bijeenkomst na terugkomst.
9. De deelnemers voorzien van een "program guide" waarin alle informatie die men nodig heeft tijdens de reis, zowel over de inhoud van het programma als over de praktische logistieke zaken, staat beschreven. De program guide is als iBook voor iPad en PDF voor andere tablets of print beschikbaar.
10. Het begeleiden van de groep tijdens de werkmissie, het faciliteren van de ontmoetingen en het regelen van de praktische aangelegenheden.
11. De financiële afhandeling van alle betalingen ter plaatse (restaurants etc.) en na afloop het opleveren van een detail overzicht van de daadwerkelijke out of pocket kosten* per deelnemer (*voor uitleg zie paragraaf 6).
12. Het verzorgen van follow-up aan de bezochte organisaties en instellingen.
13. Het verspreiden van presentaties, rapporten, foto's en dergelijke na terugkomst.

De Provincie Gelderland is verantwoordelijk voor:

1. Overleg en afstemming met VoyEdge over het programma en het aanleveren van mogelijke contacten waar relevant.
2. Het werven en selecteren van de deelnemers en het aanleveren van informatie over de individuele deelnemers (namen, posities, biografie, praktische informatie tbv boeking logistiek, etc.) en de organisaties. Het aanleveren van gegevens kan via een online formulier op onze website.
3. Een aantal praktische zaken zoals het aanleveren van een voorwoord voor de program guide en het organiseren van relatiegeschenken voor de te bezoeken organisaties.

6. Begroting

De begroting voor de werkmissie bestaat uit drie componenten:

1. VoyEdge honorarium
   de kosten van VoyEdge voor de ontwikkeling, organisatie en begeleiding van de werkmissie, onafhankelijk van het aantal deelnemers, gebaseerd op uren en uurtarief. Het gaat om vaste kosten.
2. Out of pocketkosten programma
   Kosten die in Silicon Valley gemaakt moeten worden voor de uitvoering van het programma (bv. sprekers, huur van faciliteiten, etc.)
3. Reis- en verblijfkosten deelnemers (bv. treinreis, accommodatie, maaltijden, etc.).

VoyEdge honorarium

In onderstaande tabel vindt u onze begroting voor de ontwikkeling en begeleiding van de reis naar Berlijn door VoyEdge. Dit is het bedrag exclusief BTW.

activiteiten	**dagen senior**	**dagen assistent**
vertalen doelen de Provincie Gelderland en research	1	
telefonische intakegesprekken deelnemers	2	
ontwikkelen programma (op basis van doelen van de Provincie Gelderland, intakegesprekken en research in Berlijn)	1	
organiseren programma (selecteren, “verkopen” groep, briefen sprekers, locaties e.d.)	2	
coördineren logistiek		1
maken program guide / website informatie		1
organiseren kick-off en follow-up bijeenkomst	1	
begeleiden en faciliteren reis	2,5	
Follow-up naar hosts, verspreiden informatie na terugkomst	0,5	
overall projectmanagement en afstemming opdrachtgever	1	
totaal dagen	**11**	**2**
dagtarief	€ 1.100	€ 400
subtotaal	€ 12100	€ 800
eindtotaal		**€ 12900**

Out-of-pocketkosten programma

De out-of-pocketkosten voor het programma bedragen alle “cash” uitgaven die betaald moeten worden om het inhoudelijke programma in Berlijn mogelijk te maken, zoals de fees voor de sprekers, huur faciliteiten, reis- en verblijfkosten van de VoyEdge facilitator, etc.. Deze kosten worden zonder marge voor VoyEdge rechtstreeks doorbelast aan de Provincie Gelderland. Om deze reden wordt hierover dan ook geen BTW gerekend. Een ruime inschatting van deze kosten voor deze reis is:

out-of-pocketkosten programma	**kosten**
huur faciliteiten reflectiesessies	€ 500
reis- en verblijfkosten VoyEdge facilitator	€ 586
overige organisatiekosten (o.a. lokale telefoonkosten, internationale betalingen, etc.)	€ 40
totaal voor de gehele groep	**€ 1126**

* Wij stellen het altijd tot ons doel deze kosten zo laag mogelijk te houden, door bv. via bevriende bedrijven ruimtes te organiseren voor de reflectiesessies zodat er geen vergaderruimte gehuurd hoeft te worden. Ook de overi-

ge kosten zijn altijd bespreekbaar, mogelijk te onderhandelen met lokale partijen en uiteraard te schrappen, zolang dit de kwaliteit van het programma niet in gevaar brengt, wat we in gezamenlijk overleg met de Provincie Gelderland zullen bespreken.

Reis- en verblijfkosten deelnemers

Bij deze inschatting is uitgegaan van een groep van 12 personen, vervoer per trein vanuit de omgeving Arnhem naar Berlijn, 1-persoonskamers in een goed 2 sterren hotel, leuke restaurants en lokaal vervoer. VoyEdge rekent de reis- en verblijfkosten rechtstreeks, zonder marge voor VoyEdge, door aan de Provincie Gelderland en daarom hoeft over dit bedrag dan ook geen BTW te worden gerekend. De huidige inschatting ziet er als volgt uit:

reis- en verblijfkosten per deelnemer	**kosten (afgerond)**
treinticket naar Berlijn	€ 200
hotel Motel one (2 nachten, inclusief ontbijt)	€ 200
lokaal vervoer met OV	€ 25
maaltijden	€ 110
leisure programma (bv. fietsen door Berlijn)	€ 25
onvoorzien (5 %)	€ 30
totaal per persoon	**€ 590**

8. Algemene voorwaarden

Op deze offerte zijn de algemene voorwaarden van VoyEdge van toepassing. Deze kunt u vinden in bijgevoegd document en op onze website.

Bij goedkeuring van de offerte gelden de volgende mijlpalen wat betreft betaling, annulering of verschuiving van de reis.

Tijdschema voor betaling

01-08-2014	• 70 % van de reis- en verblijfkosten (i.v.m. aanbetalingen voor treintickets en hotels) • 50 % van het honorarium voor VoyEdge
30-09-2014	• 30 % van de reis- en verblijfkosten • 50 % van het honorarium voor VoyEdge

Na afloop van de reis vindt op basis van de daadwerkelijke out-of-pocket kosten de eindafrekening plaats.

Tijdschema voor annulering of verschuiving van de reis

In het geval dat de werkmissie door de Provincie Gelderland wordt geannuleerd of verschoven door welke omstandigheden dan ook, gelden de volgende financiële verplichtingen (gebaseerd op vertrek op 30-10-2014):

Tussen dagtekening contract en tot en met 29-09-2014	70 % van het honorarium voor VoyEdge en alle reeds aangegane verplichtingen met derden (bv.treintickets, hotels, etc.)
Van 30-09-2014 tot en met terugkomst In Nederland	100% van het honorarium voor VoyEdge en alle reeds aangegane verplichtingen met derden.

* Indien de reis in de tijd wordt verschoven, gelden bovenstaande financiële verplichtingen, maar kijken we tegelijkertijd graag gezamenlijk met de Provincie Gelderland hoe we de reis op het nieuwe tijdstip tegen een nieuw af te spreken honorarium met korting kunnen organiseren.

9. Tot slot

Wij danken u voor het in ons gestelde vertrouwen en hopen u hiermee een passend voorstel te hebben gedaan voor een interessante en impactvolle werkmissie naar Berlijn. Om de reis volgens deze planning goed te kunnen organiseren, vernemen wij graag uiterlijk 15 juli of u akkoord bent met de offerte.

Datum offerte: 3 juli 2014

Datum akkoord _____

[redacted], VoyEdge

Provincie Gelderland

provincie GELDERLAND

GS-BRIEF

Onderwerp: Melding buitenlandse reis gedeputeerden Bieze en Traag

Beslispunten:

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerden Bieze en Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Bevoegdhedengrondslag: Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Samenvatting t.b.v. openbare besluitenlijst: Gedeputeerden Bieze en Traag verblijven van 30 oktober tot en met 1 november 2014 in Berlijn. Zij gaan samen met de wethouders van Mobiliteit en Economie van de vier grote Gelderse gemeenten. De bijeenkomst heeft tot doel de gemeenschappelijke opgaven met betrekking tot mobiliteit en economie in de bestuursakkoorden van de vier grote gemeenten en de provincie Gelderland te identificeren en waar mogelijk afspraken te maken over een gezamenlijke strategie voor de komende jaren.

HHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHHH

1 Inleiding/aanleiding

Samen met de wethouders van Mobiliteit en Economie van de vier grote Gelderse gemeenten willen gedeputeerden Bieze en Traag het doel bereiken de gemeenschappelijke opgaven met betrekking tot mobiliteit en economie in de bestuursakkoorden van de vier grote gemeenten en de provincie Gelderland te identificeren en waar mogelijk afspraken te maken over een gezamenlijke strategie voor de komende jaren. De bijeenkomst zal worden georganiseerd door de provincie Gelderland.

2 Bestaand beleid c.q. kader

Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

3 Argumenten pro en contra

Gekozen is voor de bestemming Berlijn. Berlijn is een goed voorbeeld van een stad en regio waarin het innovatie ecosysteem zich de laatste jaren snel ontwikkeld heeft. Zo heeft Berlijn een groeiende startup scene, enkele vooraanstaande onderzoeksinstituten en universiteiten en het grootste science- en technologie park van Duitsland, Adlershof. Bovendien verbindt Berlijn Oost- en West-Europa, is het Duitslands grootst “laboratorium” op het gebied van elektrische mobiliteit, en staat zij bekend als innovator op het gebied van openbaar vervoer. Bovendien is Berlijn de hoofdstad van het land waar we intensief mee willen samenwerken. Een bezoek aan Berlijn draagt daarmee bij aan het verbeteren van de relatie met dit buurland dat in economisch opzicht voor Gelderland heel belangrijk is.

Met de werkmissie worden de volgende doelen nagestreefd:

- Inspiratie en inzichten op doen over best practices op het gebied van mobiliteit en economie in Berlijn. Meer concreet zijn voor nu reeds genoemd:
  - het creëren van een excellent innovatiebeleid (en de rol van de internationale school daarbinnen);
  - aansluiting op het Trans-Europese transportnetwerk;
  - al bestaande connecties tussen de provincie Gelderland en Berlijn;

Inlichtingen bij [redacted], tel. [redacted]
e-mailadres: post@gelderland.nl

- Identificeren van kansen voor samenwerking op de thema's mobiliteit en economie, tussen de vier grote steden Ede, Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen en de Provincie Gelderland, gebaseerd op de coalitieakkoorden;
- Investeren in de relaties met de bestuurders op het gebied van Mobiliteit en Economie tussen de Provincie Gelderland en de vier grootste gemeenten in Gelderland.

4 **Risico's**

N.v.t.

5 **Consequenties**:

x Financieel
☐ Juridisch
☐ Communicatie

Toelichting consequenties:

De organisatiekosten bedragen circa € 15.000,00. De gedeputeerden en de wethouders gaan met de ICE. Als ambtelijke ondersteuning is aanwezig de programmamanager Topsectoren en Innovatie. De reis- en verblijfkosten bedragen circa € 600,00 per persoon.

6 **Vervolgproces**

Van de reis wordt een verslag gemaakt.

Arnhem, 21 juli 2014 - zaaknummer 2014-003432

9

Documentnummers te verzenden door DIV:

Zaaknummer: 2014-003432

Documentnummers niet te verzenden door DIV: 01946993

C1

Documentnummers stukken voor Provinciale Staten: 01946994

Minuut

provincie Gelderland

Besluitnemer: ☑ GS ○ CvdK ○ BA

○ Anders

○ Mandatering

☑ Bevoegdheidsgrondslag

+ [redacted]

Artikel 60 lid 1 Provinciewet, juncto artikel 10 Gedragscode bestuurlijke integriteit Commissaris van de Koning en gedeputeerden.

Beslissing uiterlijk d.d.

Motivering:

Openbaarheid inliggende documenten:

Motivering:

◉ Ja

○ Nee

○ Openbaar nadat belanghebbende(n) in kennis is (zijn) gesteld

Georganiseerd Overleg ○ Ja ○ Nee

Ondernemingsraad ○ Ja ○ Nee

Inspraak ○ Ja ○ Nee

Onderwerp:

Melding buitenlandse reis gedeputeerden Bieze en Traag

Portefeuillehouder:

ged. Markink

☑ **Conceptbesluit:**

+ [redacted]

Organisatie-onderdeel: Maak uw keuze BBD

1. Instemmen met het maken van een buitenlandse zakelijke reis door gedeputeerden Bieze en Traag.
2. Brief vaststellen conform concept.

Openbare samenvatting vaststellen

Schrijver: [redacted]	paraaf	datum
Telefoon: [redacted] **Telefoon achtervang:** [redacted]	[redacted]	21-jul-2014
Instemming		
☒ Afdelingsmanager/ Manager Prioritaire Programma's [redacted] ☐ Programma Maak uw keuze	[redacted]	18/8/14
☐		
☐		
☑ BBD/secr.	[redacted]	18-8-14
Voor-besproken/ P-beraad d.d. Per mail verzonden aan gedeputeerden Bieze, Traag en Markink		
Secretaris	[redacted]	21-08-2014
Eindparaaf		26/8/'14

Beslissing: ☐ Conform ☐ In afwijking ☐ Aangehouden

Opmerkingen:

Terinzagelegging ○ Ja ◉ Nee

Waarmerken ○ Ja ◉ Nee

OLO ○ Ja ◉ Nee

Routering minuut na eindparaaf (bij gezien doorstrepen):

☐ FIN/FAB

☒ Servicedesk DIV, M1.54

Invordering ○ Ja ○ Nee

Service DIV Maak uw keuze

Werkmissie van de Provincie Gelderland naar Berlijn

30 Oktober - 1 November 2014

Program Guide

Welkom!

Beste medereizigers,

Namens de provincie Gelderland heten wij u van harte welkom voor deze missie, die we gezamenlijk maken naar Berlijn van 30 oktober tot 1 november a.s.. Berlijn is een goed voorbeeld van een stad waarin het innovatie ecosysteem zich de laatste jaren snel heeft ontwikkeld. Zo heeft Berlijn een groeiende startup-scene, enkele vooraanstaande onderzoeksinstituten en universiteiten en het grootste science- en technologie park van Duitsland, het Adlershof. Vanuit het oogpunt van mobiliteit verbindt Berlijn Oost- en West-Europa, is Berlijn het grootste “laboratorium” op het gebied van elektrische mobiliteit in Duitsland en staat de stad bekend als innovator op het gebied van openbaar vervoer. Bovendien is Berlijn de hoofdstad van het land waar we als Gelderland intensief mee willen samenwerken. Een bezoek aan Berlijn draagt bij aan het verder verbeteren van de relatie met de hele Bondsrepubliek Duitsland, welke in economisch opzicht voor Gelderland heel belangrijk is. Met het land Noordrijn Westfalen, werken we in Gelderland al jarenlang samen. Het bezoek aan Berlijn biedt ons de kans onze blik verder te verruimen.

De komende dagen zullen we op een zeer interactieve en intensieve wijze via bedrijfsbezoeken, ontmoetingen en onderlinge sessies kennismaken met Berlijn. De uitdaging is, met de kennis die binnen de delegatie aanwezig is, te ontdekken in Berlijn met de voorbeelden die we daar zien, hoe de samenwerking in Gelderland tussen de vier grote steden en de provincie op het gebied van innovatie en mobiliteit kan worden uitgebouwd en welke initiatieven gezamenlijk kunnen worden ontplooid ter versterking van de Gelderse economie.

Deze reis biedt ook de gelegenheid elkaar beter te leren kennen. Wij hebben daartoe in overleg met u een afwisselend programma samengesteld. Wij wensen u allen productieve, succesvolle maar vooral ook plezierige dagen toe in Berlijn.

Met vriendelijke groet,

Annemieke Traag

Gedeputeerde Innovatie en Energietransitie

Conny Bieze

Gedeputeerde Economie en Mobiliteit

VoyEdge

Hoofdstuk 1

Deelnemers & contact informatie

Overzicht deelnemers

	Annemieke Traag - *Province of Gelderland*	Deputy for energy, environment, innovation, youth care and culture	[redacted]
	Conny Bieze - *Province of Gelderland*	Deputy for mobility and economy	[redacted]
[redacted]	[redacted] *Province of Gelderland*	[redacted] Innovation	[redacted]
	[redacted] *Province of Gelderland*	[redacted] spacial planning and accessibility	[redacted]
	Johan Kruithof - *City of Apeldoorn*	Alderman for mobilty, education and work/income	[redacted]

	Olaf Prinsen - *City of Apeldoorn*	Alderman for economy and environment	[redacted]
	Hans Giesing - *City of Arnhem*	Alderman for economy, education and diversity	[redacted]
	Leon Meijer - *City of Ede*	Alderman for youth care, social infrastructure, mobility, sustainability and food	[redacted]
	Harriet Tiemens - *City of Nijmegen*	Alderman for mobility and sustainability	[redacted]
	Turgay Tankir - *City of Nijmegen*	Alderman for work, income, economy and tourism	[redacted]

Hoofdstuk 1

Contact VoyEdge & Social media

Facilitator VoyEdge

[redacted]

Tel: [redacted]
Email: [redacted]

[redacted]

VoyEdge Nederlands nummer: +31 6 2888 3011

Social Media

Twitter Hashtag: #GLDBerlijn

Sommige informatie die we verkrijgen tijdens de bezoeken is vertrouwelijk;

- Bedenk vooraf welke informatie openbaar gepubliceerd mag worden en welke niet;
- Schroom niet om aan de mensen die we bezoeken te vragen of de informatie die van hen is verkregen vertrouwelijk is of niet.

Hoofdstuk 2

Programma

Hoofdstuk 1

Programma overzicht

	Morning	Afternoon	Evening
Thursday October 30th	8.17 Departure from Deventer train station with the IC International Train to Berlin	13:15 Arrival in Berlin Transfer to hotel 14:30 - 16:45 Biking tour through Berlin 17:00 - 18:15 Meeting at Dutch Embassy • General introduction, by [redacted], [redacted] for Infrastructure and Environment at the Embassy of the Netherlands in Germany • Districts policy and civic participation in Berlin, [redacted], [redacted] at the Senatsverwaltung für Stadtentwicklung und Umwelt • Innovation policy in Germany and opportunities for the Netherlands, by [redacted]	Group dinner at Clärchens Ballhaus - the oldest still active Ballhaus in Berlin
Friday October 31st	8:30 - 09:45 Visit to Berlin Partner für Wirtschaft und Technologie Innovation strategy Capital region Berlin-Brandenburg, by [redacted] [redacted] Division Energy, Mobility and Cluster Manager Transport, Mobility and Logistics 10:15 - 12:30 Visit to Senatsverwaltung für Stadsentwicklung und Umwelt, by [redacted] [redacted] traffic planner • e-mobility policy • TEN-T corridor • onprofitable public transport lines	13:15 -16:30 Visit to EUREF-campus • EUREF-campus development, by [redacted] at REM+tec Architekten • InnoZ, by [redacted] and [redacted] 16:30 - 17:30 Reflection session	Group dinner at Sage
Saturday November 1st	8:36 Departure from Berlin by train	13:34 Arrival in Deventer	

Hoofdstuk 2

Detail overzicht programma

Datum	Tijd	Activiteit
Donderdag 30 oktober	08:17	Gezamenlijk vertrek internationale trein Station Deventer NL - IC 141 - rijtuig 7
	13:15	Aankomst internationale trein op Hauptbahnhof Berlijn
	13:38	Vertrek Metro naar Motel One Spittelmarkt - Leipzigerstr. 50 - Berlin
	14:00	Aankomst Motel One Spittelmarkt
	14:20	Samenkomst hotellobby voor briefing van de verdere dag
	14:30	Programma fiets tocht door Berlijn
	16:50	Aankomst per fiets bij NL Ambassade
	17:00	Programma Nederlandse Ambassade
	18:27	Vertrek per metro terug naar Motel One Spittelmarkt
	18:35	Aankomst Motel One Spittelmarkt
	18:50	Samenkomst hotellobby voor dinner
	19:02	Vertrek Metro naar restaurant Clarchens Ballhaus
	19:30	Aankomst restaurant Clarchens Ballhaus
	Einde	Vertrek naar Motel One Spittelmarkt te voet of per metro

Vrijdag 31 oktober	Vanaf 6:30	Ontbijt naar eigen invulling
	07:30	Samenkomst hotellobby voor briefing van de verdere dag
	07:52	Vertrek per metro naar Berlin Partner
	08:30	Programma Berlin Partner
	09:20	Aankomst vliegveld Tegel - Dhr. Meijer
	09:40	Vertrek vliegveld Tegel - Dhr. Meijer per taxi naar Senatsverwaltung
	09:50	Vertrek per taxi naar Senatsverwaltung für Stadentwicklung und Umwelt

Datum	Tijd	Activiteit
	10:00	Aankomst Dhr. Meijer bij Senatsverwaltung für Stadentwicklung und Umwelt
	10:10	Samenkomst van iedereen met Dhr. Meijer
	10:15	Programma Senatsverwaltung für Stadentwicklung und Umwelt
	12:30	Vertrek per taxi naar EUREF Campus (lunchzakken in de taxi)
	13:15	Programma EUREF Campus & InnoZ
	16:45	Reflectiesessie bij EUREF Campus
	17:15	Vertrek per taxi naar Motel One Spittelmarkt
	17:45	Aankomst Motel One Spittelmarkt
	18:55	Samenkomst hotellobby voor dinner
	19:00	Vertrek te voet naar restaurant Sage
	Einde	Vertrek naar Motel One Spittelmarkt te voet of per metro

Zaterdag 1 November	06:30	Ontbijt naar eigen invulling
	07:30	Verzamelen hotellobby voor vertrek naar Station Hauptbahnhof
	08:00	Vertrek per metro naar Station Hauptbahnhof
	08:24	Aankomst per metro Station Hauptbahnhof
	08:36	Gezamenlijk vertrek per internationale trein naar Deventer - IC 148 - rijtuig 6
	09:30	Vertrek per metro - Dhr. Meijer naar Tegel Airport Berlin
	12:00	Vertrek per vliegtuig - Dhr. Meijer naar Amsterdam Airport
	13:20	Aankomst per vliegtuig - Dhr. Meijer op Amsterdam Airport
	13:40	Aankomst per trein Station Deventer NL

Hoofdstuk 2

Detail overzicht Metro

Datum	Bestemming A	Bestemming B	Tijd	Metro station vertrek	Perron	Overstappen	Metro station bestemming	Lopen bestemming
30-okt	Hauptbahnhof Berlin Europaplatz 1, Berlin	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	13:38	Hauptbahnhof Berlin S7 - Richtung S Ahrensfelde Bhf	15	S+U Alexanderplatz Bhf U2 - Richtung U Ruhleben	U Spittelmarkt	3 min. - 120 mtr
	Nederlandse Ambassade Klosterstraße 50, Berlin	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	18:22	U Spittelmarkt U2 - Richtung U Theodor-Heuss-Platz			U Spittelmarkt	3 min. - 120 mtr
	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	Clärchens Ballhaus Auguststr. 24, Berlin	19:02	U Spittelmarkt U2 - Richtung U Ruhleben		S+U Potsdamer Platz Bhf S2 - Richtung S Bernau Bhf	S Oranienburger Str.	7 min. - 370 mtr
	Clärchens Ballhaus Auguststr. 24, Berlin	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	22:05	S Oranienburger Str. S1 - Richtung S Wannsee Bhf	1	S+U Potsdamer Platz Bhf U2 - Richtung S+U Pankow	U Spittelmarkt	3 min. - 120 mtr
31-okt	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	Berlin Partner, Fasanenstrasse 85, Berlin	07:52	U Spittelmarkt U2 - Richtung U Theodor-Heuss-Platz			S+U Zoologischer Garten Bhf	12 min - 535 mtr
	EUREF Campus Torgauer Str. 12-15, Berlin	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	17:42	S25 - Südkreuz Bhf Richtung S Hennigsdorf Bhf	2	S+U Potsdamer Platz Bhf U2 - Richtung S+U Pankow	U Spittelmarkt	3 min. - 120 mtr
01-nov	Motel One Spittelmarkt Leipziger Straße 50, Berlin	Hauptbahnhof Berlin Europaplatz 1, Berlin	08:01	U Spittelmarkt U2 - Richtung S+U Pankow		S+U Alexanderplatz S5 - Richtung S Spandau Bhf	S+U Berlin Hauptbahnhof	

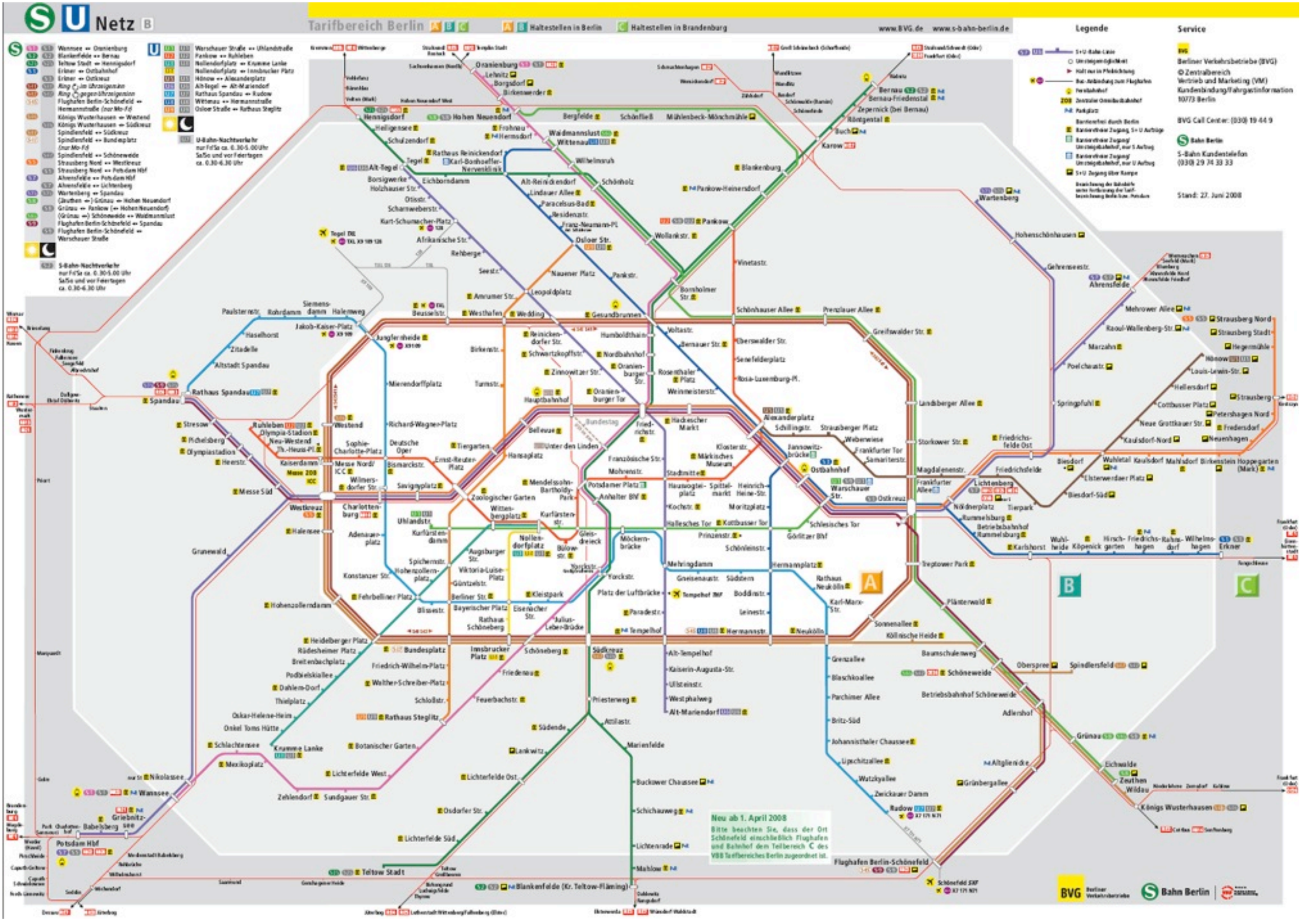

S U Netz B
Tarifbereich Berlin
Haltestellen in Berlin
Haltestellen in Brandenburg
www.BVG.de
www.s-bahn-berlin.de
Legende
Service
Berliner Verkehrsbetriebe (BVG)
© Zentralbereich Vertrieb und Marketing (VM)
Kundenbindung/Fahrgastinformation
10773 Berlin
BVG Call Center: (030) 19 44 9
Bahn Berlin
S-Bahn Kundentelefon
(030) 29 74 33 33
Stand: 27. Juni 2008
Neu ab 1. April 2008
Bitte beachten Sie, dass der Ort Schönefeld einschließlich Flughafen und Bahnhof dem Teilbereich C des VBB Tarifbereiches Berlin zugeordnet ist.
A
B
C
BVG Berliner Verkehrsbetriebe
Bahn Berlin

Hoofdstuk 3

Afspraken en agenda’s

INDEX

1. Donderdag
2. Vrijdag

Afspraken en Agenda op donderdag 30 oktober

Treinreis Deventer - Berlijn - IC 141

Tijd	8:17 - 13:15
Onderwerp	Internationale trein Deutsche Bahn
Waar	Station Deventer - IC 141
Tel	[redacted]
Gastvrouw	[redacted]

Opdracht tijdens de treinreis

De tijd tijdens de treinreis zullen we zoveel mogelijk benutten om:

1. Meer inzicht te krijgen in elkaars beleid
2. Te identificeren op welke gebieden/projecten het waarde heeft om de samenwerking op te zoeken.

Ieder van u heeft hiervoor in maximaal 1 A-4 uw beleid samen gevat, zodat uw collega’s deze vooraf door hebben kunnen lezen. Deze beschrijvingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 4 - Bijlagen.

Fietstocht door Berlijn

Tijd	14:30 - 16:45
Onderwerp	Highlights en historische achtergronden van Berlijn incl. enkele gebiedsontwikkelingen
Waar	Motel one Spittelmarkt, Leipziger Straße 50, D-10117 Berlin
Tel	[redacted]
Gastheer	[redacted]
Website	[redacted]

[redacted] haalt ons op bij Motel one Spittelmarkt. Hij begeleidt ons door de speciale, minder opvallende plaatsen van Berlijn en toont ons enkele gebieden die herontwikkeld worden.

Biografie: [redacted]

[redacted] is geboren in Nederland [redacted] en woont momenteel in Berlijn. Hij is een ondernemer, tourgids, blogger en schrijver. Momenteel is hij bezig met het schrijven van een essay / boek over de opkomst van het nationaal socialisme in de jaren twintig. Hij heeft een taal en cultuur studie gevolgd, gespecialiseerd in de Europese historie en internationale relaties.

[redacted]

Nederlandse Ambassade

Tijd	17:00 - 18:15
Onderwerp	Districts en innovatie beleid en burger participatie in Berlin
Waar	Netherlands Embassy, Klosterstraße 50, 10179 Berlin
Tel	[redacted]
Gastheren	[redacted] Infrastructuur & Milieu [redacted]
Website	http://duitsland.nlambassade.org

Nederland heeft over de hele wereld vertegenwoordigingen: ambassades, consulaten-generaal, consulaten en permanente vertegenwoordigingen bij internationale organisaties. Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag coördineert de activiteiten van dit postennetwerk, waarbij de belangen van alle ministeries worden behartigd. Deze diplomatieke vertegenwoordigingen behartigen de Nederlandse belangen in het buitenland en staan Nederlanders bij die in het buitenland wonen of op reis zijn, bijvoorbeeld bij de verstrekking van paspoorten en het verlenen van bijstand bij problemen.

Ambassade Berlijn

Bij de ambassade in Berlijn zijn ongeveer 55 medewerkers werkzaam onder leiding van de ambassadeur. De Ambassade Berlijn is een zogenoemde bilaterale post. Dat betekent dat de ambassademedewerkers in eerste instantie de betrekkingen tussen Nederland en Duitsland behartigen.

[redacted] **Infrastructuur & Milieu**

[redacted]

De Afdeling Infrastructuur en Milieu van de Nederlandse Ambassade heeft als hoofdtaak het bij de Duitse overheid, Duitse bedrijfsleven en NGO's behartigen van de Nederlandse belangen op het gebied van bereikbaarheid (spoor, weg, luchtvaart, binnenvaart, havens), water, ruimtelijke ordening en milieu. Een speciaal accent ligt op het bevorderen van de achterlandverbindingen tussen de Nederlandse mainports en Duitsland en het ondersteunen (handelsbevordering, innovatie) van de Topsectoren Water en Logistiek.

[redacted]

Sinds 1 april (2014) werk ik voor een periode van een jaar in Berlijn. Ik ben "embedded" in de Senatsverwaltung für Umwelt und Stadtentwicklung (Senaat Dienst Stadsontwikkeling en Milieu) en werk aan de ontwikkeling van de kennisoverdracht tussen de stad Amsterdam en de stad Berlijn. Maar ik heb ook nog steeds werk uit Berlijn op "gewone" Amsterdam opdrachten. Mijn focus ligt op de rol van de overheid in een snel veranderende samenleving met meer bottom - up initiatieven en activiteiten van het maatschappelijk middenveld; "Tussen top-down en bottom - up benadering". Ik ben vooral geïnteresseerd in de stedelijke ontwikkeling, zowel fysiek als sociaal en in het bijzonder in achtergestelde gebieden. Ook ben ik geïnteresseerd in de (internationale) politiek en beleidsvorming.

[redacted]

Ik werkte al voor de gemeente Amsterdam als senior beleidsmedewerker op stedelijke vernieuwing en wonen. Als een strategie adviseur voor de wethouders van de woningbouw en stedenbouw heb ik met de drie andere grote steden in Nederland gewerkt (Rotterdam, Den Haag en Utrecht) op publieke aangelegenheden met betrekking tot alles wat te maken heeft met de woningmarkt, stedelijke vernieuwing en nabuurschapsbeleid.
Vóórheen was ik actief voor een politieke partij als beleidsadviseur op internationale zaken. Ik hield van het leren over de "business", riep de politiek, campagne strategieën en had natuurlijk ook te maken met internationale contacten. Hoewel ik iets heel anders heb gestudeerd: Filosofie van de religie aan de Universiteit van Amsterdam en een jaar aan de Humboldt Universiteit in Berlijn. Dit is altijd al een goede bron voor inspiratie en zal misschien later weer in het spel komen.

[redacted]

[redacted]

De Innovatieafdeling werkt proactief aan het verbeteren van het innovatievermogen in Nederland. De afdeling koppelt kennis over innovatieve ontwikkelingen en daaraan gerelateerde trends op het terrein van innovatief ondernemerschap in Duitsland.

De Innovatieraad is tevens mede geaccrediteerd in Bern (Zwitserland).

Afspraken en agenda op vrijdag 31 oktober

Berlin Partner

Tijd	8:30 - 9:45
Onderwerp	Innovatie strategie Hoofdstad regio Berlijn-Brandenburg
Waar	Ludwig Erhard Haus, Fasanenstrasse 85, 10623 Berlin (Building of the Berlin Chamber of Industry and Commerce) 3rd floor reception desk, Meeting room E
Tel	[redacted]
Gastheer	[redacted] Division Energy, Mobility and Cluster Manager Transport, Mobility and Logistics
Website	www.berlin-partner.de

Business en technologie steun voor bedrijven, investeerders en wetenschappelijke instellingen in Berlijn – Dit is de missie van Berlin Partner für Wirtschaft und Technologie GmbH. Met diensten op maat en een excellent wetenschaps- en onderzoeks netwerk, veel experts die een uitstekend aanbod van programma's aanbieden om bedrijven te helpen lanceren, innoveren, uitbreiden en beveiligen van hun economische toekomst in Berlijn.

Een unieke publiek-private samenwerking, Berlin Partner voor Business en Technologie werken samen met de Berlin State Senate en meer dan 200 bedrijven die zich volledig toewijden aan het promoten van hun stad. Berlin Partner is ook verantwoordelijk voor de marketing van de duitse hoofdstad naar de wereld. Een voorbeeld daarvan is de succesvolle "be Berlin" campagne.

Citymarketing Be Berlin

Plaatsen zijn ingewikkeld, doen iets met mensen en roepen allerlei associaties op. Ons beeld van steden en regio's bestaat uit een mix van selectieve informatie, indrukken, ervaringen en vooroordelen. Berlijn bijvoorbeeld heeft vele gezichten: iedereen heeft er een andere beleving bij. Voor een buitenlandse investeerder betekent Berlijn iets anders dan voor een stel vriendinnen dat van winkelen houdt, terwijl een student andere aspecten aan de stad waardeert dan een bejaarde die er al z'n hele leven woont.

Identiteit

In de Berlijnse citymarketingcampagne staat sinds 2008 vooral de 'Berlijner' centraal. De bijbehorende campagne 'be Berlin' is de kapstok waaraan alle uitingen opgehangen worden. Dit uitgangspunt, waarbij een merk vooral bottom up (vanuit Berlijners zelf) geladen wordt past helemaal in de tijdgeest van nu, maar is ook ontstaan uit noodzakelijk kwaad. Hoewel elke citymarketing campagne uniek is voor een stad of gebied, zijn er veel wijze lessen te leren uit het hele proces van totstandkoming en uitvoering. Zo ook in het geval van Berlijn:

Achterstand

Berlijn is sinds de val van de muur in de jaren negentig actief op het gebied van citymarketing. Ook Berlijn zag de toenemende concurrentie tussen steden bij het aantrekken van investeerders, kenniswerkers, toeristen en bewoners. Berlijn wilde zichzelf ook positioneren als een creatieve, dynamische, tolerante, coole en hippe stad. Berlijn had alleen één extra uitdaging. Na de val van de muur waren er in de stad veel interne tegenstellingen. De Berlijnse bevolking zat complex in elkaar. Er waren veel verschillen en conflicten tussen klassen, religies, politiek en mensen met verschillende seksuele voorkeuren. Bovendien was de stad zo goed als

failliet en waren de oost- en west Berlijners nog altijd erg wantrouwend naar elkaar. Natuurlijk is die problematiek er in andere steden deels ook, maar Berlijn moest haar identiteit na de hereniging ‘helemaal opnieuw uitvinden’, en daarmee had Berlijn een achterstand t.o.v. internationale concurrenten als Parijs, Londen en New York.

Berlijn zat in de jaren na 1990 in een identiteits- maar ook economische crisis (de stad was zo goed als failliet). Dat had zijn weerslag op hoe de wereld keek naar Berlijn. De wereld zag in Berlijn geen wereldstad met een florerende economie zoals New York of Tokyo en ook geen creatieve broedplaats met veel historisch erfgoed zoals Parijs. Berlijn zat vast tussen een zwart verleden en een onstabiele toekomst. Dat zorgde voor een vertroebeld beeld van de stad. Een stad die langzaam uit haar isolement groeide.

Op 8 juni 2006 werd er, door Berliner Unterwelten in samenwerking met de stad Berlijn, een informatiebord geplaatst met een schema van de plaats waar Hitler’s bunker zich bevond. De bunker zelf was al in 1989 geruimd om plaats te maken voor nieuwbouw.

Na de val van de muur (9 november 1989) heerste het idee dat Berlijn snel weer (net zoals voor de WOII) één van grootste industriële steden in Europa zou worden. Ook dacht men dat de regering snel van Bonn naar Berlijn zou verhuizen. Het tegenovergestelde gebeurde. Er waren wel wat bedrijven die een locatie opende in Berlijn, maar de corporate kantoren bleven weg. Ook de regering bleef in Bonn.
Het toerisme daarentegen was booming. Hoewel het roerige verleden van Berlijn (met trekpleisters als (Brandenburger Tor, Reichstag, Checkpoint Charlie en Hitler’s bunker) in eerste instantie gezien werd als een obstakel in het creëren van een positieve merkidentiteit, kwam men er al snel achter dat dit verleden belangrijk was voor de identiteit van Berlijn.

Daarin kun je ook doordraven zoals Berlijn dat een poos heeft gedaan. In alle uitingen stond een afbeelding van de Brandenburger Tor of Checkpoint Charlie. Citymarketing draait niet alleen om het aantrekken van toeristen met mooie plaatjes van toeristische trekpleisters. Dat is te simpel gedacht en maakt precies dat kapot wat een stad het meest fascinerend maakt, zijn complexiteit.

Verdeeldheid

De toeristische marketing (Berlin Tourismus Marketing) en city marketing (Berlin Partners) stonden in het begin mijlen ver van elkaar.

Berlin Tourismus Marketing (www.visitberlin.de) is een publiek/private organisatie die geheel gericht is op het aantrekken van toeristen naar Berlijn. Berlin Partners is een publiek/privaat samenwerkingsverband met een breed netwerk met o.a. de Handelskammer, een bank, 130 kleine bedrijven en diverse onderwijsinstellingen. Bij het bureau werken voornamelijk economen die Berlijn promoten als een vestigingslocatie voor bedrijven, als een creatieve stad en een stad van wetenschap en technologie. Maar ook een stad die potentiele investeerders wil aantrekken en de export wil vergroten (www.berlin-partner.de).

Naast deze twee grotere organisaties werd de gemeente Berlijn door de staat aangespoord een eigen citymarketing campagne ‘Berlin Administration’ op poten te zetten met een eigen netwerk en politieke agenda. En om het nog complexer te maken waren er diverse organisaties zoals o.a. het Goethe instituut (www.goethe.de) en het Berlin Fair Trade Center (www.berlin.de/wirtschaft/messestandort) met elk een eigen place marketing campagne.
Al deze spelers probeerden op hun eigen manier een beeld van Berlijn te creëren. Probeerden allemaal het merk Berlijn te zijn. In theorie is citymarketing heel eenvoudig maar deze overload leidde ertoe dat de beeldvorming over Berlijn veel te complex werd doordat er teveel spelers aan het roer stonden.

Ommekeer

Het wereldkampioenschap voetbal van 2006 bracht een ommekeer in de wijze waarop de diverse spelers in het veld de stad Berlijn profileerden. De strenge regels van FIFA dwongen partijen min of meer om samenwerking te zoeken. En dat was maar goed ook. Het Weltmeisterschaft van 2006 zette Berlijn in één klap op de kaart als hoofdstad. Na het WK 2006 was de tijd rijp voor een nieuwe gezamenlijke campagne. Dit resulteerde er op 11 maart 2008 uiteindelijk in dat alle partijen zich onder één gezamenlijke vlag gingen profileren. De hoofdstadcampagne ‘be Berlin’ was geboren.

Vanaf 2008

In de campagne staat vanaf 2008 de Berlijner centraal. Berlijn roept haar 3.4 miljoen inwoners op succesverhalen, pakkende zinnen en originele ideeën in te sturen om de campagne invulling te geven. In het eerste half jaar doen al 2000 mensen mee, waaronder zeer prominente Berlijners. In korte tijd wordt be Berlin als merk een herkenbaar goed voor Berlijners. De naam is niet alleen herkenbaar, de naam is ook authentiek en universeel. De nieuwe campagne zet Berlijn vooral neer als uniek, tolerant, open-minded, levenslustig. Berlijn is altijd in beweging, soms ruw, maar altijd eerlijk en een stad met een hart. Geen enkele stad ter wereld verandert zo snel zonder zijn onderscheidende karakter te verliezen.
Berlijn laat niet alleen het unieke van de stad zien via haar inwoners, ze zoekt internationaal ook een podium door diverse steden aan te doen. Berlijn presenteert zichzelf op de reizende expositie ‘Berlin – city of change’ in New York, Brussel, Istanbul, Kopenhagen en Shanghai.

De stad nam op elk bezoek 100 stukjes van de ‘muur’ mee met op elk stukje een boodschap van een fan van Berlijn.
Alle gezamenlijke inspanningen lonen. In 2011 publiceert TNS Infratest dat Berlijn zichzelf tot de top locaties in de wereld op het gebied van ‘business’, ‘science’, ‘art’, ‘culture’ en ‘creativity’ mag noemen. Berlijn probeert continu haar krachten om te zetten in nieuwe kansen door Berlijners zelf over hun stad te laten vertellen. Dat levert een helder profiel op van de stad en een nog sterker merk dat gedragen wordt door de stads beste ambassadeurs, de inwoners zelf.

[redacted] **Division Energy, Mobility**
[redacted] **Mobility and Logistics**

Mit dem Konzept der intelligenten Vernetzung der verschiedenen Verkehrsträger setzt die Hauptstadtregion auf wirtschaftliche und umweltverträgliche Lösungen.

Neue Märkte entstehen mit wachsender Nachfrage nach innovativen Produkten und Dienstleistungen. Berlin verbindet das westliche und das östliche Europa. Die Hauptstadt ist einer der dynamischsten Wirtschaftsräume Europas.

Hier werden Ideen geboren und in die Tat umgesetzt, um auch in Zukunft umweltfreundlich und wirtschaftlich mobil zu bleiben. Global Player und junge Unternehmen bilden ein Netzwerk mit Universitäten und innovativen Forschungsverbünden, mit Systemanbietern, Zulieferern und Dienstleistern.

[redacted]

Senatsverwaltung für Stadsentwicklung und Umwelt

Tijd	10:15 - 12:30
Onderwerp	e-mobility policy, TEN-T corridor, onprofitable public transport lines
Waar	[redacted]
Tel	[redacted]
Gastheer	[redacted]
Website	www.stadtentwicklung.berlin.de

With its wide range of responsibilities, the Senate Department for Urban Development and the Environment is the central State of Berlin authority contributing in many areas to the future development of our city. It is organised into diverse sections covering the topics city planning and building culture, housing and rents, mobility, environment and climate protection and monument conservation. It also includes subordinate agencies such as the Berlin Monument Authority, the forestry agency Berliner Forsten, the Plant Protection Agency and Berlin Traffic Control. The Senate Department is led by the Senator, two Permanent Secretaries and the Director of Urban Development, who pays special attention to urban design.

Traffic

Berlin has a complex and efficient traffic system. No big city can function without one. A look behind the scenes reveals continuous and long-term planning based on the urban development plan (StEP) for traffic. The

interplay of pedestrian and bicycle traffic, public transport and individual and commercial motorised traffic will be further optimised in order to preserve the quality of life in Berlin. Mobility also has a social component. It must be affordable for all. That is why we are improving pedestrian and bicycle traffic and our public transport system, promoting bicycle and car sharing and further developing electro-mobility.

Dr. Jürgen Murach, traffic planner

Werkgroep "superioriteit van het vervoersbeleid ", Vervoersbeleid op EU- en nationaal niveau, mobiliteitsonderzoek, samenwerking stimuleren van vergelijkbare partijen met betrekking tot kwesties vervoeren, Senaat vertegenwoordiger voor Lokale Agenda 21 (Vervoer) - lijn.

Als een district raadslid wil ik bereiken dat op alle wegen in Berlijn de luchtvervuiling en geluidsoverlast door het vervoer zo ver verminderd wordt dat er geen schade aan de gezondheid van de omwonenden meer is.

Ook wil ik het aantal verkeersdoden en gewonden laten dalen door het uitvoeren van een verkeersveiligheids programma en een herziene strategie op het voetgangersgebied . Berlijn is een voetgangers - en fietsvriendelijke stad geworden.

EUREF-campus

Tijd	13:15 - 14:15
Onderwerp	EUREF-campus development
Waar	Torgauer Str. 12-15, 10829 Berlin
Tel	[redacted]
Gastheren	[redacted] REM+tec Architekten
Website	www.eurefcampus.de/de/

In het midden van Berlijn op EUREF-Campus wordt de visie "intelligente stad" van de toekomst ontwikkeld. De campus is een R&D campus waar bedrijven, overheid, en wetenschap gezamenlijk werken aan duurzame oplossingen voor stedelijke ontwikkelingen. Ecologisch en economisch duurzame oplossingen maken dit een uniek Europees centrum en testbed voor innovatie en toekomstige projecten.

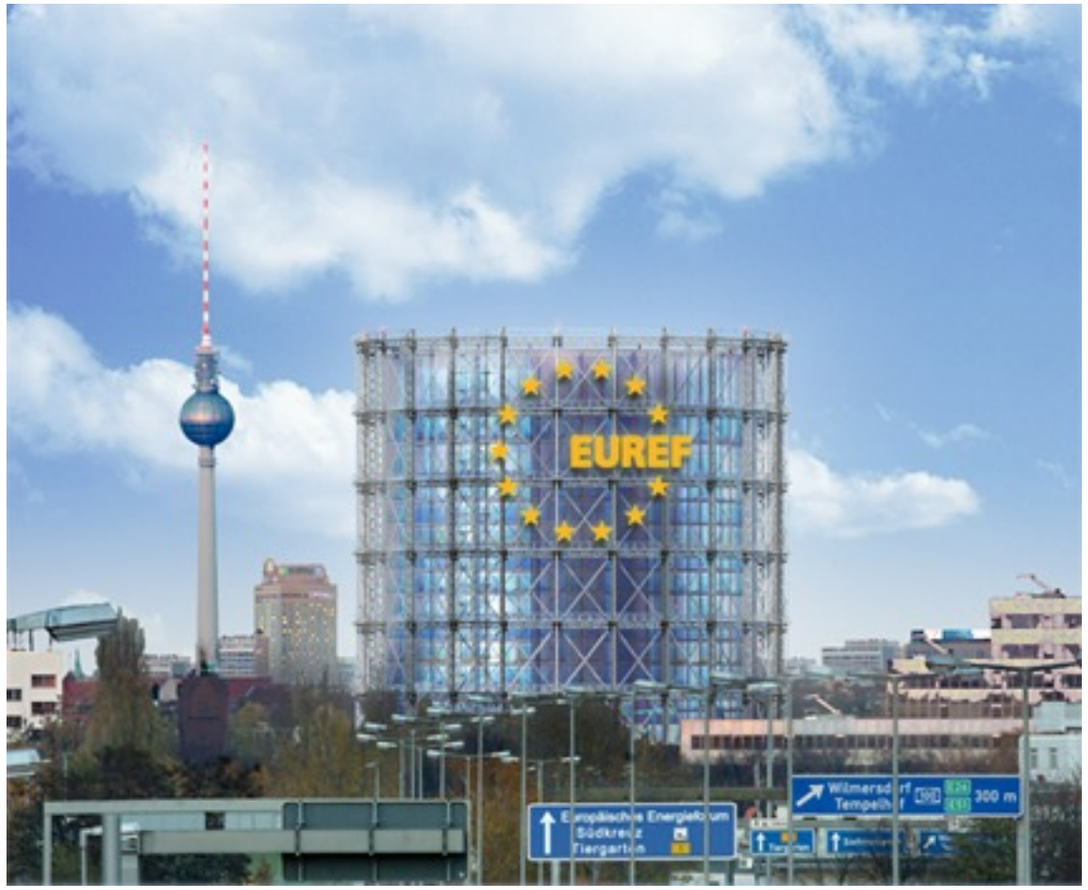

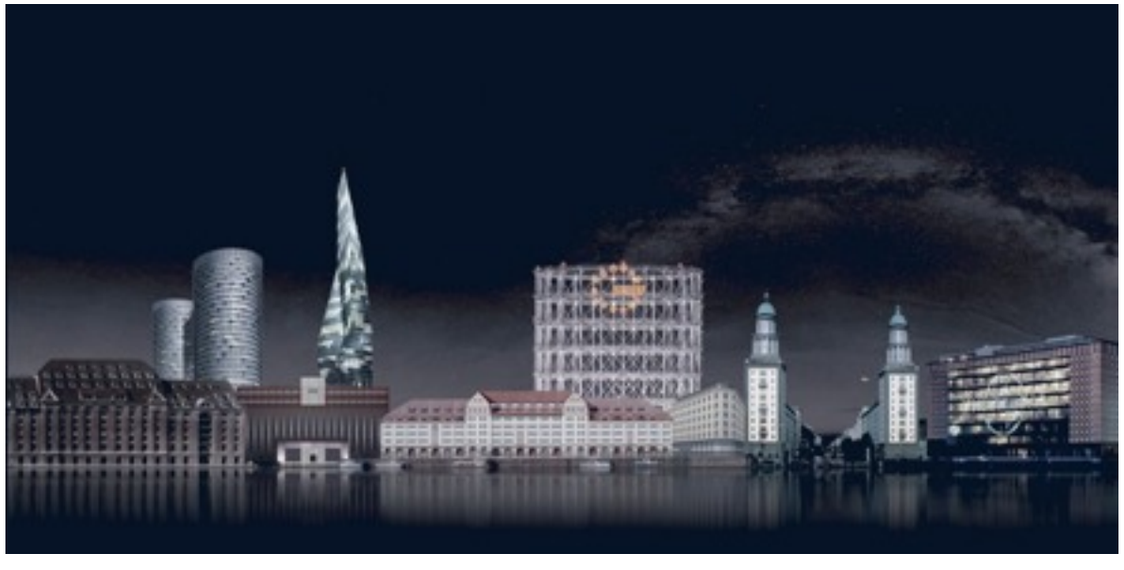

[redacted]

REM+tec Architekten

The Living Lab for Connected Mobility

Tijd	14:15 - 16:30
Onderwerp	InnoZ • 14:15 - 14:45 - Lecture InnoZ / Be Mobility (Connected Mobility • 14:45 - 15:15 - Demonstrator Connected Mobility - Presention (Multi Touch Table) • 15:15 - 15:45 - Micro - Smart - Grid - Presentation (Multi Touch Table) • 15:45 - 16:15 Guided Tour EUREF Campus / Carsharing • 16:15 - 16:45 Test driving (e-cars and pedelecs)
Waar	Torgauer Str. 12-15, 10829 Berlin
Tel	[redacted]
Gastheren	[redacted]
Website	www.innoz.de

InnoZ offers research, testing and consulting services, and develops in cooperation with its partners from industry, research, and government innovative system solutions in the fields of mobility and societal change. Moreover, by employing cutting-edge user research, InnoZ can offer concepts that not only combine applied research and best-practice, but are also user-centric.

InnoZ's research focuses on future sustainable mobility concepts in the context of societal change. We are particularly interested in Mobility2Grid solutions and how they are implemented, eventually adopted and whether they are economically viable. This research agenda, undertaken in an interdisciplinary fashion, allows us to coordinate complex and large-scale projects in the realm of transport, ICT systems and energy. Notably, we involve potential user groups and stakeholders during all phases: from early development, to testing and eventually market launch.

InnoZ is mainly located on EUREF-Campus, which seeks to implement the vision of an „Intelligent City" of the future already today. The campus with its enviromentally and economically sustainable solutions is a place where ideas and enterprises of the future can evolve and is thus a centre for innovation – unique in the European research sphere. InnoZ contributes to German and European innovation initiatives with its research projects and its on-site „ElectroMobility Platform", a space which functions as a living lab, exhibition centre and forum.

Aufgabenschwerpunkte/Ansprechpartner [redacted]:

- Projektkoordination „BeMobility - Berlin elektroMobil 2.0“
- Leitung Plattform elektroMobilität
- Kommunikation und Öffentlichkeitsarbeit
- Projekt „EUREF-Forschungscampus Mobility2Grid“
- Koordinator Intelligent City Programm (national)

[redacted]

Aufgabenschwerpunkte/Ansprechpartner [redacted]:

- Kommunikation und Webseitenadministration
- Plattform für Elektromobilität
- Erklärperson

[redacted]

Eind verslag

Eind verslag

Om onze ervaringen in Berlijn vast te leggen zal er een eindverslag gemaakt worden. Naast een algemeen overzicht van de reis en de conclusies, zal een indruk van elk bezoek een onderdeel van het verslag zijn.

Iedere deelnemer zal, samen met een andere persoon, een verslag van een bezoek schrijven (zie de tabel hiernaast welk bezoek aan u is toegewezen). Wij zullen u vragen om deze verslagen te mailen naar info@voyedge.nl voor woensdag 5 november. Hieronder een paar praktische richtlijnen voor deze verslagen:

- Maximaal een half A4
- In het Nederlands, in de “wij-vorm”
- Met de volgende onderwerpen:
  - Waar ging het bezoek / sessie over?
  - Wat trok uw aandacht (positief / negatief)?
  - Welke lessen hebben we geleerd voor de Provincie Gelderland en uw eigen organisatie?

Wanneer	Afspraak / Sessie	Auteurs
Donderdag	Treinreis Deventer - Berlijn	[redacted]
	Dutch Embassy	Hans Giesing Turgay Tankir
Vrijdag	Berlin Partner	Annemieke Traag Olaf Prinsen
	Senatsverwaltung für Stadsentwicklung und Umwelt	Conny Bieze Harriet Tiemens
	Euref-Campus	Leon Meijer Johan Kruithof
	Reflectie sessie	[redacted]

Hoofdstuk 3

Hotel, restaurants, trein

Section 1

Hotel

Motel one Spittelmarkt

Leipziger Straße 50
D-10117 Berlin
berlin-spittelmarkt@motel-one.com
http://www.motel-one.com/en/hotels/berlin/hotel-berlin-spittelmarkt/

Just 500 ft from Spittelmarkt Subway Station, this non-smoking, designer hotel in the Mitte district of Berlin features air-conditioned rooms, a 24-hour bar, underground parking and free Wi-Fi.

Gendarmenmarkt Square and the Friedrichstraße shopping street are an 8-minute walk from the Spittelmarkt Motel One.

Trains run from Spittelmarkt Underground Station to Alexanderplatz Square and Potsdamer Platz Square in just 5 minutes.

Facilities of Motel One Berlin-Spittelmarkt

- Free! WiFi is available in all areas and is free of charge
- The rooms at the Motel One Berlin-Spittelmarkt all include a flat-screen TV
- The rooms at the Motel One Berlin-Spittelmarkt all contain air-conditioning
- The bathrooms feature a rain shower and stylish mosaics
- Varied breakfast buffets are also available here.
- Outdoors Grounds, Terrace
- Bar
- 24-Hour Front Desk, Baggage Storage
- English & German spoken
- 24 hour Front Desk

To do and see in the surroundings of hotel

Restaurants & music bars

Donderdag 30-10

Clärchens Ballhaus
Auguststr. 24, 10117, Berlin
+49 30 28 29 295
www.ballhaus.de

This restaurant with its retro décor allows you to savour German specialities or to taste Neapolitan pizzas. Also, the seats on the esplanade are particularly inviting as soon as the Summer days arrive.
The evening, the place turns into a giant dancefloor, attracting lovers of rhythm and a festive atmosphere.

History
Situated in Auguststrasse in the Mitte district of Berlin, Clärchens Ballhaus is possibly the last original Weimar-era dancehall still surviving and, very much, in operation today.

It was opened in 1913 by Fritz Bühler as Bühler's Ballhaus. It became known as Clärchens Ballhaus after Fritz Bühler was killed in the First World War and the business was taken over by his widow, Clara.

Vrijdag 31-10

SAGE Restaurant
Köpnicker Str. 18 - 20, 10997 Berlin
030 / 75549407 - 1
http://www.sage-restaurant.de/

"Die Stadt kocht" lautet der Name eines besonderen Bildbandes, dass soeben im Le Schicken Verlag erschienen ist. Darin stellen bekannte Berliner Köche aus völlig unterschiedlichen Institutionen wie Freischwimmer, Hugos, Volt und Klunkerkranich einfache Gerichte vor, die ein jeder zuhause hinbekommen sollte. Unser Gregor kocht natürlich mit.

Live music bars

Yorckslösschen:
http://www.yorckschloesschen.de/seiten/index.htm
Yorckschlösschen
Yorckstr. 15
D-10965 Berlin–Kreuzberg

Especially during summer you can have a great time at Yorkschlösschen with its amicable ambiance under the photos of famous jazz artists hanging on the walls.

It has been an institution for all jazz friends for more than 30 years.
The calm beer garden of the Yorkschlösschen goes towards the back of the building. You take your seat amidst a lush green on the typical beer garden wood benches. People from all layers of society enjoy it here, everybody from university professor to punk. Breakfast gets served until 3:00 pm, you can wash down a delicious tarte flambée or a hearty Suabian dish with a dark beer from a small traditional brewery.
Top10 Team insiders' tip: another popular event is the public viewing of a German crime series called "Tatort" on Sunday evening or the Sunday brunch. We advise you make an early reservation.

B-Flat:
http://www.b-flat-berlin.de/index.php?lang=de&to=programm
Acoustic Music
+ Jazz Club
10119 Berlin-Mitte
Rosenthaler Str. 13
F+F +49 30 2833123

When nightfall hits in Mitte borough, the B-Flat jazz club comes alive with the sultry sounds of jazz music and the tapping toes of those smart enough to go listen. A sexy, golden-lit club with a full-bar made of glass, sets the stage for an evening of world-class jazz performed by local and international artists. If paying a 10€ cover charge does not fit your budget, don't miss the free Bird's Nest jam session on Wednesday evenings. Canadian bassist, Robin Draganic, hosts these shows with the help of alternating musicians of saxophone, drums, piano and brass instruments. Renditions of jazz classics such as Dean Martins', "Just in Time" are performed, as well as delightful new sounds by a slew of talented instrumentalists improvising and scatting across the stage. The doors open at 9 pm but arrive early to get a table--crowds of all ages will squeeze in wherever they can. Drinks and light snacks are a bit on the pricey side (averaging 3€ - 8€ a piece), but the magnetic music makes up for this. Jazz will continue past midnight while satisfied patrons sway to the music and steam up the room. This is one night out music lovers should not miss.

Pianobar Van Gogh:
http://www.pianobar-vangogh.de/index.html
Schiffbauerdamm 6-7
10117 Berlin
Tel: 030-2810106
Nähe S-Bahnhof Friedrichstrasse

Visitors can enjoy daily life music at the Pianobar Van Gogh. Their musical scope spans all styles, from jazz over classic to blues. Various beers on tap, a nice selection of wines and a large choice of cocktails like a Manhattan or the standards Sex on the Beach, Planters Punch and Caipirinha provide for a nice evening. If you are hungry there are home-made soups and a cheese assortment available at the Van Gogh.
The small and stylish piano and cocktail bar is close to one of the bends of the Spree River near Friedrichstraße. The decoration is composed of a number of van Gogh paintings of flowers and landscapes - unfortunately only copies of the originals.

Kaffee Burger:
http://kaffeeburger.de/
Torstraße 60
10119 Berlin

It's not a café and no burgers are served, but once past the name it's easy to see why Kaffee Burger is a mainstay of East Berlin nightlife.

This large bar and club gained fame in the early 2000's when it was featured in Wladimir Kaminer's book Russian Disco – which subsequently inspired the club's wild, renowned Russendisko parties.

To this day, Kaffee Burger's mix of ska, dance, folk, and rock music draws a boisterous crowd of Eastern European expats, but the club's general popularity also attracts a larger international set looking for an authentic taste of Berlin and a rowdy place to drink.

The diversity of the music and patrons is reflected in the rather hodgepodge décor, which features 70s brown floral wallpaper and a dance floor bathed in a deep red glow in one room, and a 1950s diner motif complete with swiveling counter stools and a circular sea-foam green bar in the other room.

Somehow, though, the unique jumble of people, music, and atmosphere comes together perfectly at Kaffee Burger, especially on the weekends when patrons are known to create large, infectious dance circles that swirl energetically through the crowd.

Hoofdstuk 3

Trein informatie

HEENREIS

Dag	30-10
Trein #	IC-141
Waar	Station Deventer, Stationsplein 5
Tijd	8:17 uur
Rijtuig	7
Plaats	**21** **22-28** **24-26** **31-33** **32-38** **34-36**

TERUGREIS

Dag	1-11
Trein #	IC-148
Waar	Hauptbahnhof Berlin, Europaplatz 1
Tijd	8:36 uur
Rijtuig	6
Plaats	**31-33** **32-38** **34-36** **35-37** **45** **44-46**

Hoofdstuk 4

Bijlagen

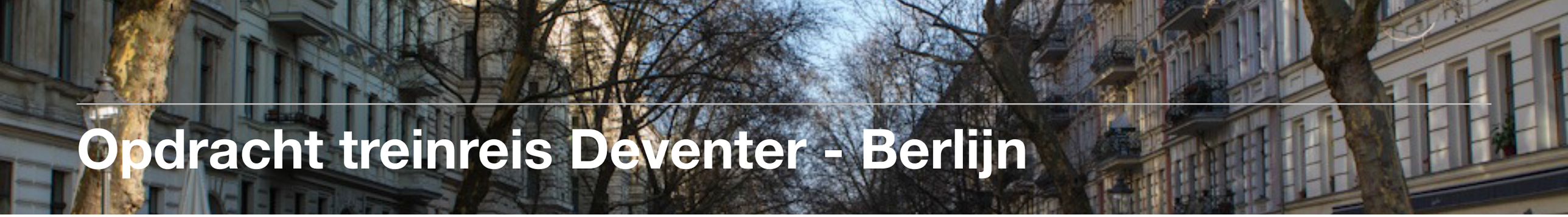

Opdracht treinreis Deventer - Berlijn

Opdracht tijdens de treinreis

De tijd tijdens de treinreis naar Berlijn zullen we zoveel mogelijk benutten om:

1. Meer inzicht te krijgen in elkaars beleid
2. Te identificeren op welke gebieden/projecten het waarde heeft om de samenwerking op te zoeken.

Ieder van u heeft hiervoor in maximaal 1 A-4 uw beleid samen gevat, zodat uw collega's deze vooraf door hebben kunnen lezen. Deze beschrijvingen zijn terug te vinden in de volgende paragraaf.

We hebben de tijd verdeeld in een 3-tal blokken van 45 minuten, tijdens welke u de gelegenheid heeft om in tweetallen het volgende met elkaar door te spreken:

1. Deelnemer 1 licht hun beleid toe, incl. tijd voor vragen (ong. 15 min)
2. Deelnemer 2 licht hun beleid toe, incl. tijd voor vragen (ong. 15 min)
3. Identificeer de gezamenlijkheden, en doe 5 concrete suggesties over hoe jullie samen kunnen gaan werken. Beschrijf deze op bijgevoegd formulier (ong. 10 min)
4. Hoe nu verder? Beschrijf welke acties u (gezamenlijk of apart) gaat nemen om hier mee aan de slag te gaan, incl. datum (ong. 5 min).

Indeling

08:45 – 09:30 uur

1. Annemieke Traag – Hans Giesing
2. Conny Bieze – Harriet Tiemens
3. Turgay Tankir – Olaf Prinsen
4. Johan Kruithof – [redacted]

9:45 – 10:30 uur

1. Annemieke Traag – Turgay Tankir
2. Conny Bieze – Johan Kruithof
3. Hans Giesing – Olaf Prinsen
4. Harriet Tiemens – [redacted]

10:45 – 11:30 uur

1. Annemieke Traag – Olaf Prinsen
2. Conny Bieze – [redacted]
3. Hans Giesing – Turgay Tankir
4. Harriet Tiemens – Johan Kruithof

Beleidsstukken Mobiliteits- en Economisch beleid

Provincie Gelderland - Mobiliteitsbeleid

Stedelijke bereikbaarheid

Gelderland is bezig om met een investeringspakket met concrete maatregelen voor de bereikbaarheid van grote steden te komen, Daarbij worden gerichte maatregelen om de bereikbaarheid te bevorderen gezocht, in coproductie met de regio. Er wordt zo breed mogelijk geïnventariseerd welke (financiële, ruimtelijke en andere) instrumenten kunnen worden ingezet.
Bij verdere uitwerking zijn de volgende punten naar boven gekomen:

- De afgelopen periode is ingezet op het versterken van de (economische en sociale) bereikbaarheid in de stadsregio Arnhem Nijmegen, Stedendriehoek en FoodValley, met een mix van maatregelen op het gebied van fiets, openbaar vervoer, wegverkeer en knooppunten. Binnen het project stedelijke bereikbaarheid zijn in co-creatie projecten gerealiseerd in de acht grootste steden.
- De dynamische stad en de bijdragen die mobiliteit hieraan kan geven moeten verder worden uitgewerkt. Naast de indicator “bereikbaarheid van banen” liggen er kansen voor de indicator “bereikbaarheid van voorzieningen” om de dynamiek in de grote steden te vergroten (en zo bv de leegstand te keren!). Simpel gezegd hoe meer mensen bij de winkels kunnen komen hoe beter de winkels zullen renderen. De verwachting is dat OV en fiets hierbij een grote rol gaan spelen.
- Hoe kunnen mensen snel, barrièreloos en tegen acceptabele kosten ergens komen. Bereikbaarheid van voorzieningen maar ook tussen voorzieningen. Allebei met oog voor een leefbare en gezonde stad. Met alleen een verlaging van de parkeerkosten heb je nog geen dynamische stad. Bij een stad die veel te bieden heeft accepteren mensen hogere parkeerkosten.
- Mobiliteit is slechts een deeloplossing. De problemen zoals bijvoorbeeld leegstand kunnen niet opgelost worden door alleen te draaien aan de knop bereikbaarheid. Daarbij speelt eveneens dat iedere stad uniek is met zijn eigen DNA, wat de oplossingen scope nog diffuser maakt.
- De maatschappij is aan het veranderen. Verschillende ontwikkelingen op het gebied van demografie, economie, politiek en cultuur werken door op de bereikbaarheid van de steden. Voorbeeld: internetaankopen leveren steeds meer transportbewegingen op.

Hoofdconclusies en discussiepunten

1. Er is geen eenduidige oplossing voor de bereikbaarheid van de Gelderse steden.
   Er zijn dilemma’s die goed per stad moeten worden gewogen voordat er overgegaan kan worden tot het nemen van eventuele maatregelen. In een samenwerking tussen partners en stakeholders moet ieder vanuit zijn eigen rol gaan kijken welke oplossingen er mogelijk zijn.
2. Samenwerking met partners is vereist: iedereen moet zijn verantwoordelijkheid pakken. Samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en winkeliers is essentieel om tot een gedegen aanpak voor een impulsplan voor de bereikbaarheid van onze steden te komen. De spin off

voortkomend uit deze vormen van samenwerking kunnen verder reiken dan alleen maar mobiliteit.

3. Een complexiteit aan uitdagingen en geen eenduidige oplossing
   Er is geen eenduidige oplossing voor de bereikbaarheid van de Gelderse steden. Er zijn dilemma's die goed per stad moeten worden gewogen voordat er overgegaan kan worden tot het nemen van eventuele maatregelen. In een samenwerking tussen partners en stakeholders moet ieder vanuit zijn eigen rol gaan kijken welke oplossingen er kunnen zijn voor de eerder beschreven problematiek.

TEN-T corridors en Urban Agenda

De Europese Commissie heeft in het TransEuropeseNetwerk Transport (TEN-T) 9 belangrijkste corridors bepaald. Nederland wordt doorkruist door 3 kernnetwerkcorridors:

1. De Noordzee-Baltisch gebied corridor loopt van de Noordzeehavens van Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam, Bremen en Hamburg via Polen naar de Wit-Russische grens en de Baltische havens van Klaipeda, Ventspils, Riga en Tallinn en naar Helsinki. De corridor omvat spoor en wegverbindingen, luchthavens, havens, terminals voor overslag tussen weg en spoor en waterwegen, zoals het Mittellandkanaal en de snelweg op zee richting Finland.
2. De Rijn-Alpencorridor verbindt de Noordzeehavens van Antwerpen, Rotterdam en Amsterdam via de Rijnvallei en Basel met Milaan en de haven van Genua. De corridor omvat spoor- en wegverbindingen, luchthavens en havens, terminals voor overslag tussen weg en spoor en waterwegen.
3. De Noordzee-Middellandse-Zeecorridor reikt van Ierland, via Nederland, België, Luxemburg en richting Zuid Frankrijk. De corridor bestaat uit spoor- en wegverbindingen, luchthavens, havens, terminals voor overslag tussen weg, spoor en water.

De provincie Gelderland werkt in de Rijn Alpen corridor en de Noordzee-Oostzeecorridor samen met o.a. Duitse partners. Er worden projectvoorstellen opgesteld en mogelijk ingediend voor het TEN-T programma, waarvoor de Europese Commissie in totaal ca 26 miljard euro beschikbaar heeft. Onderwerpen die worden uitgewerkt liggen op het gebied van logistiek en goederenvervoer, terminalontwikkeling, grensoverschrijdende OV-verbindingen, duurzame mobiliteitsoplossingen en water. Ook de Urban Agenda is een onderwerp met grote aandacht vanuit de Europese Commissie. Daar hoort ook bij de ideeën rond duurzame stedelijke mobiliteitsplannen (sustainable urban mobility plans).

Gelderland heeft een goede samenwerkingsrelatie opgebouwd met Noordrijn Westfalen. Dat helpt goed bij eht verder ontwikkelen en indienen van projectvoorstellen in het grensoverschrijdende mobiliteitsbeleid. Voorbeeld is de nieuwe spoorverinding Arnhem – Düsseldorf.

Aandachtspunten / vragen voor Berlijnreis

- Hoe staan de grote Gelderse steden tegenover het Europese TEN-T programma?
- Welke belangen zien de steden bij de ontwikkeling van de corridors?
  Hoe gaan de steden om met de Urban Agenda van de EU?
- Welke samenwerking bestaat er al tussen de Gelderse steden en de Duitse steden?
- Hoe kunnen wij elkaar versterken in het grensoverschrijdende werk?
- Specifiek voor de Noordzee – Baltisch gebied corridor en de regio Berlijn is de vraag of en hoe de samenwerking op die corridor vorm kan krijgen.
- Aan de sprekers van de stad Berlijn kan worden gevraagd hoe zij aankijken tegen de corridoraanpak van de Europese Commissie en welke kansen zij zien voor samenwerking.

Provincie Gelderland - Economisch beleid

Food, Health en Maakindustrie

Met het prioritaire programma topsectoren en innovatie zetten wij ons is in voor een toekomstbestendige en internationaal concurrerende Gelderse economie op basis van sterke, innovatieve Maakindustrie en Food- en Healthsectoren. Dit doen wij via twee lijnen die moeten leiden tot extra werkgelegenheid en extra omzet bij Gelderse bedrijven:

- Maximaal stimuleren van innovatie in en groei van de Gelderse topsectoren.
- Het creëren van een excellent vestigingsklimaat.

Met de organisaties FoodValley, HealthValley, Oost NV en de zeven Regionale Centra voor Technologie hebben we afspraken gemaakt over het versterken van de clusters en het bij elkaar brengen en het ondersteunen van mkb-ers in, de Gelderse topsectoren Food, Health en de Maakindustrie. Zo hebben we tot nu toe middels specifieke ondersteuningsprogramma`s voor hoog technologische starters (bijvoorbeeld het programma RedMedtech Ventures dat we samen met de provincies Brabant en Overijssel ondersteunen) de mogelijkheid gecreëerd om in totaal 346 van starters te ondersteunen. Ons subsidie-instrumentarium in combinatie met de inzet van revolverende middelen vanuit Gelderland voor Innovaties en het Topfonds Gelderland vormen een uitstekende basis voor het tot stand laten komen van innovaties en daaropvolgende marktintroducties.

Met deze aanpak beogen wij dat extra arbeidsplaatsen worden gecreëerd, de omzet van bedrijven zal toenemen en of de toegevoegde waarde wordt vergoot. Ook streven wij een versterking van het vestigingsklimaat na. In 2015 zullen wij samen met onze partners de Kennis-as Ede Wageningen en de Novio Tech Campus in Nijmegen verder ontwikkelen waarmee ruimte wordt geboden voor internationale bedrijven om zich te vestigen in een innovatieve omgeving in de nabijheid van kennisinstellingen met internationale allure. We zullen ons onder andere inspannen voor de realisatie van het acceleratorprogramma Rockstart en een extra inspanning verrichten voor de realisatie van de nieuwbouw van de Internationale school in Arnhem.

Energie- en Milieutechnologie

Het programma Energietransitie (2012-2015) heeft de ambitie om in de programmaperiode 800 arbeidsplaatsen gecreëerd te hebben in de sector Energie- en Milieu Technologie. Bij het behalen van deze doelstellingen zijn we sterk afhankelijk van alle partners in Gelderland.
Gelderland kent inmiddels meer dan 40 lokale energiebedrijven, een sterke EMT-sector, waarbij tot nu toe meer dan 400 arbeidsplaatsen zijn gecreëerd en energieke en productieve samenwerkingsverbanden zijn gebouwd (GreenTechAlliance, BICON).
GreenTechAlliance zal zich verder gaan ontwikkelen op BICON: Bioeconomy Innovation Cluster Oost Nederland; samen met partners zien we potentie voor tal van projecten die de economie binnen deze sector – en daarmee ook het aantal arbeidsplaatsen - een boost kunnen geven.

Overige sectoren

Ook andere sectoren zijn belangrijk voor de Gelderse economie en werkgelegenheid. We stimuleren nieuwe ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie, de creatieve sector, en de land- en tuinbouwsector. Via de projecten in het kader de Human Capital Agenda ondersteunen we met de POA's ondernemers en onderwijsinstellingen die projecten ontwikkelen om voldoende gekwalificeerd personeel te houden en te krijgen.
We willen de huidige Gelderse ondernemers behouden en de kans geven om door te groeien. Actief proberen we ondernemers maximaal te faciliteren in het verkrijgen van vergunning en het verbeteren van bedrijventerreinen. Tegelijkertijd willen we ook een optimaal vestigingsklimaat bieden aan bedrijven van buiten Gelderland. Met 'IkStartSmart' kunnen startende onderne-

mers hun slagingskans vergroten. Internationalisering vormt voor bedrijven een steeds belangrijkere factor om te blijven bestaan en door te groeien. Hierin kunnen bedrijven worden ondersteund door Oost NV. We stimuleren ‘crossovers’ tussen de creatieve sector en onder meer de maakindustrie, waardoor nieuwe producten en nieuwe bedrijvigheid ontstaan.
Bedrijventerreinen zijn een belangrijk onderdeel van het Gelderse vestigingsklimaat. We streven er naar om het juiste bedrijf op de juiste plek te laten vestigen. Daarvoor hebben we met alle regio’s een goede programmering van bedrijventerreinen gerealiseerd, ook om overaanbod te voorkomen. We continueren de ondernemersgerichte aanpak bij de herstructurering van bedrijventerreinen.

De land- en tuinbouw willen we economisch gezond houden en tegelijkertijd is er de opgave om te verduurzamen. We willen bijdragen aan een versnelde transitie door in te zetten op innovatie, structuurversterking en duurzaamheid. We hebben een nieuwe impuls gegeven aan de vrijwillige kavelruil en geven actief vorm aan de herstructurering van de glastuinbouw.
De uitvoering van ons beleid gebeurt in samenwerking met Oost NV en onze participatiemaatschappij PPM-Oost.

Gemeente Apeldoorn - Mobiliteitsbeleid

Het strategisch doel van het mobiliteitsbeleid van de gemeente Apeldoorn is: “Apeldoorn is goed bereikbaar voor bewoners, bedrijven en bezoekers”. De bereikbaarheid (met welk vervoermiddel ook) is geen doel op zich, maar essentieel voor het vestigingsklimaat, voor het woonklimaat en het winkelklimaat van vooral de binnenstad. De effecten van bereikbaarheid, zoals verkeersongevallen en parkeeroverlast in de woonwijken moeten beheerst worden.

De (potentiële) gebruiker staat centraal in het mobiliteitsbeleid. Deze moet voortdurend keuzes maken over de plaatsen waar men werkt (bijvoorbeeld thuis of op kantoor of onderweg), winkelt en vrienden bezoekt en de tijden waarop dat gebeurt. Daardoor moet men ook steeds keuzes maken: wel of niet gaan, nu gaan of op een ander moment gaan, naar een andere locatie gaan, met een ander vervoermiddel gaan en via deze route of via een andere route gaan. En als men ervoor gekozen heeft zich op weg te begeven verwacht men een samenhangend systeem, waarbij het niet uitmaakt welke overheid of vervoerder als “provider” van het verkeerssysteem optreedt. Samenhangend betekent ook, dat het overstappen van het ene op het andere vervoermiddel geen straf meer is, maar een actie, waardoor de beleving van de bereikbaarheid verbetert.

Het zijn ook de gebruikers, die bepalen of de doelstelling m.b.t. bereikbaarheid gehaald is Zij geven rapportcijfers over hun beleving van de bereikbaarheid. Voor de komende jaren zijn de minimaal te behalen rapportcijfers in de door de Raad vast te stellen Meerjarenprogrammabegroting vastgelegd.

Apeldoorn zet fors in op allerlei maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren en de effecten daarvan te beheersen. Maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid en parkeerregulering zijn maatregelen met vooral een lo-

kaal karakter. Maatregelen op het gebied van bereikbaarheid hebben vaak ook een regionale uitstraling.

Samen met grote bedrijven wordt ingezet op mobiliteitsmanagement. Knelpunten op de Apeldoornse hoofdwegen worden verbeterd door benuttingsmaatregelen (op elkaar afgestemde verkeerslichtenregelingen) en zo nodig door uitbreiding van de capaciteit (Zutphensestraat en Laan van Malkenschoten). Belangrijke knelpunten zijn de gelijkvloerse spoorwegovergangen die de Ring (en daarmee ook een Uitwijkroute van de A1 en A50 kruisen).

Het net van fietsdoorstroomassen wordt uitgebreid. Dit zijn directe verbindingen vanuit de stadsranden naar de binnenstad en het station. Aan de stadsranden wordt aansluiting gezocht op het fietsnetwerk dat de Gelderse steden verbindt. Directe verbindingen in combinatie met de elektrische fiets zijn voor de middellange afstand een serieuze concurrent voor de auto. De stallingscapaciteit in de binnenstad en bij de bestemming op overstappunten (ov-haltes en NS-stations) wordt verbeterd en de capaciteit vergroot.

Een directe busverbinding Arnhem-Apeldoorn (als alternatief voor de trein) wordt samen met Arnhem en Gelderland gerealiseerd.

Op regionaal en landelijk niveau staan de N786 bij Loenen en de capaciteitsuitbreiding van de A1 centraal. In de Stedendriehoek wordt samengewerkt op het gebied van verkeersmanagement (bijvoorbeeld samenhangende maatregelen bij calamiteiten en evenementen).

Dit alles gebeurt in tijden van financiële schaarste. De parkeeropbrengsten staan onder druk als gevolg van de toename van aankopen via Internet. Met efficiency-maatregelen (digitalisering van parkeerproducten) worden de kosten gereduceerd.

Gemeente Apeldoorn - Economisch beleid - de ondernemende stad

De economische strategische doelstelling van de gemeente Apeldoorn is ‘het stimuleren van de innovatie in onze veelzijdige economie’. Apeldoorn heeft een breed en veelzijdig MKB en innovatie is van groot belang om groei te stimuleren. Het leidt tot meer bedrijvigheid en arbeidskrachten. Apeldoorn streeft daarbij de volgende doelstellingen na:

1. ‘de werkende stad’ : het vergroten van het aantal arbeidsplaatsen naar 100.000 in 2020;
2. ‘de stad van economische groei’ waarin de ondernemer centraal staat;
3. ‘de stad van kennis en innovatie’: stimuleren van kennis en innovatie door aantrekken en ontwikkelen van kenniscentra.

De werkende stad

Apeldoorn is de banenmotor van de regio. Wij hebben een gevarieerd aanbod aan bedrijventerreinen en liggen centraal langs de A1 en A50. De vraag naar en het aanbod van personeel matchen in een aantal sectoren onvoldoende. Bedrijven hebben veel moeite om kenniswerkers aan te trekken. Tegelijkertijd ontstaat er aan de onderzijde van de arbeidsmarkt een overschot aan werkzoekenden. Apeldoorn zet daarom actief in op:

1. Het aantrekken van hoger opgeleiden en kennisnetwerken. Dit doen we door het binden van studenten in projecten als bijvoorbeeld Apeldoorn Stagestad, het opzetten van een zorgacademie, het uitvoeren van het Techniekpact en het promoten van baanmogelijkheden voor afgestudeerden;
2. Het vergroten van de kansen aan de onderkant van de arbeidsmarkt: Dit doen we door het stimuleren van ondernemerschap (projecten als ik-

startsmart & ikgroeismart waarin ondernemers worden gecoacht in doorontwikkelen en/of behoud van hun bedrijf), uitvoeren van akkoord van Beekbergen samen met partners (ondernemers, overheid, onderwijs) in de regio om een duurzaam gezonde arbeidsmarkt te creëren, uitvoering sociaal akkoord en social return en sociaal aanbesteden.

De stad van Economische Groei

Apeldoorn heeft vijf stuwende sectoren benoemd waarin innovaties kansrijk zijn en die de economie kunnen stimuleren. Dat zijn de bedrijven in de IT, de zorg, de logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie. Het zijn onze eigen topsectoren. Samenwerking in deze sectoren kan de groei vergroten van de gehele economie. Daarnaast wil de gemeente Apeldoorn de autonome groei van startende ondernemers stimuleren voor toekomstbehoud van het brede MKB. Apeldoorn zet in op:

1. Clustering van sectoren. Dit doen we door het stimuleren van actieve verbindingen met bedrijven (via o.a. platform IT, Toerisme&Recreatie, Zorg en Maakindustrie), het stimuleren van duurzame inzet arbeidskrachten (mobiliteitsbeleid tussen sectoren en grote bedrijven) en verbeteren van opleidingen die aansluiten op de vraag vanuit de markt in de topsectoren.

2. Incubatorship voor startups en vergroten innovatiekracht: dit doen we door het opzetten van R&D functies in samenwerking met universiteiten (bijvoorbeeld Venture Lab in samenwerking met Universiteit Twente).

De stad van kennis en innovatie

Het kernbegrip van de 21ste eeuw is kennisvalorisatie. Het is het ontwikkelen van een klimaat waarin nieuwe kennis tot leven komt en onderzoek en research economische beweging veroorzaakt. Hierdoor kunnen bedrijven groeien en neemt het aantal arbeidsplaatsen toe. Bundeling van bedrijvigheid rondom eenzelfde bedrijfstak draagt bij aan een dergelijk klimaat. Kennisvalorisatie vraagt om een boeiende en aantrekkelijke werk- en leeromgeving. Een kenniscentrum kan een dergelijke omgeving bieden, als knooppunt waar kenniswerkers elkaar face to face en virtueel kunnen ontmoeten.

1. In Apeldoorn is het Centre of Excellence voor Media&ICT opgericht dat zich richt op technieken, waarbij studenten, docenten en bedrijven faciliteiten delen, werken aan de kennisontwikkeling en in staat worden gesteld ideeën te vertalen in entrepeneurship.

2. Apeldoorn wil voorloper zijn als groene en duurzame stad. Er wordt ruimte geboden om te experimenteren met duurzaamheidsopgaven. Daarbij wordt verbinding gelegd tussen innovatieopgaven bij bedrijven met kennisinstellingen en studenten (innovation lab). Ook ontwikkelt Apeldoorn samen met Zutphen en Deventer activiteiten onder de vlag van Cleantech op gebied van Cleantech/duurzaamheid.

Gemeente Arnhem - Mobiliteitsbeleid

Arnhem wil een goed bereikbare, toegankelijke en aantrekkelijke stad blijven. Mobiliteit en verkeersveiligheid leveren een bijdrage aan deze opgave en creëren sociale en economische bereikbaarheid. Concrete onderwerpen die hun aandacht krijgen zijn onder andere verkeersveiligheid, het verbeteren van voorzieningen voor fietsers, voetgangers en OV-reizigers, het verdelen van schaarse parkeerruimte in en rond de binnenstad en de bereikbaarheid van de economische kerngebieden in de stad.

De komende jaren zet de gemeente zich in voor een betere bereikbaarheid van de binnenstad, het stimuleren van schoon vervoer en het faciliteren van veranderende vervoersopgaven zoals bijvoorbeeld in het doelgroepenvervoer.

Binnen deze accenten gaat de aandacht uit naar het beïnvloeden van keuzes, het verdelen van schaarse verkeersruimte en het optimaal benutten van infrastructuur. Arnhem haakt daarvoor aan bij het landelijke programma Beter Benutten voor de periode 2015-2017.

Nieuw in 2015 en verder zijn de koerswijzigingen die het coalitieakkoord inzet. De grootschalige uitbreiding van fietsstalvoorzieningen in de binnenstad start in 2015 met het aanleggen van de eerste 250 extra fietsstalplekken en het verkennen van de mogelijkheden voor de capaciteitsuitbreiding van de bewaakte en gratis fietsenstalling op het Gele Rijders Plein. Ook werkt het college aan de uitwerking van de (pilot) watertaxi. De watertaxi zal de ontbrekende schakel in de fiets- en voetgangersverbindingen tussen de binnenstad en het zuidelijke stadsdeel invullen.

Vermeldenswaard is het vernieuwen van het Arnhemse trolleysysteem in de aanpak Trolley 2.0. De opgave is om de trolleybus ook op delen van het vervoersnet zonder bovenleiding te kunnen laten rijden. Het gaat hierbij om een Europese aanpak, waarbij in het bijzonder Amsterdam en enkele Duitse steden aanhaken. Ook zet Arnhem in op de techniek van waterstof, al dan niet in een openbaar-vervoerverbinding.

Gemeente Arnhem - Economisch beleid - Werk in de stad en de stad aan het werk

Arnhem kent sinds 2009 een economische agenda. Deze is in 2013 met partners uit de stad herijkt.

Het economisch beleid van Arnhem staat als een huis. Dat is de conclusie na de zogenaamde ‘midterm review’ van de Economische Agenda, die in nauwe samenspraak met verschillende partijen in de stad is opgemaakt.

Naast de bevestiging dat de ingezette koers nog altijd de juiste is, hebben we wel een aantal nieuwe accenten gezet. Zo komt er meer focus op de ‘bestaande stad’, krijgen binnenstad en stadsentrees meer prioriteit en besteden we extra aandacht aan de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Aandachtsgebieden

- De basis op orde, werken aan ondernemersklimaat
    - Ruimte voor bedrijvigheid, meer aandacht voor de bestaande stad
    - Prioriteit voor binnenstad en stadsentrees
    - Meer aandacht aansluiting op onderwijs en arbeidsmarkt
    - Dienstverlening aan ondernemers
    - Bereikbaarheid
    - Starters
    - Marketing en Acquisitie
    - Internationalisering

- Sterke sectoren uitbouwen
    - Arnhem heeft in zijn economische structuur een aantal sterke sectoren. Ze zijn sterk vanwege het aantal arbeidsplaatsen of vanwege de regionale of nationale positie die Arnhem in die sector inneemt. De Economische Agenda benoemde deze sectoren in 2009 al. Hierop blijven we inzetten. Deze sectoren zijn Zakelijke Dienstverlening, Zorg en Welzijn en tenslotte Toerisme en Vrije Tijd.

Kansrijke clusters krijgen extra aandacht

- De clusters Mode en Vormgeving en Energie- en Milieutechnologie hebben een typisch Arnhems profiel en zijn daarmee uniek voor de stad. Ze dragen op veel manieren bij aan de ontwikkeling en het onderscheidend vermogen van Arnhem. Door gerichte ondersteuning kan dit effect worden versterkt. Beide clusters hebben groeipotentie, zowel in bedrijfsaantallen als in werkgelegenheid.

Gemeente Nijmegen - Mobiliteitsbeleid

Wij werken aan een duurzame bereikbaarheid van Nijmegen. Daarmee leveren we een bijdrage aan de vitaliteit van de (binnen)stad, de leefbaarheid, duurzaamheid en het economisch klimaat van de stad en de omliggende regio. Een stad die kan blijven groeien moet immers ook bereikbaar zijn; onze prioriteit hierbij ligt . bij de stedelijke knopen en de belangrijkste bestemmingsgebieden. We kiezen daarbij voor een multimodale aanpak. We bieden de reiziger een keuze tussen een aantal aantrekkelijke alternatieven.

De wegenstructuur van de stad is in 2013 door de opening van de nieuwe brug over de Waal (De Oversteek) ingrijpend gewijzigd. Nu al kan geconcludeerd worden dat de bereikbaarheid van de stad hierdoor enorm is verbeterd: het verkeer verspreidt zich beter over de stad. Wij blijven echter werken aan een nog betere doorstroom van het autoverkeer in onze stad. In het programma Beter Benutten werken we met Rijk, regio, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen samen om het oponthoud op de drukste punten te verminderen. Daarbij richten wij ons met name op slimme benuttingsmaatregelen om de meest vertraagde ritten in de spits aan te pakken. Stimulering van Het Nieuwe Werken biedt kansen om de pieken van de spitsuren af te halen.

Door De Oversteek is via de nieuwe stadsroute S100 een goed alternatief beschikbaar voor een deel van de verplaatsingen die voorheen dóór het centrum gingen. Op de S100 gaan wij door met het verbeteren van de doorstroming. We doen dit door dynamisch verkeersmanagement: we monitoren het verkeer en waar nodig sturen we bij. Dit doen we door de verkeerslichtenregelingen op de actuele verkeersstromen af te stemmen en door dynamische snelheids- en routeinformatie. Voorts bieden wij aan de rand van de stad transferia aan, zoals aan de westzijde van de stad waar momenteel het project Poort Neerbosch wordt uitgevoerd.
Daarnaast leggen wij veel accent op een goede betrouwbaarheid van het

verkeerssysteem. Wij sturen daarom actief op de bereikbaarheid van onze stad bij wegwerkzaamheden, evenementen en toekomstige projecten. Eén van deze wegwerkzaamheden betreft het groot onderhoud van Rijkswaterstaat van de Waalbrug in 2016. Daarbij brengen wij tevens ons wensenpakket in van de mogelijke uitbreiding van de brug met een doelgroepenstrook en fietspad.

Wij streven naar een groei van het fietsgebruik voor verplaatsingen binnen de stad. Met de komst van de elektrische fiets en de aanleg van snelfietsroutes wordt de fiets ook voor langere afstanden in het woon-werkverkeer interessant. Wij zetten ons in voor de aanleg van regionale en stedelijke snelfietsroutes. Deze routes dragen bij aan een vergroting van het regionale woon-werkverkeer per fiets. Wij breiden het snelfietsroutenetwerk nog verder uit: afronding van de routes naar Beuningen en Arnhem en voorbereiding van de aanleg van de route naar Cuijk. In de loop van 2015 zal de fietstunnel onder de Prins Mauritssingel gereed zijn. Daardoor wordt niet alleen de snelfietsverbinding Arnhem - Nijmegen verbeterd, maar ook de doorstroming van het autoverkeer op de invalsroute vanuit het noorden.

Wij streven naar een groei van het openbaarvervoergebruik. We zetten in op een netwerk van StadsregioRail en Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) als dragers van het openbaar-vervoernetwerk in de regio. Deze verbinden de belangrijkste knopen en bestemmingen met elkaar en bedienen de meeste reizigers. Via StadsregioRail is Nijmegen snel en frequent verbonden met station Arnhem, waar internationale treinen halteren. In december wordt het nieuwe station Goffert geopend. Voor het Centraal Station en de Spoorkuil werken we verdere plannen uit. Het gaat om een verdere verbetering van de openbare ruimte, de ontwikkeling binnen de Spoorkuil en de voorbereiding van het extra perron en de westelijke entree. Het HOV-net willen we verder verbeteren en uitbreiden; dit net biedt de reiziger comfort en maakt zoveel mogelijk gebruik van vrijliggende infrastructuur en rijdt vaak, snel en betrouwbaar.

Nijmegen ligt aan belangrijke (inter)nationale corridors voor het goederenvervoer: voor het wegverkeer, de Betuweroute voor het spoor en de Waal voor de binnenvaart (TEN-T Rotterdam-Genua). Hier liggen mogelijkheden om de regio aan te haken op deze verbindingen. Zo wordt de containerterminal aan de Waal momenteel uitgebreid en worden bedrijventerreinen langs de A15 ontwikkeld. Volgens de planning zal in 2019 de doortrekking van de A15 van Ressen naar Zevenaar gereed zijn, waardoor de corridor vanuit de Randstad naar Duitsland alsmede de bereikbaarheid van de regio wordt versterkt. Het centrum van Nijmegen ligt ongeveer drie kwartier rijden van Airport Weeze / Flughafen Niederrhein.
Voor het stedelijk goederenvervoer zetten wij in op het stimuleren van duurzame vervoerswijzen en bundeling van vervoerstromen naar de (binnen)stad.

Gemeente Nijmegen - Economisch beleid

De gemeente Nijmegen werkt aan het bevorderen van duurzame groei en behoud van werkgelegenheid en zorgt voor een goed vestigings- en ondernemersklimaat. Daarbij maken we optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen en innovatieve bedrijven en de gunstige geografische ligging. Een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een vitale bruisende (binnen-) stad zijn het visitekaartje van onze stad en dragen bij aan het realiseren van onze economische ambitie. We kunnen deze doelstelling bereiken door intensief samen te werken met het bedrijfsleven, onderwijs, onderzoeks- en kennisinstellingen en andere gemeenten en regio’s.

Daarnaast zorgen we dat onze basis op orde is: voldoende aanbod en kwaliteit van werklocaties (bedrijventerreinen, kantorenlocaties, binnenstad en winkellocaties), een goede bereikbaarheid en infrastructuur, een adequaat opgeleid en beschikbaar arbeidsaanbod en een goed relatienetwerk.

Nijmegen is een kenniseconomie, sterk in gezondheidszorg en onderwijs. We stimuleren de sterke clusters Health, Semiconductors, Energie en Milieutechnologie , de crossovers daar tussen en (innovatief) ondernemerschap. We stimuleren verbindingen met andere regio's, onder andere Eindhoven en Oss (Red Med Tech Highway). De komende jaren willen we concrete resultaten boeken met de Economische Innovatie Agenda 2020. Samen met de Economische Raad Nijmegen identificeren we projecten en werken we deze verder uit. Ook andere sectoren, zoals logistieke dienstverlening en maakindustrie, krijgen onze aandacht. We willen toekomstbestendige werkgelegenheid aantrekken en onze acquisitie verbreden naar alle segmenten van de arbeidsmarkt door middel van intensief relatiebeheer. Een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is belangrijk: samen met bedrijfsleven en onderwijspartners stimuleren we "een leven lang leren" en projecten gericht op opleiden, aantrekken en behouden van toptalenten in de stad en in de regio. Samen met bedrijfsleven, regiogemeenten en onderwijsinstellingen maken we een Plan voor de Arbeid.

Het Ondernemersfonds is een belangrijke impuls voor samenwerking en innovatie in het bedrijfsleven. We maken de toegang tot het fonds gemakkelijker zodat ook ZZP-ers en kleine samenwerkingsverbanden de kans krijgen een aanvraag te doen. We ondersteunen ondernemers die een bedrijf willen starten en ondernemers die in financiële problemen dreigen te komen. Ik Start Smart ondersteunt startende ondernemers in alle sectoren met een individueel maatwerkbegeleidingstraject.

We werken aan het verder realiseren van Novio Tech Campus Nijmegen: het intensiever acquireren van bedrijven voor NTC, het maken van het Business Development Plan, het opzetten van parkmanagement, het vullen van vrijkomende fabrieken van NXP, het afronden van het bestemmingsplan en het intensiveren van de samenwerking met o.a. Radboud Universiteit, Radboud Universitair Medisch Centrum, en de HAN. We geven daarnaast prioriteit aan het in de markt zetten van onze bestaande werklocaties en blijven onze uitgifte van bedrijventerreinen monitoren, zodat we tijdig kunnen bijsturen. Tevens leveren we jaarlijks een bijdrage aan het Regionaal Programma Bedrijventerreinen. De ambitie voor De Grift met een duurzaam logistiek profiel vertalen we in een bestemmingsplan waarmee de komst van duurzame logistieke bedrijven naar de Grift mogelijk wordt gemaakt. We werken samen met de provincie Gelderland en GDF SUEZ aan de herontwikkeling van het GDF SUEZ terrein tot een locatie voor diverse duurzame energieprojecten en bedrijvigheid in de Energie en Milieutechnologie.

Om vraag en aanbod van kantoren goed op elkaar af te stemmen, geen overaanbod te creëren en leegstand terug te dringen gebruiken we ons netwerk van bedrijven en vastgoedpartijen. We voeren het Economisch Offensief Binnenstad Nijmegen verder uit. Thema's zijn onder andere: aanpak leegstand, investeringsregeling, verbetering vestigingsklimaat, promotie en marketing, versterking van het organiserend vermogen en monitoring van de binnenstad wat betreft vitaliteit en weerbaarheid. We actualiseren onze detailhandelsstructuurvisie en realiseren een nieuwe totaalvisie op de winkelontwikkelingen in de stad. We stemmen plannen voor grootschalige en perifere detailhandel in de stadsregio regionaal af via het Intergemeentelijk Overlegorgaan Detailhandel en het Regionaal Programma Detailhandel.

Samen met het RBT KAN investeren we in de toeristische promotie en marketing van het Rijk van Nijmegen. De verdere ontwikkeling en realisatie van het Valkhofkwartier en de verbeteringen op de Oostelijke Waalkade zijn een impuls voor het aantrekken van meer toeristen.

Gemeente Ede - Mobiliteitsbeleid

Vestigingsfactor

Ede streeft naar behoud van haar goede bereikbaarheid en werkt aan het verduurzamen van deze bereikbaarheid. Hierin wordt de komende jaren volop geïnvesteerd. Ede, centrumgemeente van de regio FoodValley, is gelegen aan de rand van de Randstad, maar strategisch ook tussen deze Randstad en het Ruhrgebied. Door goede infrastructuur over weg en spoor is Ede vanuit beide regio´s goed en snel bereikbaar. Ede wil zich hiermee profileren als aantrekkelijke vestigingsplaats voor het bedrijfsleven.

Met de regionale partners wil Ede zich sterk blijven maken voor het toekomstvast maken van de externe bereikbaarheid en daarmee van een uitstekend vestigingsklimaat, een bloeiende netwerkeconomie en afzet/export ontwikkeling.

Duurzaamheid

Mobiliteit in Ede moet bijdragen aan duurzaamheid. Duurzame mobiliteit voor duurzame woon- en leefmilieus. Dit vergt intensieve samenwerking met bewoners, bedrijven en kennisinstellingen. Maatregelen willen we zoveel mogelijk combineren in integrale, gebiedsbrede projecten. Samenhang van beleid is van vitaal belang voor het behalen van de beleidsdoelstellingen op het gebied van duurzaamheid.Zo willen we in ons mobiliteitsbeleid relaties leggen met groen, sport en beweging, luchtkwaliteit en geluidoverlast. In dat verband is het mooi erop te wijzen dat recent op regionaal niveau een concessie is verleend voor de ontwikkeling van elektrische laadpalen in de openbare ruimte.

Onlangs heeft de regio FoodValley een Netwerkvisie laten opstellen waarin de bereikbaarheid van de economische kerngebieden voor alle modaliteiten is onderzocht. Hieruit blijkt dat vooral ingezet moet worden op een verdere verbetering van de bereikbaarheid voor de fietser en de openbaar vervoerreiziger. Vooral de relatie met Rivierenland is voor deze modaliteiten matig.

Regionale bereikbaarheid

Ede heeft een goede bereikbaarheid over de weg, met relatief weinig verkeersopstoppingen op het hoofdwegennet in de regio. De A30 is het vorige decennium aangelegd. De A12 is ten westen van de A30 verbreed en verbreding ten oosten van Ede vindt de komende jaren plaats. Ede heeft samen met de andere gemeenten van regio FoodValley vorig jaar een Mobiliteitsfonds opgericht. Hiermee wil de regio belangrijke infraprojecten op de agenda zetten en uitvoering bespoedigen. Deze projecten zijn: knooppunt Hoevelaken (goede bereikbaarheid van het noordelijke deel van de regio), knooppunt A1/A30 (goede noordelijke ontsluiting van de regio), Tidal Flow op de Rijnbrug (goede zuidelijke ontsluiting van de regio), Valleilijn (hogere treinfrequentie tussen Amersfoort en Ede).

Met de uitvoering van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) krijgt station Ede-Wageningen vanaf 2022-2028 zes maal per uur per richting een rechtstreekse intercityverbinding met Utrecht-Schiphol en Arnhem-Nijmegen. Met de hoge frequentieverbinding met Schiphol verbetert ook de internationale bereikbaarheid. Een doortrekking van de Valleilijn naar Arnhem blijft het streven en zou zorgen voor een directe verbinding tussen Lunteren en Ede-Centrum met Arnhem.

Stedelijke bereikbaarheid

Ede werkt aan een paar grote infrastructuurprojecten. Het project Spoorzone voorziet in een nieuw station Ede-Wageningen dat de groeiende passagiersstromen kan verwerken en de komst van PHS kan faciliteren (door aan-

leg van een extra perron). Door ook het busstation te vernieuwen en te concentreren op één plek en de parkeercapaciteit voor fiets en auto te vergroten, wordt dit een echt stedelijk vervoerknooppunt. De aanleg van de Parklaan voorziet in een snelle verbinding tussen dit station en de A12. Verder streeft Ede naar een ontvlechting van verkeersstromen op de drukste kruispunten, groene golven op de hoofdinvalswegen en de aanleg van rotondes waar mogelijk. Ede streeft naar een multimodale bereikbaarheid zodat de reiziger zelf zijn vervoerwijze kan kiezen.

Veel aandacht krijgt de fietser. Met de aanleg van de fietssnelweg tussen station Ede-Wageningen en Veenendaal worden diverse grote werk- en woongebieden op een snelle directe wijze verbonden. Meerdere fietssnelwegen tussen zowel Ede-Centrum als Kenniscampus Ede met Veenendaal zijn in onderzoek alsook een fietssnelweg verbinding met Barneveld en Wageningen.

Het project KennisAs Ede-Wageningen beoogt een multimodale optimale bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto tussen Ede Centrum – Station Ede-Wageningen – Kenniscampus Ede – Wageningen UR – Wageningen-Centrum. De infrastructuur faciliteert de ontplooiingsmogelijkheden op en langs deze KennisAs. Samen met onder andere de provincie Gelderland, Wageningen, WUR en TU-Delft wordt momenteel onderzocht of een voertuig zonder stuur/chauffeur eind 2015 kan rijden tussen station Ede-Wageningen en de WUR. Een pilot van internationale allure met het streven het vervoer in de toekomst verkeersveiliger en duurzamer te maken.

Verder streven wij op lokaal niveau naar het waarborgen en verbeteren van de toegankelijkheid van voetgangersroutes te voet, per rolstoel en scootmobiel. Ten behoeve van maatschappelijke participatie streven wij naar een vervoersysteem dat voor iedereen, waaronder de mindervaliden, de individuele vervoerbehoefte kan accommoderen en tegelijk betaalbaar blijft. We gaan door met het huidige parkeerbeleid en experimenteren met nieuwe beleidsmaatregelen ten behoeve van een aantrekkelijker parkeer- en winkelklimaat, een hogere kostenefficiëntie en het voorkomen van parkeeroverlast.

Gemeente Ede - Economisch beleid

Algemene aspecten

Keuze voor Food

Ede is groot geworden door de komst van Defensie en ENKA begin vorige eeuw. Inmiddels heeft Ede een brede economische structuur: Productiebedrijven, zakelijke dienstverlening, transport, gezondheidszorg, handel. Momenteel wordt Veluwse Poort herontwikkeld tot een multifunctionele stadswijk.

Inmiddels heeft Ede ervoor gekozen voluit te gaan voor Food. FoodValley kan zich ontwikkelen tot een nieuwe economische motor.

Werkgelegenheid

Uitdaging voor Ede is het behouden en vergroten van de werkgelegenheid. Daarbij is het hebben van voldoende hoogwaardig arbeidspotentieel essentieel niet alleen in Ede, maar ook in de arbeidsmarktregio Food Valley. Regio FoodValley is in 2012 benoemd tot zelfstandige arbeidsmarktregio.

Uit een oogpunt van werkgelegenheid is de keuze voor Food binnen deze regio van vitaal belang.

Ontwikkelingen

Het economisch beleid heeft een nieuwe stimulans en verwoording gevonden in het recent vastgestelde Programma Economie. Daarin wordt aandacht besteed aan het detailhandelsbeleid en de ambitie uit de Visie Ede 2025 om het Edese centrum te verlevendigen. Het programma kent vier speerpunten:

- Food, de economische motor (KennisAs Ede-Wageningen, World Food Center)
- Ruimte voor ondernemerschap (breed aanbod werklocaties; extra aandacht voor Ede Centrum)
- Een sterke regionale arbeidsmarkt (Ede geeft vorm aan arbeidsmarkt regio FoodValley)
- Een ondernemende gemeente (team economie als relatiemakelaar tussen bedrijven en organisaties)

Food Valley

Voedselproductie en -veredeling behoren al van oudsher tot economische sectoren in regio de Gelderse Vallei. De ambitie is om dat in 2025 samen met de andere gemeenten in de regio en het bedrijfsleven te hebben uitgebouwd tot een Food Valley die behoort tot de top vijf van Europese regio's op het gebied van gezonde en duurzame voeding.

Ede ontwikkelt daarvoor een actuele en integrerende strategische visie op Food. Belangrijke thema's daarin zullen zijn: het versterken van de band tussen stad en platteland, versterking van de regionale economie, bewustwording van duurzaam en gezond voedsel en de regio als innovatieve topregio. Met de Food strategie wordt een meer onderscheidend 'Food'profiel voor Ede gecreëerd.

Veluwse Poort en WFC

De Veluwse Poort (Veluwe, Kazernes, ENKA, Stationsomgeving) is hét sleutelproject voor de toekomst van Ede. Het biedt de ruimte én de kansen voor de ontwikkeling van kennisintensieve bedrijvigheid en voor een Kenniscampus die gerelateerd is aan de Food Valley. Het biedt de ruimte en het milieu voor versterking van de kwaliteiten van Ede als woon- en werkstad en met het World Food Center (WFC) ook als stad van kennisoverdracht en verbindingen in de Food-keten. Het gebied vormt tevens de schakel tussen stad en Veluwelandschap die uitbouw van het (actief) toeristische profiel van Ede moet dragen.

KennisAs Ede-Wageningen

Aan een betere uitwisseling tussen onderwijs en arbeidsmarkt wordt hard gewerkt. Met het aantrekken van nieuwe bedrijven naar de regio ontstaat automatisch een grotere vraag naar divers, maar vooral goed opgeleid personeel. In de kennisAs Ede-Wageningen wordt aan dit aspect veel aandacht besteed. Onderdeel van deze as is de in Ede gevestigde kenniscampus waarin vanuit een ondernemende attitude doorgaande leer- en ontwikkellijnen worden gerealiseerd.

Met steun van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie wordt daartoe in de regio een hoogwaardig kennislandschap ontwikkeld. Het omvat de gehele keten van agribusiness op het gebied van gezonde voeding, experimentele teelten, research & development, kennisontwikkeling en onderwijs, toprestaurants, voedselspeciaalzaken, congrescentra en internationale marketing. Permanent wordt gezocht naar innovatieve en duurzame ontwikkelingen en aansluiting op de menselijke maat.

Ede Centrum

In 2013 is gestart met een nieuwe impuls voor Ede Centrum. Dit moet ook, door internet veranderen de wensen van de consument. Functieverbreding in het centrum blijft belangrijk. De mogelijkheid van een compacter centrum is een serieus te nemen optie.

City Marketing

Door Ede is in de afgelopen bestuursperiode actief ingezet op de positionering van de stad en de regio.

City marketing en city branding hebben daarbij een belangrijke rol vervuld. Er zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van verbinding met bedrijfsleven en instellingen die bijdragen aan een moderner en interessanter imago van de stad.

Marketing speelt eveneens een actieve rol in de marketing en communicatie van het vrijetijdsaanbod in onze gemeente en regio.

Recreatie en Toerisme

In het Convenant overheid-toeristische sector Veluwe worden samenwerkingsafspraken tussen de Veluwse gemeenten, de provincie Gelderland, het toeristisch bedrijfsleven en de terreinbeherende organisaties gemaakt. Het doel van het convenant is om door samenwerking te komen tot een gezonde en duurzame ontwikkeling van de vrijetijdsindustrie op de Veluwe.

Achtergrond informatie lees materiaal

Economy
Innovation strategy capital region - Berlin Partner

Berlijn is sexy, maar steeds minder arm (2013) - Duitslandnieuws.nl

Mobility
Mobility in the city: Berlin traffic in figures (2013) - Senatsverwaltung für Stadtentwicklung und Umwelt.

Berlin transport strategy (2013) - Senatsverwaltung für Stadtentwicklung und Umwelt.

Achtergrond informatie over Berlijn

Background information Berlin

Berlin is the capital of Germany and one of the 16 states of this country. With around 3.5 million inhabitants Berlin is the second most populous city, but the largest city of the country.
Since 2001 Berlin has 12 districts, which each its own look and feel:

Charlottenburg-Wilmersdorf

A typical Western district, with highlights as Kürfurstendamm and the Olympic stadium.

Friedrichshain-Kreuzberg

Well known and popular district for young people as there are a lot of bars and clubs. An interesting fact about this district is that Kruezberg is a former West-Berlin district and Friedrichshain an East-Berlin district.

Lichtenberg

Lichtenberg consists of the two old DDR districts Lichtenberg and Hohenschönhausen, which haven been combined in 2001.

Marzahn-Hellersdorf

A north-east located district of which Schloss Biesdorf is a well-known sight.

Mitte

This district is located in the middle of the city. Almost all institutions of the state, as Bundestag and Bundesrat, are located in this district. Moreover, Mitte is known for all its sights and tourism, like the Branderburger Tor.

Neukölln

A popular district for students and artists. However, in the past it was known for the amount of foreign people living there and the multi cultural atmosphere.

Pankow

One of the most densely populated districts of Berlin, as a lot of students and young families move here. For a long time, ‘Pankow‘ has been used as a synonym for the DDR.

Reinickendorf

A district known for its nature, forests and waters.

Spandau

Before 1920 this district was a city, currently its known for its Spandauer Weihnachtsmarkt.

Steglitz-Zehlendorf

A district located in the south-west part of the city. Created by merging several districts, which existed before 2001.

Tempelhof-Schöneberg

This district is known for the airport which is located in this district but is not used anymore.

Treptow-Köpenick

Treptow-Köpenick is the biggest district of Berlin as it 18.9% of the total area of the city. The known Müggelturm, 88 m. high, is located in this district.

Deelnemers

Province of Gelderland

The province of Gelderland lies in the east of the centre of the Netherlands. In terms of area (5,137 km2) it is the largest of the twelve provinces of the Netherlands. Gelderland's 56 municipalities are home to 2 million inhabitants. The region has a varied landscape with forests, large rivers and rural areas. You will also find modern urban hubs such as Arnhem, Nijmegen and Wageningen with international secondary schools and universities supporting the knowledge-based economy.

Portal

The province of Gelderland occupies a strategic location. Bordering Germany and the European hinterland, the province acts as an important portal for the Randstad (the conurbation encompassing the cities of Amsterdam, The Hague, Rotterdam and Utrecht), Schiphol Airport and the Port of Rotterdam.

Administration

Just like the other provinces, the province of Gelderland has its own administration. The provincial government has its seat at Arnhem, which is also the capital of the province. From there the province carries out its core duties and in doing so occupies an intermediate position between national government and local municipalities.

Mid-level

The province coordinates, monitors and makes decisions on matters such as traffic and transport, urban and country planning and the environment. This mid-level position makes the province especially suited to making assessments from a broader perspective, which are nonetheless geared towards its own municipalities and region.

Delegation members

Annemieke	Traag	Deputy for energy, environment, innovation, youth care and culture	
Conny	Bieze	Deputy for mobility and economy	
[redacted]	[redacted]	[redacted] Innovation	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted] spacial planning and accessibility	

City of Apeldoorn

Apeldoorn is the 12th largest city of the Netherlands with 158.000 inhabitants. The city plays a significant role in the regional economy and infrastructure. Apeldoorn sits on the edge of Hoge Veluwe National Park, the Netherlands' largest privately owned conservation area. Deer and other wildlife call the 5,400 hectare Veluwe home. However, Apeldoorn is perhaps best known for its proximity to the former royal residence and now state museum, Het Loo Palace.

Delegation members

Johan	Kruithof	Alderman for mobilty, education and work/ income	
Olaf	Prinsen	Alderman for economy and environment	

City of Arnhem

Arnhem has an attractive geographical location in between Germany and the Amsterdam/Rotterdam conurbation, good infrastructure connections (ICE train station, Rhine river), an international school, and offers a great living environment.

Arnhem is the capital city of the province of Gelderland in the east of the Netherlands. It is a varied 'green' city, where people take pleasure in living, working and recreation. It is also a dynamic economic centre in the prosperous, innovative and ambitious city region Arnhem Nijmegen.

Arnhem offers a rich cultural climate, an attractive city centre with many offices and public services, and is home to a number of well-known (inter)national companies.

New high-quality infrastructural projects further reinforce Arnhem's position as an attractive base for new, developing companies, both national and international. The newly designed railway station with high speed train connections to Amsterdam and Frankfurt, the development of a World Trade Center, and a major city centre reconstruction project, called 'Rijnboog', are all prominent examples of high quality investment in Arnhem. As the services capital of the eastern Netherlands, Arnhem is centrally located in an economic region with a population of more than 700,000. This region is generally recognized as one of Europe's core economic areas with the highest growth capacity.

Delegation member

Hans	Giesing	Alderman for economy, education and diversity	

City of Ede

Ede is a town in the center of the Netherlands, on the western border of the province of Gelderland. A total of 110.000 people live in this municipality. Most of them live in the center town Ede, the remainder in several characteristic surrounding rural villages. With an area of 32.000 ha Ede is one of the largest municipalities in the Netherlands. Besides the city and villages, the area is taken up by farmland and nature reserves. Ede is the capital of FoodValley. A region where Food is produced on the many farms, processed by companies such as Friesland Campina, researched by scientists at the Wagingen University and used in health programs by the regional Hospital. The sixmember City council has the responsibility to govern a very diverse municipality which has both the challenges of a large city as well as the specific needs of rural villages, farmland and nature reserves.

Delegation member

Leon	Meijer	Alderman for youth care, social infrastructure, mobility, sustainability and food	

City of Nijmegen

Nijmegen has 166,000 inhabitants. The majority of the working population are employed in healthcare (23%!), education and the service sector. Although Nijmegen does not have a large industrial background, it boasts a number of major manufacturing companies, one of which is NXP's silicon chip plant. Nijmegen has become a growing city of knowledge, health and technology. The foundation of the Radboud University of Nijmegen in 1923 set the tone: Nijmegen has a wide variety of institutions providing higher professional and scientific education in many fields. It has the fourth largest university in the Netherlands.

Thanks to its strategic location and excellent accessibility by road, river and rail, Nijmegen functions as an important link between the 'Randstad' conurbation in the West of Holland and the German Ruhr area. Transport and logistics are important pillars of Nijmegen's service industry. Nearby Airport Weeze in Germany (56 km from Nijmegen) brings numerous European cities to Nijmegen's doorstep.

Health, technology & innovation

Nijmegen lies at the heart of an innovative region in the east of the Netherlands. This region is united in Health Valley, a dynamic cluster of public and private organisations geared towards matchmaking, project development and marketing. Health Valley stimulates cooperation and innovative development in health and technology (www.health-valley.nl).

Delegation members

Harriet	Tiemens	Alderman for mobility and sustainability	
Turgay	Tankir	Alderman for work, income, economy and tourism	

Facilitation by

VoyEdge

Over the years, VoyEdge has developed, organized and facilitated dozens of inspiration tours with more than 300 participants to different parts of the US, Europe, Asia and the Middle East. Focus of VoyEdge is always on strong programs - tailor made to the needs of the participants - and on guiding the participants and the delegation as a whole to translate the gained insights into their strategy and day-to-day operations.

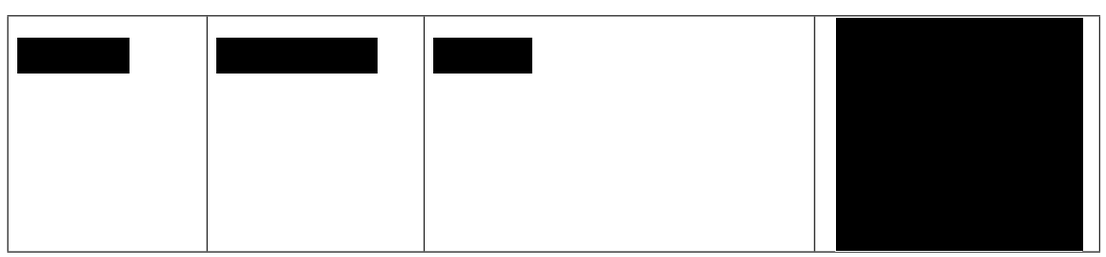

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

Provinciale Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

datum
26 augustus 2014

zaaknummer
2014-003432

onderwerp
Buitenlandse reis gedeputeerden Bieze en Traag

Geachte Staten,

Bij dezen delen wij u mede dat gedeputeerden Bieze en Traag van 30 oktober tot en met 1 november 2014 zullen verblijven in Berlijn. De bijeenkomst zal worden georganiseerd door de provincie Gelderland.

Zij gaan samen met de wethouders van Mobiliteit en Economie van de vier grote Gelderse gemeenten. De bijeenkomst heeft tot doel de gemeenschappelijke opgaven met betrekking tot mobiliteit en economie in de bestuursakkoorden van de vier grote gemeenten en de provincie Gelderland te identificeren en waar mogelijk afspraken te maken over een gezamenlijke strategie voor de komende jaren.

Gekozen is voor de bestemming Berlijn. Berlijn is een goed voorbeeld van een stad en regio waarin het innovatie ecosysteem zich de laatste jaren snel ontwikkeld heeft. Zo heeft Berlijn een groeiende startup scene, enkele vooraanstaande onderzoeksinstituten en universiteiten en het grootste science- en technologiepark van Duitsland, Adlershof. Bovendien verbindt Berlijn Oost- en West-Europa, is het Duitslands grootst “laboratorium” op het gebied van elektrische mobiliteit, en staat zij bekend als innovator op het gebied van openbaar vervoer. Bovendien is Berlijn de hoofdstad van het land waar wij intensief mee willen samenwerken. Een bezoek aan Berlijn draagt daarmee bij aan het verbeteren van de relatie met dit buurland dat in economisch opzicht voor Gelderland heel belangrijk is.

Met de werkmissie worden de volgende doelen nagestreefd:

- Inspiratie en inzichten opdoen over best practices op het gebied van mobiliteit en economie in Berlijn. Meer concreet zijn voor nu reeds genoemd:
  - het creëren van een excellent innovatiebeleid (en de rol van de internationale school daarbinnen);
  - aansluiting op het Trans-Europese transportnetwerk;
  - al bestaande connecties tussen de provincie Gelderland en Berlijn.
- Identificeren van kansen voor samenwerking op de thema’s mobiliteit en economie, tussen de vier grote steden Ede, Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen en de Provincie Gelderland, gebaseerd op de coalitieakkoorden.

inlichtingen bij [redacted]

telefoonnummer [redacted]

e-mailadres post@gelderland.nl

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

- Investeren in de relaties met de bestuurders op het gebied van Mobiliteit en Economie tussen de Provincie Gelderland en de vier grootste gemeenten in Gelderland.

De organisatiekosten bedragen circa € 15.000,00. De gedeputeerden en de wethouders gaan met de Thalys. Als ambtelijke ondersteuning is aanwezig de programmamanager Topsectoren en Innovatie. De reis- en verblijfkosten bedragen circa € 600,00 per persoon.

Het voornemen tot het aanvaarden van deze uitnodiging is in de vergadering van ons college van Gedeputeerde Staten besproken. Het college heeft ingestemd met het voornemen van de gedeputeerden om deze buitenlandse reis te maken.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

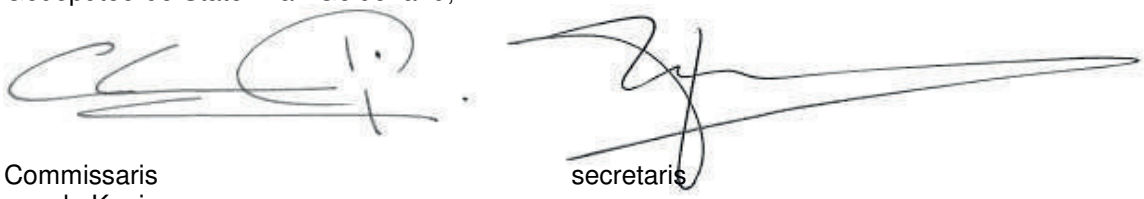

Commissaris
van de Koning

secretaris

VoyEdge BV
Florapark 106
5644 BZ Eindhoven

info@voyedge.nl

KVK: 54686253
BTW: nl 8514.02.033.B01
Bank: NL08RABO0166982016

Provincie Gelderland / Programma Topsectoren en Innovatie
[redacted]
Postbus 9090 Arnhem

Factuur 2014-274

Referentie: Inkooporder nr. 138856

Factuurdatum: 23-07-2014
Vervaldatum: 06-08-2014

	Omschrijving	Bedrag	Totaal	BTW
0,7 x	Voorschot out-of-pocketkosten voor het programma van de werkmissie naar Berlijn van de Provincie Gelderland (30-10 t/m 1-11)	€1.126,00	€788,20	0%
0,7 x	Voorschot out-of-pocketkosten voor reis en verblijf (€ 590 p.p.) uitgaande van 3 deelnemers van de Provincie Gelderland	€1.770,00	€1.239,00	0%
0,5 x	Honorarium voor VoyEdge	€12.900,00	€6.450,00	21%
		Subtotaal	€8.477,20	
		21% BTW over €6.450,00	€1.354,50	
		0% BTW over €2.027,20	€0,00	
		Totaal	**€9.831,70**	

We verzoeken u vriendelijk het bovenstaande bedrag van €9.831,70 voor 06-08-2014 te voldoen op onze bankrekening onder vermelding van het factuurnummer 2014-274. Voor vragen kunt u contact opnemen per e-mail.

VoyEdge BV
Florapark 106
5644 BZ Eindhoven

info@voyedge.nl

KVK: 54686253
BTW: nl 8514.02.033.B01
Bank: NL08RABO0166982016

Provincie Gelderland / Programma Topsectoren en Innovatie
[redacted]
Postbus 9090 Arnhem

Factuur 2014-279

Referentie: inkooporder nr. 138856

Factuurdatum: 03-10-2014
Vervaldatum: 17-10-2014

	Omschrijving	Bedrag	Totaal	BTW
0,3 x	Voorschot out-of-pocketkosten voor het programma van de werkmissie naar Berlijn van de Provincie Gelderland (30-10 t/m 1-11)	€1.126,00	€337,80	0%
0,3 x	Voorschot out-of-pocketkosten voor reis en verblijf (€ 590 p.p.) uitgaande van 3 deelnemers van de Provincie Gelderland	€1.770,00	€531,00	0%
1 x	Voorschot out-of-pocketkosten voor reis en verblijf (€ 590 p.p.) extra deelnemer provincie [redacted]	€590,00	€590,00	0%
0,5 x	Honorarium voor VoyEdge	€12.900,00	€6.450,00	21%
		Subtotaal	€7.908,80	
		21% BTW over €6.450,00	€1.354,50	
		0% BTW over €1.458,80	€0,00	
		Totaal	**€9.263,30**	

We verzoeken u vriendelijk het bovenstaande bedrag van €9.263,30 voor 17-10-2014 te voldoen op onze bankrekening onder vermelding van het factuurnummer 2014-279. Voor vragen kunt u contact opnemen per e-mail.

VoyEdge BV
Florapark 106
5644 BZ Eindhoven

info@voyedge.nl

KVK: 54686253
BTW: nl 8514.02.033.B01
Bank: NL08RABO0166982016

Provincie Gelderland / Programma Topsectoren en Innovatie
[redacted]
Postbus 9090 Arnhem

Factuur 2015-295

Referentie: inkooporderrnr. 138856

Factuurdatum: 14-01-2015
Vervaldatum: 28-01-2015

	Omschrijving	Bedrag	Totaal	BTW
1 x	daadwerkelijke out-of-pocketkosten voor het organiseren van het programma van de werkmissie naar Berlijn van 30-10 t/m 1-11 (lezing InnoZ/BeMobility, presentatie Micro-Smart-Grid, huur vergaderzaal, reis-en verblijfkosten reisbegeleider)	€1.979,06	€1.979,06	0%
1 x	reeds betaalde out-of-pocketkosten programma	€-1.126,00	€-1.126,00	0%
4 x	daadwerkelijke out-of-pocketkosten 4 deelnemers (retour treinticket 2e klas, 2 hotelovernachtingen motel one, lunchpakketjes, diners, lokaal vervoer met ov)	€456,52	€1.826,08	0%
4 x	reeds betaalde out-of-pocketkosten 4 deelnemers	€-590,00	€-2.360,00	0%
		Subtotaal	€319,14	
		Totaal	**€319,14**	

We verzoeken u vriendelijk het bovenstaande bedrag van €319,14 voor 28-01-2015 te voldoen op onze bankrekening onder vermelding van het factuurnummer 2015-295. Voor vragen kunt u contact opnemen per e-mail.

Provincie Gelderland naar Berlijn: daadwerkelijke out-of-pocketkosten

Datum *30 oktober tot 1 november*
Pax *10* *Exclusief facilitator(s)*

Datum	Bedrijf	Omschrijving	Euro's	Totaal in €	#	Prijs p.p.	Annemieke Tragg - Provincie Gelderland 1	Conny Bieze - Provincie Gelderland 2	Provincie Gelderland 3	Provincie Gelderland 4	Johan Kruithof - Gemeente Apeldoorn 5	Olaf Prinsen - Gemeente Apeldoorn 6	Hans Giesing - Gemeente Arnhem 7	Alex Mink - Gemeente Arnhem 8	Leon Meijer - Gemeente Ede 9	Harriet Tiemens - Gemeente Nijmegen 10	Turgay Tankir - Gemeente Nijmegen 11	VoyEdge kosten voor Provincie Gelderland 12	Controle	Opmerkingen
Vluchten, hotels, en lokaal vervoer																				
1-10-14	HRG Factuur: 53118/15614	Vliegticket Dhr Meijer	€ 283,72		1	€ 283,72									€ 283,72				€ 283,72	
14-10-14	HRG Factuur: 53118/16687	Treintickets 11x Deventer - Berlijn - Deventer	€ 1.267,60		11	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24		€ 115,24	€ 115,24	€ 115,24	€ 1.267,60	
1-10-14	HRG Factuur: 53118/15614	Motel One Spittelmarkt - overnachtingen	€ 1.919,50		21	€ 91,40	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81		€ 91,40	€ 182,81	€ 182,81	€ 182,81	€ 1.919,50	Annulering van Alex Mink hier in mindering gebracht
13-11-14	HRG Factuur: 53118/19261	Annulering Alex Mink - Motel One	-€ 78,00		1	-€ 78,00								-€ 78,00						
30-10-14	S-Bahn Berlin GmbH	Lokaal vervoer Berlijn	€ 125,70		10	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57			€ 12,57	€ 12,57	€ 12,57	€ 125,70	
		Subtotaal		***€ 3.518,52***			***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 37,24***	***€ 375,12***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	***€ 310,62***	**€ 3.518,52**	
Restaurants																				
30-10-14	Bakker Bart Deventer	Lunch 30-10 in trein	€ 59,50		10	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95			€ 5,95	€ 5,95	€ 5,95	€ 59,50	
30-10-14	DB Fernverkehr AG	Koffie bij lunch in de trein 30-10	€ 22,60		10	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26			€ 2,26	€ 2,26	€ 2,26	€ 22,60	
30-10-14	DB Fernverkehr AG	Koffie in de trein	€ 28,00		10	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80			€ 2,80	€ 2,80	€ 2,80	€ 28,00	
30-10-14	Steinecke's Heidebrot	Snack namiddag 30-10	€ 40,55		10	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06			€ 4,06	€ 4,06	€ 4,06	€ 40,55	
30-10-14	Clärchens Ballhaus	Diner Clärchens 30-10	€ 365,00		10	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50			€ 36,50	€ 36,50	€ 36,50	€ 365,00	
30-10-14	Motel One Spittelmarkt	Drank consumptie Motel	€ 9,80		1	€ 9,80												€ 9,80	€ 9,80	
30-10-14	Motel One Spittelmarkt	Drank consumptie Motel - Hans	€ 23,50		1	€ 23,50												€ 23,50	€ 23,50	
31-10-14	Feinbäckerei Wenzel	Lunch 31-10	€ 62,15		11	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65		€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 5,65	€ 62,15	
31-10-14	Sage Restaurant	Diner Sage 31-10-2014	€ 545,00		11	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55		€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 49,55	€ 545,00	
31-10-14	Thürmann	Schäfer's 31-10 - Koffie + Snack lunch	€ 29,09		11	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64		€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 2,64	€ 29,09	
31-10-14	Motel One Spittelmarkt	Drank consumptie Motel	€ 18,00		1	€ 18,00												€ 18,00	€ 18,00	
1-11-14	HRG Factuur: 53118/19261	Lunch voor in de trein	€ 75,00		10	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50			€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	€ 75,00	
		Subtotaal		***€ 1.278,19***			***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 0,00***	***€ 57,84***	***€ 116,91***	***€ 116,91***	***€ 168,21***	***€ 1.278,19***	
Programma																				
28-10-14	Tom Bergrath	Huur fietsen + Rondleiding met de fiets door Berlijn	€ 290,00		10	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00			€ 29,00	€ 29,00	€ 29,00	€ 290,00	
31-10-14	innoZ	Lezingen, presentaties, testritten en aparte ruimte	€ 1.011,50		1	€ 1.011,50												€ 1.011,50	€ 1.011,50	
31-10-14	REM-tec Architecten	Presentatie	€ 297,50		1	€ 297,50												€ 297,50	€ 297,50	
		Subtotaal		***€ 1.599,00***			***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 29,00***	***€ 29,00***	***€ 1.338,00***	***€ 1.599,00***	
Overige																				
29-10-14	NS	Retour trein Eindhoven - Deventer - [redacted]	€ 38,40		1	€ 38,40												€ 38,40	€ 38,40	
30-10-14	Royal Hotel BV	Hotel Royal Deventer - [redacted]	€ 65,00		1	€ 65,00												€ 65,00	€ 65,00	
	T-Mobile	Communicatiekosten	€ 58,84		1	€ 58,84												€ 58,84	€ 58,84	
		Subtotaal		***€ 162,24***			***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 0,00***	***€ 162,24***	***€ 162,24***	
		Totaal		***€ 6.557,95***			***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 37,24***	***€ 432,96***	***€ 456,52***	***€ 456,52***	***€ 1.979,06***	***€ 6.557,95***	
																			€ 6.557,95	*Controle*
																			€ 0,00	*Verschil*

Betaalde facturen

Factuur #	Bedrijf	Omschrijving	Bedrag €																	
2014-274	Provincie Gelderland	Voorschot out-of-the pocket kosten programma	€ 788,20		1	€ 788,20												€ 788,20		
		Voorschot out-of-the-pocket kosten reis- en verblijf - 3 deelnemers	€ 1.239,00		3	€ 413,00	€ 413,00	€ 413,00	€ 413,00											
2014-279	Provincie Gelderland	Voorschot out-of-the pocket kosten programma	€ 337,80		1	€ 337,80												€ 337,80		
		Voorschot out-of-the-pocket kosten reis- en verblijf - 3 deelnemers	€ 531,00		3	€ 177,00	€ 177,00	€ 177,00	€ 177,00											
		Reis- en verblijfkosten extra deelnemer [redacted]	€ 590,00		1	€ 590,00				€ 590,00										
2014-282	Gemeente Apeldoorn	Voorschot out-of-the pocket kosten voor reis- en verblijfkosten - 2 deelnemers	€ 1.180,00		2	€ 590,00					€ 590,00	€ 590,00								
2014-283	Gemeente Arnhem	Voorschot out-of-the pocket kosten voor reis- en verblijfkosten - 2 deelnemers	€ 1.180,00		2	€ 590,00							€ 590,00	€ 590,00						
2014-284	Gemeente Ede	Voorschot out-of-the pocket kosten voor reis- en verblijfkosten - 1 deelnemer	€ 590,00		1	€ 590,00									€ 590,00					
2014-280	Gemeente Nijmegen	Voorschot out-of-the pocket kosten voor reis- en verblijfkosten - 1 deelnemer	€ 590,00		1	€ 590,00										€ 590,00				
2014-281	Gemeente Nijmegen	Voorschot out-of-the pocket kosten voor reis- en verblijfkosten - 1 deelnemer	€ 590,00		1	€ 590,00											€ 590,00			
		Totaal reeds betaald	**€ 7.616,00**				**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 590,00**	**€ 1.126,00**	*€ 7.616,00*	*Controle*
		Daadwerkelijke kosten	€ 6.557,95				€ 456,52	€ 456,52	€ 456,52	€ 456,52	€ 456,52	€ 456,52	€ 456,52	€ 37,24	€ 432,96	€ 456,52	€ 456,52	€ 1.979,06	*€ 6.557,95*	*Controle*
		Terug te betalen	**€ 1.058,05**				**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**€ 552,76**	**€ 157,04**	**€ 133,48**	**€ 133,48**	**-€ 853,06**	*€ 1.058,05*	*Controle*